

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

SULYOK ISTVÁN.

E névhez ma már alig kell egy szót is hozzáírnunk, anélkül is tudjuk, hogy mit jelent, mert e név előttünk fogalommal lett.

Most harmadszor fontunk koszorút e név köré elismerésünk, megbecsülésünk, tiszteletünk és ragaszkodásunk virágaiból. Harmadszor nyilatkozott meg iránta egyházkerületünk presbiteriumainak bizalma. E három bizalomnyilvánítás, e három választás alkalmával mindig nagyobb és nagyobb többség bízta rá kerületünk vezetését. Bár nem gondoltuk, hogy szükség lesz még ennek kinyilvánítására és sokan meglepetéssel fogadták, mégis érdemes volt megismételni.

Ez a választás nagyszerű értékjelzés volt. A fém értékjelzése a nemes aranyon.

Jelezte, hogy ő a legkiválóbb, valóban első a hasonlóak között.

A legöregebbek közül való és senki sincs az utána jövő nemzedékekben, aki utólréhetné, vagy csak nyomába is léphetne.

Az egyház kormányzásában csodálatra méltó törvénytudása és a törvénynek — gazdag tapasztalatokon nyugvó — alkalmazása.

Nem kevésbé csodálatos mindenre kiterjedő gondoskodása, figyelme és éles emlékezőképessége. Minden egyháznak, a legkisebbnek is, ismeri ügyeit, bajait, gondjait, lelkipásztorait, azoknak sokszor magánügyeit is. Az eléje kerülő ügyeket a legapróbb részletig számon tartja és — mint egy-egy bírósági tárgyaláson látjuk, az eseményekre dátum szerint emlékszük.

Bámulatos munkabírása. A hivatalban, hol ő szokott a legelső és a legutolsó lenni. A kerületi gyűléseken és a megelőző farsztó bizottsági üléseken a fáradságnak semmi nyoma sem látszik soha rajta. Püspöki körutjai alkalmával szinte emberfeletti munka elvégzésére képes. Egy nap két gyülekezetben hirdette az Igét, küldöttségek sokaságát fogadta, presbyteri gyűléseken tárgyalta a gyülekezetek ügyeit és sokszor bajait. Ezek mellett viselte az utazással és a szeretetből fakadó szíves látással járó fádalmakat.

Az iskolának legnagyobb istápolója. A református felekezeti iskolának fontosságát senki sem látta soha tisztábban és nem tett érte többet, mint Ő. Ott áll úgy az iskolák, mint az iskoláért

egész életüket odaáldozó sok küzdelem között élő tanítók és tanárok mellett.

Missiói lélek, mely egyaránt megnyilvánul a belmisszió ügyének korán felkarolásában, mint püspöki látogatásai alkalmával tartott igehirdetésében és buzdító szózataiban.

Egész ember és jó szív. Bárki, bármikor felkeresi, mindenkit szeretettel fogad és senki se távozik el tőle, vigasztaló jó szó, bölcs tanács és — ha szükség van rá, — anyagi támogatás nélkül. Mindenkiel együtt érez és egyházkerületünk minden legkisebb ügye, minden egyház, lelkipásztor és tanító gondja, nehézsége az ő szívet terheli, aggasztja, busítja és mindenkiért egyaránt aggódik és gyötrődik.

Nyolcvan év terhe korántsem látszik rajta, sem munkáján.

Legyen áldott az Isten, aki őt gondviselészerűen nekünk adta és szálljon mindannapi imádságunk Hozzá, hogy sokáig éltesse nekünk.

Debreczeni István.

RELÉTTE.

Rövidesen közismertnek kell e szónak lenni! Így értelmetlen és tartalmatlan, de aki szétbontja és jó lélekkel megvizsgálja, az meglátja, hogy mennyi minden húzódik meg mögötte. Olyan ez, mint a Veronika keszkenője: véres verejtéket és könnyeket töröl le. És elejét veszi sok aggódó gondnak, keserű töprengésnek: mi lesz, ha behunyom a szemem?! Még az se lesz, amiből eltemeszenek, utánam adósság és üres zseb marad s ha üres a zseb, könnyen megüresedik a szív is. A RELÉTTE megszabadít ezektől a gondoktól, sőt szerény keretek között még segítséget is nyújt egy új élet elkezdéséhez.

Nem találkoztam még senkivel, aki ne helyeselte volna a gondolatot. Sok levél és nyilatkozat a legnagyobb örömmel köszönti. Egyik esperes azt mondotta: »ha már megvolna, se lenne korán.« Kerületi vezető férfiak magukévá tették a kitűzött célt és elgondolt formát. Több oldalról felhangzott az az óhaj, hogy ne vegyük be az egy évi várakozási időt, hanem a megalakulás után azonnal érvényesüljön a segítő készség, ha nem is teljes összeggel, de bizonyos százalékig. Én szívesen fogadok minden jóindulatu hozzászólást és amit lehet, meg is fogunk valósítani. Csak azt nem szeretném, hogy a sokféle javaslat és terv között elsikkadjon maga a megvalósulás. Épen ezért nem várhatunk arra sem, hogy a lelkesi és tanítói értekezletek letárgyalják és tegyenek javaslatokat —

majd az ősz folyamán, amely javaslatokat egyeztetni sikerül talán egy-két év múlva, vagy soha!

A nyers tervet felvázoltam első cikkemben, ezen lehet némi módosítást eszközölni, de különben a fő az, hogy mielőbb megalakuljon az Egylet. Nincs sok hozzátenni való az eredeti tervhez. Aki jónak látja, a belépésével járuljon hozzá a mielőbbi megvalósuláshoz. Ha a belépők többsége úgy határoz: a megalakulás után *azonnal* megkezdheti működését. Ami azt jelentené, hogy talán már egy hét, vagy egy hónap múlva lenne halottunk. De miért ne segítenénk már most is a hátramaradókon?! Jelentkezett nálam 80 éves öreg özvegy tanítóné, mondván: »ha nem akadály magas korom.« Nem akadály! Én nem tételezem fel senkiről, hogy nyereszkeskedni akar ezen az egyleten. Kinyújtja a kezét a jelentkező segítség után s miért ne érje el?! Nem kérünk orvosi bizonyítványt, nem nézünk a korra, de ez ne legyen biztatás arra, hogy valaki csak a halálos ágyán lépjen be az Egyletbe. Erre való volna az egy évi várakozási idő.

Természetesen a tanárok és központi hivatalnokok is tagjai lehetnek és remélem, lesznek is ez Egyletnek.

Testvér! beküldted-e már belépési nyilatkozatodat?!

Ugy szerettem volna, ha április 1-re befejeződött volna egész egyházkerületünkben a belépési nyilatkozatok összegyűjtése, de már úgy látom, hogy ez némi késedelmet szenved. Nem hiszem azonban, hogy általános legyen az a felfogás, amelyről egy ottani lelkésztestvér így ír: »Sajnos, a tanítói kar — még a községünkben élő nyugdíjas, vagy tanítástól megváltakat is beleértve — nem hajlandó bizonytalan ideig fizetni a fejenkénti 50 Leieket. Előre látom, hogy a felhívásnak nem sok eredménye lesz.« — Hát igen! valóban ez a legbizonytalanabb valami, hogy meddig fogja fizetni az ember a tagdíjat, de én szívből kívánom úgy magamnak, mint az aggodalmaskodóknak, hogy bárcsak mentől hosszabb ideig fizethetnék a tagdíjat jó egészségben. Mert elég baj lenne az, ha hamarosan a »kedvezményezett« közé kerülnénk.

Dehát nézzük csak meg kissé közelebbről, mit is jelent e tagdíjnak »bizonytalan ideig« való fizetése?! — Méltóztatott-e figyelemmel kíséreni a lelkész- és tanító-családok halálozási statisztikáját?! Akkor meggyőződhetett róla, hogy az utóbbi években 4—5 haláleset fordult elő átlagban. De vegyük a legmagasabb számot és ne mellozzuk azt a feltevést se, hogy a legidősebb testvéreink mind belépnek és így talán az első években még magasabb halálozási arányszámmal kell szembenéznünk, — tehát vegyünk évi 10 halálesetet, vagyis évente befizetünk 500 Leit. Husz év alatt 10,000 Leit, negy-

ven év kellene hozzá, hogy ilyen módon összegyűjtsük magunknak a 20,000 Leit. Nyilvánvaló, hogy akármeddig fizetjük is a tagdíjakat, rá nem fizetünk, sőt! De az is kétségtelen, hogy némi kis áldozat, hozzájárulás csak kell, mert hiszen azt nem kívánhatjuk egyetlen intézménytől sem, hogy tekintélyes summákat fizessen ki nekünk anélkül, hogy mi bármivel is hozzájárultunk volna. Nem szabad ilyen dolgokban kicsinyesnek lenni. A közösségért saját jól felfogott érdekünkben is hozni kell bizonyos áldozatot és vállalni kell a bizonytalan ideig való fizetés kötelezettségét, annál is inkább, mert itt »bizonyos« időt senki nem tudhat. *Bizonyos* időre spekulálni nem is szabad. Épen ezt akarja kiküszöbölni a belépéstől számított *egy év várakozási idő, ami a későbbben belépőknél feltétlenül érvényesítendő, ha az alapító tagoknál eltekintünk is tőle.*

Fent meg nem nevezett kollegámat pedig arra kérem, ne lászon rémeket, hanem bizzék abban, hogy győzni fog a józan belátás és jóakarát. Én tanítói körökben is nagy megértést látok, legalább is saját egyházmegyémben sokan jelentkeztek s bizonyára még ezután is jelentkeznek.

És most visszatérve kiindulásomhoz, úgy látom, jó lesz, ha közlöm az egyes egyházmegyékben felkért lelkésztestvérek nevét, hogy ha valaki nem kapta volna meg az ő körlevelüket, innen tudhassa meg, hova küldje belépési nyilatkozatát. Tehát: bánáti e. m. Tóth Áron Mănestur, szalontai e. m. Nagy István Văntori, bihari e. m. dr Szabó Lajos Oradea-Rât, nagykárolyi e. m. Kovács Lajos Curtuiușeni és a nagybányai e. m. Visky Ferenc Agriș. *Boruzs Lajos.*

Reformok útján? ...

Valaki, miután a második lelkészképesítő vizsgát elégséges eredménnyel fejezte be, kérte a theologia igazgatóját, hogy engedje őt újra vizsgára, hogy elégséges képesítésén javithasson. Az igazgató ezt válaszolta: ne nézzen arra, ami a hátamögött van, hanem arra, ami előtte, mert az a fontos, hogyan minősíti Krisztus és az élet. Az igazgató válasza tökéletes volt, hiszen mindenki tudja azt, hogy más a hivatás és más a jeles, vagy az elégséges. Dr Ravasz László »Örök diákok« c. írásában ezt mondja magáról: »Tulajdonképpen azért voltam jeles tanuló, hogy anyámnak ne okozzak szomorúságot, de elvből nem szerettem a jeles tanulókat; éreztem azt, hogy ha valaki a napi penzumot a maga minimális terjedelmében pontosan megtanulja s ezért a mintatanuló nevezetét elnyeri, borzasztó igazságtalanság történik az értékelésben. *Egy ember értéke egészen másutt van, mint a hivatalos lemérésekben.*«

A »Reformátusok Lapja« folyó évi 5-ik számában megjelent és az erdélyi egyházkerületben megszavazott reformterv nem biztos, ha egy helyen beválik, *ha beválik*, hogy a másik egyházkerületben is hasznos lesz. *Mielőtt tehát másokat utánoznánk*, vegyük fontolóra a helyzetet. Az egész reformtervezet célja az volna, ugye, hogy a gyülekezet találja meg lelkipásztorát? *Ez tökéletesen megvalósítható a lelkészek áthelyezhetőségének intézményesítésével.* Ha szabad szerény véleményemet nyilvánítanom, nincs semmi helye az erőszakolt minősítéseknek, sem ami a lelkészeket illeti, mert az igazságtalan és kegyetlen dolog volna. A leközlött reformtervezet az elégséges képesítésű lelkészeket tekinti a leggyengébbeknek, tehát ezek gyenge fizetés-képességű helyekre kerüljenek. Ne feledjük azonban azt, amit dr Nagy Géza professzor a Református Szemlében megjegyzett, hogy vannak gyülekezetek, amelyek igen veszélyeztetett helyeken, nagyon fontos küldetést töltenek be. Ezek leginkább gyenge fizetés-képességű egyházak. De mert ezek az egyházak gyenge fizetés-képességűek, a reformtervezet a — *szerinte* — leggyengébbeket küldené ezért ide?... Hát az ilyen helyeken a leggyengébb katonák álljanak őrt?, azért mert gyenge a fizetés? Nézzünk a lelkiismeretünkbe, *nagyon alázatosan és nagyon őszintén* és lássuk be, hogy itt nem a Krisztus ügye a fontos, hanem egyesek anyagi érdeke,

Igazságtalan és kegyetlen alkotás volna minősíteni olyan embereket, akiknek már nem áll módjában diplomájukon javítani. Ha szó lehet valamikor minősítésről, ez csak azokra vonatkozhat, akik most készülnek a teológiára, hogy tudják mi vár rájuk. A mai ifju lelkész-társaság amikor teológiára ment, szó sem volt ily hangzású reformtervezetéről; igazságtalan és kegyetlen magatartás volna őket így sujtani akkor, amikor már nem segíthetnek magukon. Igazságtalan és kegyetlen meglepetés volna egyházuk részéről, amelynek szolgálatára a legsúlyosabb időkben örömmel hátrózták el magukat. Kár volna ily reformokkal sujtani egy oly ifju lelkésztársaságot, amely a legnehezebb időben, a legsúlyosabb anyagi gondok között készült hivatására. Sokszor félre kellett tenni a kurzust és elhagyni a kollokviumokat, mert nem volt miből leckeplézt, vagy kosztplézt fizetni s a munkában való elmerülés helyett az anyagi gondokkal való tusa merítette ki szellemi életét.

Erdélyben megszavazták ezt a reformtervet, de nem kérdezték a szavazásnál azokat, akiket szavazataikkal agyonsujtottak.

Hagyjunk mindenkint ott működni, ahova Isten rendelte. És hagyjuk meg *adófizető* egyháztagjainknak azt a jogát, hogy annak ajkáról hallgassák az Igét, akiéről éppen akarják. És a Szentlélek

munkájára is gondoljunk. És gondoljunk. És gondoljunk a rátermettségre és a Krisztus minősítésére is, mert a lelkipásztornál bár fontos, hogy mennyit tud, de fontos az is, hogy mily mértékben áll a Lélek hatása alatt. **Hogy megtalálhassa gyülekezet lelkipásztorát, ahhoz tökéletesen elégséges a lelkészek áthelyezhetőségének intézményesítése.** Maga dr Szatmáry Lajos e. m. gondnok ur is érzi ezt, amikor a »A reformok útján« c. cikkében ezt írja: »Véleményem szerint a harmadik szabályzat lesz a leghatékonyabb a lelkészek és egyházközségek közti viszony normalizálására.« E harmadik szabály a lelkészek áthelyezésének lehetősége volna.

Megállapított tény, hogy az iskolapadokban gyengébbnek mutató lelkész jelöltek sok esetben különben állnak ört gyülekezeteikben, mint mások. És ez azért, mert más az elmélet és más a gyakorlat, Más a kurzustanulás, és más a hivatás. Vagyis más az emberi számítás és más a Szentlélek ereje.

Emberi minősítések számításai fölött áll egy másik — a **Krisztusé.**

Fábián György.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Szell Viola, Szell György ny. esperes leánya néhány heti lassu hervadás után márc. 11-én elköltözött a mennyei hazába. Édesatyja és öt testvére gyászolja. Isten adjon megnyugvást nekik az ő bölcs akaratán.

Teleki Józsefné, Ferenczy Margit életének 37-ik, boldog házasságának 2-ik évében márc. 6-án hazatért a mennyei Atyához. Ferenczy László Marcella néven ismerte a romániai magyarság, melynek irodalmi életében elévülhetetlen érdemeket szerzett. Mióta Benedek Elek kezéből kiesett a toll, ő szerettette meg a magyar gyermekekkel a magyar írást. A gyermekirodalom legtermékenyebb és legértékesebb munkása volt. Benedek Elek elhunytával megszűnt Cimborát ő támasztotta fel Uj Cimborá néven, előbb nemcsak szerkesztője, hanem kiadója is volt a lapnak és bármelyik férfit megszégyenítő akaraterővel, kitartással és munkával toborozta a pártolókat, előfizetőket s amellet szerkesztette, írta állandóan a lapot. Majd később a Minerva vette át, amikor ő is Szatmárról hol szülei körében élt, Kolozsvárra költözött. Iratterjesztésünk is több gyermek-szindarabját adta ki. Korán történt eltávóazása nagy veszteség. Isten adjon szeretteinek enyhületet nagy és méltó fájdalomban.

Özv. Sámuel Aladárné, Hart Laura, boldog emlékü Sámuel Aladár balvári lelkész özvegye életének 65-ik, özvegységének 14-ik évében rövid szenvedés után csöndesen elhunyt. Komoly nemes jellemü papné volt. Dr Imre Lajos felesége édesanyját gyászolja benne. A szerető szíveket vigasztalja meg az Úr.

HIREK

A püspökválasztás alkalmából beadott szavazatokat márc. 19-én bontotta fel a kiküldött bizottság dr Thúry Kálmán főgondnok elnöklete mellett. Az egyházközségek presbyteriumai — egy kivételével, ismét Sulyok István püspökünkre adták szavazatukat, ki két évtizede vezeti, kormányozza egyházkerületünket. A szavazatok felbontása után a bizottság a Főgondnok úr vezetése mellett tisztelt Püspök urunk előtt és értesítette az egyházak főlemelően megnyilatkozott bizalmáról.

Kérelem. Azokhoz a lelkes- és lelkeszjellegű testvérekhez, akik Egyházkerületünk kötelékébe tartoznak és államsegélyt élveznek, azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulok, hogy méltóztassanak kegyesen hozzájárulni ahhoz, hogy államsegélyhez juttatásom céljából államsegélyükből havonta 1%-ot (egy százalékot) levonhassanak mindaddig, míg az államsegélyt megnyerem. — Egyházkerületünknek a közelmúltban alakult, tehát rendkívüli körülményű egyházában, Temesvár elővárosában szolgálók, ahol havi 2000 Lei lenne az összes javadalmam, amit azonban az egyház sokszor csak több havi késedelemmel tud folyósítani. A stóla a reá kivetett adót éppen hogy fedezi. Államsegélyem az egyház elismerésének hiánya miatt nincs. Viszont a megélhetés ugyanannyiba kerül, mint Temesváron, ebben a nagyon drága városban; piacunk, üzleteink, orvosaink stb. Temesváron vannak. Rendezettebb viszonyok között élő lelkeszttestvéreim abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy államsegélyt élveznek, amit már kétszer is felemeltek, amiért szerénytelenül megengedhetőnek véltem e kérést, amelynek kegyes teljesítésével azt juttatják államsegélyhez, aki önhibáján kívül arra legjobban van ráutalva s aki ebből kizárva pusztán csak azért van, mert neve az állam által összeállított kimutatásban nem szerepel. A hozzájárulási összeg nagyon csekély. A Bánsági Egyházmegye lelkeszei a levonáshoz az engedélyt már megadták. Meggyőződésem és reményem, hogy többi lelkeszttestvérem sem zárkózik el ez elől. A szíves hozzájárulók fáradságát megtakarítandó, bátor vagyok azt kérni, hogy az esetleges *hozzá nem járulást* kegyeskedjenek bejelenteni lapunk főszerkesztőjének hivatalához (Temesvár), ez aláza-
tos kérelem megjelenésétől számított két héten belül (a szükség sürgetése miatt.) Ennek be nem küldését úgy tekinteném, mint a levonásra a szíves engedély megadását. Bizalomteljes tisztelettel:
Nits István, újkissodai (frateliai) lelkesz.

Anyakönyvi kivonatok: *Esketési kivonat.* Magyar nyelven is kiállítva: Kádár József (szül. Mihálydiban 1813-ban) és Szücs Rozália (megh. 1861. Siterben) 1840. körüli években.

Keresztelési kivonat magyar nyelven is kiállítva: Szücs Rozália 1820-as években.

Küldeni kéretnek utánvétellel: Ref. Lelkeszi Hivatal Oradea (Str. Petru Major 1.)

Csak a *biharmegyei* lelkeszi hivataloknál keresendők.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2191—1940. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az elemi oktatási törvény 110. fejt. értelmében a falusi községekben ápr. 15-től kezdődőleg történik a tanköteles gyermekek összeírása. Olyan helyeken, ahol állami iskola nincs ezt az összeírást a törvény 110. fejt. 2. bek. szerint, a mi igazgatótanítóinknak is kell végezni, ha a helyi hatóságok őket erre fel-szólítják.

Mindenütt figyelmeztetni kell a szülőket, akik gyermekeiket iskoláinkba akarják beíratni, hogy ez az összeírás nem azonos a beíratással, s nem menti fel őket az alól a kötelezettségük alól, hogy szept. 1—10 között beíratkozás végett jelentkezzenek azon a módon, ahogy azt annak idején körrendeletben meg fogom hirdetni.

Városi községekben és törvényhatósági jogú városokban (Comunale urbane și municipii) a szülők vagy gyámok kötelesek írásban bejelenteni tanköteles gyermekeiket minden évben április 15. és június 1. közt annál a iskolánál, amelynek körzetébe tartoznak. Ez új kötelezettség elmulasztásáért bírságot lehet alkalmazni. Vonatkozik nemcsak azokra a szülőkre, akik gyermekeiket hozzánk akarják beíratni, hanem az összes tanköteles gyermekekre. Híveinket erről az új kötelezettségről alkalmas módon fel kell világosítani. Ez nem azonos az év elején szokásos jelentkezéssel, s ezért a szülőket nyomatékosan kell figyelmeztetni rá, hogy azoknak, akik iskoláinkba akarják beíratni gyermeküket, szept. 1—10. között az erre vonatkozó nyilatkozatot be kell adni, a többieknek pedig ugyanezen időben újból kell jelentkezni beíratás végett a illetékes iskolánál.

A Ref. Jövő és a helyi gyülekezeti lapok szerkesztőségét ez úton kérem fel, hogy híveinket erre a kötelezettségre figyelmeztessék, azon városok lelkészeit pedig, ahol napilapok vannak, felkérem, hogy azok szerkesztőségét erről a kérdérről tájékoztassák.

A tanköteles kor tart betöltött 5 évtől kezdve 21 évig. 5—7 éves gyermekek az ovodába, 7—14 éves gyermekek az elemi iskolába kötelesek jelentkezni. Az olyan gyermek, aki nem végezte el sikerrel az el. isk. 7. osztályát (examen de absolvire) vagy legalább a 3. középiskolai osztályt, 16 éves koráig elemi iskolai köteles. Aki nem tud írni, olvasni, 21 éves koráig köteles látogatni az írástudatlanok számára szervezett külön tanfolyamokat, ahol vannak.

Nagyvárad, 1940 március 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

No. 2212—1940. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Számos látogatási jkv. kísérrő leveléből meggyőződtem arról, hogy sok helyütt nem tartják meg azon régebbi rendelkezésemet, hogy az iskolalátogató érkezéséről az iskolaszéki elnököt azonnal értesíteni kell.

Hangsúlyoznom kell, hogy ezt a rendelkezést a népiskolai rendtartás és szolgálati pragmatikában foglalt az iskolaszéki elnök hatáskörére vonatkozó intézkedések figyelembevételével adtam ki, s ezen kívül az is volt vele a célom, hogy minél hatásosabb együttműködést biztosítsak saját iskoláink — és az állami ellenőrzés közt.

Nem engedhetem tehát, hogy ezen intézkedésemet egyesek megértés híján vagy talán csak nemtörődömségből mellőzzék. Ezért most újból elrendelem, hogy ha az iskolához akár egyházi, akár állami ellenőrző látogató érkezik, az iskolaszéki elnököt azonnal értesíteni kell, s a kísérő levélben meg kell említeni, hogy a vizsgálatnál az iskolaszéki elnök jelen volt-e vagy sem, mi volt ennek az oka — ha t. i. ezek a tények magából a jegyzőkönyvből ki nem tűnnek.

Az olyan esetekben, mikor az iskolaszéki elnök saját behivatalnokaink mulasztásából nem jelennék meg a vizsgálaton, a mulasztókat az ill. fegyelmi hatóság útján fogom felelősségre vonni, ha pedig az áll. látogató akadályozza meg az iskolaszéki elnök jelenlétét, ezt a minisztériumban fogom bejelenteni.

Oradea—Nagyvárad, 1940 március 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2326—1940. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli esperes urnak és elemi iskolai tanítónak.* Köztudomású, hogy a Nemz. nev. ü. minisztérium 84340—1939. sz. rendeletével a felekezeti iskolákra is alkalmazta az új el. isk. törvény azon rendelkezését, hogy a tanítóknak az 57 éves korhatár elérése után nyugalomba kell vonulniok.

Nyugdíjintézetünk foglalkozott ezeknek a tanítóknak a helyzetével, s ami tőle tellett, megtette. Elfogadta visszamenő nyugdíjigényre való jelentkezésüket 1927. jan. 1-ig, s magára vállalta az ebből származó jelentékeny terheket. Nem mondhatott le azonban nyugdíjintézetünk a visszamenő tagdíjak befizetéséről. Ez 1927. jan. 1—1937. dec. 31-ig terjedő időre L. 20.400-t tesz ki, s ehhez járul még a 1938 és 39-re eső tagsági díj a helyi jövedelem után. 1939. okt. hóig bezárólag, valamint az államsegély után járó 10 százalék ugyanazon időpontig. Nov. 1-től kezdődőleg pénztárunk utasításomhoz képest ezt a két utóbbi tételt az államsegélyből levonta. Egy-egy tanító visszamenőleg tehát átlagban 25.000 tagdíjat tartozik 2 év leforgása alatt befizetni.

Könnyen megérthető, hogy a nyugdíjazott tanítók erre nem képesek. Nem képes rá egyházkerületünk sem, mert már magára vállalta ezeknek a tanítóknak segélyezését addig, amíg állami nyugdíjukat folyósítják. A havi 1000 leus részletet tehát nyugdíjárulékukból kellene visszatartani, s ez annak teljes egészében való visszatartását jelentené két éven keresztül.

Egyházkerületi közgyűlésünk 1939. évi 16. e) határozatával felszólítást intéz kerületünk tanítóságához, hogy bizonyos kisebb, kb. 3 százalékos segélyt ajánljon meg 24 hónapra államsegélyéből az 57 éves korhatárt elért tanítók segélyezésére.

Egyházkerületi közgyűlésünk ezen határozatának végrehajtása céljából felhívom az esperes urakat, hogy az em. tanítói értekezlet

elnöke útján az összes államsegélyes tanítókat szavaztassa meg névszerint, hogy hozzájárul-e a közgyűlésünk felhívásában foglaltakhoz.

Az esperes urak terjesszék be a következő kimutatást: Tanító neve. Vállalja-e a 3 százalék befizetését 24 hónapon keresztül?

A kimutatás beterjesztésének határideje, tekintettel arra, hogy jelenleg hat hónapon keresztül a tanítótság államsegélyét a hadikölcsön levonás terheli, 1940. július 1. és a levonásokat igenlő válasz esetén, az augusztusi államsegélyből fogjuk megkezdetni.

Nagyvárad, 1940. március 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2157—1940. sz. I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Tudomásul vétel végett közlöm a Nagyvezérkarnak a vallás és művészetügyi miniszter ur 447—1940. sz. leiratához mellékelten megküldött 124.238—1940. sz. rendeletét szó szerinti fordításban:

Másolat a Nagyvezérkar, Honvédelmi főtanács 1940. II. 28. napján 124.238 sz. a. kelt átíratáról:

Van szerencsénk értesíteni, hogy a Nagyvezérkar jóváhagyta a következő katonai gyakorlat aiól való mentességeket 1940. március 1. napjától kezdődőleg:

a) 1940. július 1. napjáig:

1. Az orvosi, állatorvosi és gyógyszerészeti fakultások összes évfolyambeli hallgatói.

2. A politechnikai iskolák összes évfolyambeli hallgatói.

3. A többi fakultások hallgatói: (beleértve az ipari, kereskedelmi akadémiákat, valamint a teológiákat is) azzal a feltétellel, hogy 1938. év őszén már be voltak iratkozva.

4. 5. 6. 7.....

Az 1. 2. 3. pont alattiak az illetékes katonai egységnél terjesztik elő megfelelő bizonyítékaikat s ezek a katonai egységek végzik el a mentességre vonatkozó alakiságokat.

Nagyvezérkar főnöke h. Constantin s. k. tábornok. A kiadmány hitelül: Petrescu György s. k.

Nagyvárad, 1940. március hó 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2396—1930. sz. I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.*

A vasuti félárújegyekre vonatkozólag közlöm a kerületünk ügyvivőjének, Tökés Ernő esperes urnak az alábbi értesítését:

A C. F. R. Vezérigazgatósága 26387. C. 2. A. Dir. Com. sz. alatt úgy rendelkezett, hogy nem ad ki a betelt vasuti igazolványokhoz pótlapokat — mint ahogy előzőleg azt gondolta, — hanem teljesen új igazolványokat (Carneteket) ad ki. A régiéek mégis érvényben maradnak még az újak kiállíthatása idejéig k. b. három, vagy hat hónapig.

Az 1935 után kibocsájtott vasuti igazolványok érvényben maradnak addig, amíg az igazoló lapok betelnek.

Az új vasuti igazolványok beszerzésének legegyszerűbb módja és kelléke a következő:

1. Minden egházmegye esperesi hivatala állítsa ki 3 (három)

példányban az igényjogosultak kimutatását az egyházmegyéből félév nagyságban minden rovatba csupán egy igényjogosultat írva a következő minta szerint:

Clasa	NUMELE ȘI PRONUMELE SOLICITATORULUI	Gradul	Comuna	Județ	Numele soției	Numele copiilor	Data nașterii		
							ani	luna	ziua
II.	Zimonyi Joan	preot	Borș	Bihor	—	—	—	—	—
					Eléna	—	—	—	—
						Franci	1929	April	8
						Eléna	1930	Maiu	15

2. A fenti kimutatáshoz elküldés előtt a püspöki hivattalal láttamoztatandó, csatolni kell egy rövid kérést hiv. szám alatt bélyeg nélkül. A kérés a Ministerul Cultelor și Artelor-hoz címzendő.

3. Minden egyes igénylő számára csatolandó 1. (egy) drb. új, még nem használt fénykép 7×9 cm. nagyságban. Ez elől aláírandó, hátára pedig felírandó az igénylő személyazonossága, Gyermeknekél a születési adat is.

A nevek a »Kimutatásban« és a fényképek hátlapjára is románosan írandók.

4. Díjnyugta ára III-ad oszt. utazásra 75 lei

„ „ II-od „ „ 100 „

„ „ I-ső „ „ 150 „

és minden egyes száz leis és azt meghaladó összegre 3 lei okmány bélyeg ragasztandó. Minden egyes díjnyugta csupán akkor érvényes, ha e rendelet kelte utáni dátumról van kiállítva és az igénylő nevére.

Nem fogadnak tehát el egy családra összesített nyugtákat és árát sem térítik vissza!

Tekintettel a sok vasuti állomást mellőző igénylőre és az idő rövidségére, tanácsos, ha az esperesi hivatalok a díjnyugták és bélyegek árát a Kimutatásban foglalt összesigényjogosultak részére egy összegben potautalványon küldik meg Tőkés Ernő bukaresti ref. esperes címére: BUCUREȘTI, II. Str. Voivozi 54.

5. A tömegtorlódások elkerülése végett kívánatos, hogy a lehető legrövidebb idő alatt küldjék be az esperesi hivatalok a fenti kívánalmaknak megfelelően felszerelt és fedezett kérésüket a fent említett esperesi hivatalhoz. A kiállítások és igazolványok megírása költségeibe minden egyes igazolvány után küldjenek 10 leit az egyházmegyénként összesített összegekkel és kimutatásokkal egyidejűleg.

6. Csak állami fizetésben részesülő (Stat) lelkész és családtagjai részére lehet vasuti igazolványt kérni és minden más igénylés hiábavaló.

7. Nagyon sürgős esetben igazolvánnyal nem bírók egyéni hivatalos kéréssel közvetlenül is fordulhatnak a fenti feltételek betartása mellett a bukaresti esperesi hivatalhoz.

Felhívom a Nagytiszteletű esperes urakat a fentiekre vonatkozó intézkedések sürgős megtételére.

Nagyvárad, 1940. március hó 26. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István s. k. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerületi Tankönyvraktárban.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686—1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Az egyházak államsegélye.

A napilapok hasábjairól örömmel vettük tudomásul a kormánynak azt az elhatározását, hogy a romániai protestáns egyházak kongruás lelkészeinek kongruáját arányosan fel kívánja emelni.

A hirdás ugyan nem volt hivatalos, de meg van a reményünk, hogy a hír hamarosan hivatalos megerősítést nyer. Ezt a derűlátásunkat egyrészt arra a megértő hajlandóságra alapítjuk, amit a kormány egyházaink irányában a közelmúltban ismételten is tanúsított a tanítói államsegélyek kiutalása körül, nemkülönben az oradeai ref. püspökség és az aradi ág. evang. püspökség elismerése kérdésében.

A megértő álláspont hallgatóságos okai közt feltételezzük annak a felismerését is, hogy a romániai protestáns egyházak, az egész Európát előntött politikai izgalmak közepette, hatékonyan működnek közre népünk nevelésével, irányításával a rend és nyugalom fenntartásában; napnál világosabb, hogy az anyagi gondoktól mentesített lelkészei, tanárai, tanítói az egyháznak nagyobb lelki erővel munkálhatják a közjót.

Ha ez a felismerés a felelős kormányférfiakban megtörtént, aminthogy meg kellett történnie, s ha megáll ez az utóbbi indokolás is, akkor nem állhatunk meg a feleuton, hanem kérnünk kell az egyházi államsegélyek rendszeres továbbfejlesztését, hogy a nyugalmi állapot általános lehessen. A fejlesztés szakaszai ezek lennének: a kongrua nélküli lelkészek kongruásítása, a tanárok arányos államsegélye s a tanítói segélyek arányos emelése. E rendezés után elmondhatnánk, hogy az állam és egyházaink viszonyában, az anyagi kérdéseket illetően, nyugvópontra jutottunk.

A statisztikák beszédes számadatai elhalványodtak emlékeztünkben. Amikor ezeket most felújítjuk, képet kívánunk az illetékeseknek nyújtani arról, hogy milyen volt a helyzet az állam és az egyházak közti nyugalmi időben.

Oravicán, 1940. február 29-én.

Dr. Szathmáry Lajos.

A lelkészválasztás reformjáról.

Hiv. lapunk f. évi 5 ik számában dr Szathmáry Lajos em. gondnok úr kommentálásában közölte az Erdélyi Egyházkerület által elfogadott hármass szabályzatot, amely a lelkészválasztás elavult rendszerét akarja nagyszabású reform útján megújítani. A történelmi Erdély mindenkor a bátor elhatározások és merész reformok klaszikus földje volt. Nem lehet tehát meglepődni, ha most elkészítette a lelkészválasztás új: »hármass könyvét.« De ezenkívül az egyházi életet és lelkészi szolgálatot szabályozó más tervezetek is nagy számban érkeztek hozzánk. Ez az újabb hozzánk érkezett tervezet azért támaszt érdeklődést körünkben, mert mi is már hosszú idő óta vitázunk szóban és írásban a lelkészválasztás módosításának szükségességéről. Mielőtt azonban érdemlegesen hozzászólnánk a közrebocsátott tervezethez, szeretnék egy pár sorban általánosságban az egyházunk lelki megújódását célzó reformtörekvésekről írni.

Nálunk is igen sokan nagy szomorúsággal és aggodalommal látják egyházi életünk elerőtlenedését, lelki bénaságát. A világ zűrzavaros forrongásának időszakában a lélek nagy bizonytalanságban érzi magát. Ideges, kapkodó, mint a nyugvópontból kibillentett delejtű és mindaddig úgy lesz, míg egy csodálatos vonzó erő végpontján a lélek meg nem pihen. A lelki élet görbéje most a mélyen van és most kell, hogy megszólaljon a keresztyén lelkiismeret kürtszava a bátor öntudatosak ajakáról, hogy bizonyosságot tegyen az egyetlen Végtelen Erő jelenlétéről: az Istenről. Az új utak keresésében úgy érzem ez a pusztíthatatlan lelkiismeret szólal meg. Az a diadalmas kálvini szellem, amely az eleveelrendelés sziklafokáról mindég a legsötétebb éjben látta és akarta is a legszebbet. Vajjon megújódási törekvésünkben nem ennek a szellemnek lángja lobog-e fel? Bizonyára így kell lenni? Éppen azért minden reformtörekvésben, melyet törvényesíteni akarunk, két tényezőnek kell érvényesülni. Ez a kettő pedig: az evangélium szelleme és az egyház egyetemes érdeke.

Az egyház állandó reformálásának az elve nem egy azonban a mindenáron való újítás gondolatával. Újításra egyházi életünk munkaterületén csak ott van szükség, ahol az evangélium szelleme elhomályosult és az egyház érdeke kárt szenved. Olyan újítás, mely erre a területre is kihat, ahol minden a rend sima útján gördül, csak zavarja az életmenetet. Ha egy gépezetben elpattant a csavar, nem szükséges a tengelyt is forrasztani. Korlátozzuk reformtörekvéseinket csak arra a területre, ahol annak halaszthatatlan szüksége

felmerült. Ennek az elgondolásnak kell érvényesülni a lelkészválasztást módosító szabálytervezetnél is.

Nem kétséges, hogy a lelkészválasztás módosításának szükségességét az itt előfordult rendkívüli sok és súlyos visszaélés indokolja. Világosan látja mindenki, hogy az e téren felmerülő kilengések folytán az egyháznak éppen a lelki oldala és értelme sikkad el. És pedig nem azáltal, hogy kit választott meg a gyülekezet, hanem azáltal éppen, *ahogyan* választotta meg a gyülekezet lelkipásztorát. Ha megvizsgáljuk a lelkész és gyülekezet között fennálló kemény sűrűdások okait, könnyen rájövönénk arra, hogy az előálló viszályok 80 százaléka a megválasztás lefolyási módjának egyenes következménye. Az új lelkészválasztási szabályzatnak tehát a *hogyanra* kell a főszólyt fektetni.

És most lássuk, hogy ezen elgondolás alapján milyen reménnyel nézhetünk az erdélyi tervezet felé.

Az első áttekintésnél látható, hogy az erdélyi egyházkerület által elfogadott szabályzat nem ilyen elgondolásnak az eredménye. Mélyebb talajban keresték a szükségesség okát. Talán olyan mélyen, ahová az emberi elgondolások rozsdás ekéje nem ér le. A szabályzat nem azt vette figyelembe, hogy a lelkiválasztás formai és lényegi lefolyása körül sok a visszaélés, hanem, hogy lelkész és gyülekezet nem találja meg egymást. A gyülekezet és lelkész közötti különbözőséget, illetve összenem illendőséget vette kiinduló pontul. Ezért a *hogyan* szempont helyett a *kit-hova* elgondolás érvényesül benne. Így támadott fel újból az öreg sas Erdély bérceinek hasadékaiban, mint ifju Főnix az egyházközségek osztályozásában és a lelkészek minősítésében.

Hs ezek milyen kedvező lehetőséget nyújtanak?

Először is az egyházközségek anyagi alapon való osztályozása evangéliom ellenes, mert a lélek leértékelését jelenti. Ugyanis, ha egy V. osztályu minősítéssel bíró lelkész nem alkalmas egy V. osztályu egyházközség vezetésére csupán azért, mert ott évi negyven-ezer leivel kevesebb a fizetése?! Hiszen a lelkészi szolgálat lényegileg egy, akár I. vagy akár V. osztályu is az egyház. Avagy a lelkész alkalmatlanságából származó lelki veszteségek nem olyan fájdalmasak az V. osztályu egyházban, mint az I. osztályuéban? A pap elsősorban a lelkek megmentéséért szolgál, Krisztus pedig a halászbárkánál és a vámszedő asztalnál kezdte ezt a munkát. De menjünk tovább ez elgondolásban.

A Belényes környéki hét gyülekezet fennmaradásához első-rangu faji és egyházi érdekek kapcsolnak, de anyagi alapon talán csak egy VI-ik osztály címre érdemesek. Lélekszámra is megütik

sok I. vagy II. oszt. egyházak mértékét. Ha a jeles bizonyítvány és a magasabb képesítés olyan kaparicást, vagy »pretium affectionis«-t jelent, mely kizárólag alkalmas nagy érdekek megvédésére, akkor erre a hét helyre csak ilyen lelkészeknek volna szabad jönni. Mert Istenországának munkásai ne nagyobb fizetést, hanem a nagyobb munkát keressék. Ezzel szemben bizonyos, hogy minden gazdag egyházba így köszönt be a lelkész: »Testvéreim hiszem, hogy az Isten küldött engem tihozzátok«, csak a szegény egyházba nem hallja senki a küldetést, hanem megy hit és munkakedv nélkül, fáradt közönnyel olvasva le a falu határán a sötét végzést sorsa felől: »ki itt beléptél hagyj fel minden reménnyel.« Ennek az osztályozásnak annyi eredménye bizonyosan meglesz, hogy sikerért fogunk dolgozni és nem hivatásból. Romolhatatlan helyett, romlandó koszoruért. Csak az a kérdés, hogy az anyagi érdekből ambicionált munka lehet-e eredményes lelki szempontból?!

Másodszor nem hiszem, hogy a lelkészek V. osztályu minősítése hatásos eszköz lenne a lelkész és a gyülekezet egymásratalálásában és ezáltal a surlódások elsimitására. Hacsak nem indulunk ki apriori abból a tételből, miszerint a gazdag gyülekezet és a jeles bizonyítvány egymás számára lettek Istentől teremtvé. Mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a tudás és a szolgálni tudás kettő, más a hivatalos bizonyítvány és az egyéni képesség képzettsége. De miben találjuk a biztosítékát annak, hogy a tanári képesítéssel bíró lelkészek alkalmasabbak lelkészi szolgálatra, (tehát nem azt mondom, hogy nem alkalmasak) mint a csak lelkészi oklevéllel bírók. Hiszen a lelkészi szolgálatra nem a magántanári képesítés, hanem a lelkészi szolgálatra való speciális felkészültség képesít az Isten egyéni elhívásán kívül. Amaz lehet a tudományos életben több, de a gyakorlati egyházi munkában nem jelenthet kiváltságokra jogosító előnyt. hiszen amennyi elméleti tudásra szükség van a gyakorlati célok megvalósításához, azt a komolyan elvégzett teológiai tanulmány meg kellett, hogy adja minden lelkész számára. Azonban ne értsük félre, a szabályzat tévedése nem az, hogy magasabb tudományos képzettséggel bíró lelkészeket állít I. oszt. egyházak élére, hanem az, hogy elzárja a jobb lehetőséget azok előtt, akik hittel, fáradságos szorgalommal, Istentől nyert egyéni képességeik alapján megszerezték ugyanazt a magasabb foku elméleti képzettséget és szélesebb ismeretkört, ami szükségesnek látszik egy mélyebb gyakorlati munka megszervezésére. Lehet, hogy ez a szabályzat a lelkészi kart a tudományosabb képzettségre akarja készíteni, de azt egy pillanatra se higgyük, hogy a mai áldatlan állapot a lelkészek tudománytalanságából származott.

De gyanus a lelkeszi kar V. osztályu osztályozása azért is, mert benne az egyházi szervezetünkben eddig ismeretlen papi kaszt-rendszer felé való első kényes lépést lehet észrevenni.

A szabályzat III-ik része a lelkeszek áthelyezéséről szól. E jelentős reform helyes alkalmazásban jó eredménnyel is járna. De ebben a részben is van egy könnyen kikezdhető pont annak igazolására, hoogy egyes esetekben nem az egyetemes egyház érdekét szolgálja.

Egy lelkeszt törvényes állásából csak akkor lehet fegyelmi uton áthelyezni, ha az egyház érdeke ellen törvénybe ütköző módon vétett. Ha pedig így cselekedett, milyen alapon és főképpen milyen alapból fedezi az e. kerület a cserélésből esetleg előállt bizonytalan ideig tartó fizetés különbséget. Vajjon erkölcsi ambícióra való nevelés ez? Vagy éppen a jól elhelyezkedettel szemben mindennek a megengedése a büntetés következménye nélkül?! Vagy büntetés az áthelyezés, vagy jutalmazás. De ilyen formában egyik sem.

Tudom, hogy amit e cikkben az ismertetett szabályzatáról elmondtam nagyobbbrészt negativum. De ez azért van, mert a szóbanforgó szabályzatot úgy elvileg, mint gyakorlati keresztülvitelében nem tudom helyesnek és célravezetőnek, éppen a szakaszonként ismertetett indokoknál fogva elfogadni.

Következne még e kérdés pozitív oldala.

De hát ha így nem, akkor hogyan vigyük végbe a lelkeszválasztás reformját? Itt elsősorban apellálok lelkeszi karunk erkölcsi lelkiismeretének a felébredésére. Az volna hozzánk méltó, ha új lelkiülettel feleslegessé tennénk az új szabályzatot. A legszebb volna az ősi mintára való visszaformálása a lelkeszválasztásnak, úgy amint azt a Szentírásban látjuk. Lehet, hogy ez közöttünk ma csak mosolykeltő. amolyan: »pium desiderium.« Vagy még az sem, mert túlhaladott álláspont. Pedig e kérdés megoldásánál, amint Nits István írja: »csak az a kötelességünk, hogy magunk körében biztosítsuk a legtisztább keresztyén ethikai elvek érvényesítését.« Ha ez nincs meg, akkor megfogjuk találni a módot ügyes rafinériával az új szabályzat kijátszására is. Mert nem az a baj, hogy nincs a lelkeszválasztás tisztaságát szabályozó törvényünk, hanem az, hogy a törvényt nem hajtják végre. Én ebben látom a lelkeszválasztásaink kérdésének a megoldását, amit úgy hiszek még e szerény helyről is szabad volt elmondanom: »coram publico.«

Büthi Sándor ref. lelkesz.

Néhány szó a halotti-társulatról és még valamiről.

Érzem, hogy nekem valójában Boruzs Lajos és Nagy Zoltán iestvéreim közzétett tervét kellene pártolnom és hogy mégis ellene foglalkozok állást: azért teszem, mert több okom van támadni, mint pártolni. Mert egy az, hogy Egyházmegyénk temetkezési Segélyegyletének már kötelezett tagja vagyok s kettőbe nem kívánczok; aztán, mert azt szeretném, ha mi, lelkészek nemcsak holtunk után segitenénk egymást, hanem sokkal inkább most, míg élünk! És *most* óhajtanék egy olyan testvéri közösség tagja lenni, amelynek elnöke: Jézus, pénztárnoka: a Becsület, ellenőre: az Igazság, választmánya: a Szeretet és az Egyezség, a Szolgálat és a Hűség, a tagok pedig mi lekipásztörök, akik elé az Elnök tűzi ki a célt: »egymás terhét hordozzátok!« (Gal. VI. 2.) Olyan egyletet (a név mindegy) kívánok, amelynek egy tőkéje van: *az élő lelkészika*, s amelynek Alapszabálya csak 1 pontból áll: Ne szeressük egymást csak beszéddel, hanem cselekedettel és valósággal.« (I. Ján. III. 18.) Vagy: Máté: VII. 12. — Olyan Egyletet, amelybe nem kötelezünk belépni senkit, mégis minden lelkész tagja, mert megérzi, hogy itt nem magát, hanem az ő Urát szolgálja, és mégis magának használ vele!

Ó, miért is kell mindezekre azt mondani, hogy ez csak álom? Miért is kell éppen lekipásztörök közt megállapítani, hogy ez lehetetlen?! Azt kérdezed: miért álom? Miért lehetetlen? Megmondta Boruzs Lajos: »azért, mert kiki magának kapar, magáért él, nincs meg a testvéri felelősség érzése bennünk, nem tudjuk (mert, nem akarjuk) úgy tekinteni magunkat, mint egy nagy család tagjait,... nincs meg bennünk a testvéri összetartozás, egymásnak az a vigyázása,... ami természetesen meg kellene, hogy legyen!«

És ha ezen szomorú ténnyel számolunk, akkor nem nehéz megjósolni, hova vezet a temetkezési egylet terve? — a temetőbe!

De talán jobb is, mert a temetőből visszatérünk az életbe és talán jobban meglátjuk egymásban a testvért és — ha keressük, — megtaláljuk egymásban a segítséget is. Mert erre volna szükség! egymásnak erőnkhez képest köteles támogatására! Oly könnyű volna: és oly áldásos volna!

A kerület minden papja jövedelmének arányában segélyezné egymást minden évben! Segély volna, nem kölcsön! Nagysága lehetne: 3—5—8—10 ezer Lei. Fedezet volna az élő papság, jövedelme arányában 1—2—3—4 kategóriában osztva.

A 4. kategóriában tartozók évi 10 ezer Leit

„ 3.	„	„	„	8	„	„
„ 2.	„	„	„	5	„	„
„ 1.	„	„	„	3	„	„

kapnának, talán Karácsonykor, vagy Husvétkor, ahogy a többség kívánná! Mit jelentene neked szegény Testvérem ott a végeken 8—10 ezer Lei segély Karácsonykor, vagy Husvétkor? Le tudnám-e írni szavakkal az az örömet? És megtudnád-e hozni rászorult kollegádért a jövedelme arányában rád eső áldozatot Testvér, ki az I-ső vagy II dik kategóriában tartozol? Megtudnád, de: nem akarod! Jaj! Jézus szemében könnyeket látok! Vajjon le fogjuk-e különbölni — és mikor?!

Szűcs Antal.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Fekete János a hunyadi egyházmegyében levő nagyrapolti lelkipásztor egyhm. főszámvevő és egyházmegyei tanácsos életének 55-ik, boldog házasságának 30-ik és lelkészségének 32-ik évében márc. 23-án rövid szenvedés után hirtelen elhunyt. Hajduböszörményben született és ott végezte a középiskolát. A theológiára Debrecenbe iratkozott be, hol a szülőföldjéről odakerült szorgalmas munkásságu. u. n. »böszörményi kör«-nek egy értékes tagja volt. A teológia elvégzése után Karcagra ment s. lelkésznek, majd egy év múlva 1909-ben Nagy József alapítványon Jénába egy évi külföldi tanulmányutra. Hazaérkezése után az alpestesi kis gyülekezetbe hívták meg lelkésznek s ottani működése alatt jogot tanult, melyet csaknem egészen elvégzett és csak a háboru kitörése miatt nem fejezhette be. 1919-ben a nagyrapolti gyülekezetbe nyert meghívást, ahol elhunytáig a szó igazi értelmében vett egyházáért és fajtájáért való önfeláldozással működött. Nemrégén ágynak esett majd tüdőgyuladást kapott és két nap múlva elhunyt. Temetése husvét másodnapján volt lelkipásztortestvéreinek, hiveinek és a környék magyarságának nagy részvéte mellett. Felesége és két gyermeke gyászolják. Isten vigasztaló kegyelme tegye őket erőssé a nagy veszteség elhordozására.

Dr. Szabó Lajos, lapunk közismert munkatársa »Belmissziói útmutatót« ad ki, mely a vasárnapiiskolától kezdve minden belmissziói munkaágot felölel, mindegyiknek vezérfonalat ad. Terjedelme körülbelül 300 oldal lesz. Előfizetési ára 200 lej.

A spiritizmus az Ige fényében.

(Irla: Sipos Géza. II. bővített kiadás. 48 lap.)

Lelkipásztortestvérünk egy három évvel ezelőtt megjelent füzetét, továbbá »Feltámadás és spiritizmus« című husvéti prédikációját adta ki e címen. A munkára amikor felhívom minden lelki munka iránt érdeklődő figyelmét, egyben utalok arra, hogy nemcsak városban, hanem szinte minden faluban jelentkezik e tudomány valamilyen formában. Bár ne lenne igazam, de úgy vélem, hogy a múlt században ha kevés küzdelem volt különböző szekták, főleg a baptisták ellen, de ez a küzdelem semmi volt ahhoz, amit a következőkben kell megvívni ép a spiritizmus ellen.

»A keresztyén... ha ismerné a hit igazságait és tanításait könnyen és azonnal visszautasíthatná«. (I. kiadás 21. lap.) Ez jellemzi korunkat és láttatja jövőnket. A vívódó és reményeit kereső ember, ezt az animizmussal, fetisizmussal, hinduizmussal, pogánysággal megkevert és keresztyén mázzal bevont tudományt szívesen veszi.

Az előszóban kijelöli a szerző, hogy akik tudnak a spiritizmusról, azoknak ismertetőt, akik pedig usznak benne, azoknak figyelmeztetést kíván nyújtani. A dolgozat beindításában arról szól, hogy a spiritizmus új, sőt az ó- és újszövetségi szentírás fölött álló, tökéletesebb, a régit kiegészítő kijelentésnek tartja magát.

Ezután négy részben szól a spiritizmusról általában, hitünket illető tanításairól, Anyaszentegyházunk hivatalos állásfoglalásáról és az Isten szaváról.

1. A spiritizmus az okkult (titkos) tudományok ága. Az érzékfeletti világgal a beavatottak (médiumpok) kapcsolatba jutnak. Az ott élő öntudatos lényekkel való érintkezés a földi ember tökéletesedését munkálja. A szellemek nem mindentudók, az egyik intelligensebb, a másik butább sőt csalók és könnyelműek is vannak. A magasabb lények tanítását a józan ész veti mérlegre. Tanításaik nemcsak intelligenciában, de alapjában sem egységesek. Más a véleménye a katolikus, zsidó, protestáns eredetű spiritistáknak. Sőt egyik városban élők lenéznek a másik városban élőket.

2. Anyaszentegyházunk alapvető tanításait kiforgatják, vagy tagadják. A lélek = finom anyag. A halál után többször testet ölt az ember, míg kifonulva beolvad Istenbe, akitől mennyiségileg különbözik, de nem minőségileg. Krisztus csak egy tökéletesebb lény. A Sátánnal való küzdelme, bűnbocsánat, kegyelem, megváltás nem érvényes a spiritistákra. A Szentlélek a szellemeket küldi, amely

folyamat beindulásával az ószövetségi ókor, az ujszövetségi középkor után a XVIII. századdal az »Ujkor« kezdődött.

3- A II. Helvét hitvallás (XXVI. 5.) e tudományt a sátán gunyolódásai, cselei és csalásai közé számítja. Barth elmélyített humanizmusnak nevezi... amelynek semmi köze a bibliai kijelentéshez. Ravasz, Révész, Muraközy, Vásárhelyi, Tavaszy, Kádár, Nagy András, Maksay véleményeit is felsorakoztatja.

4. A Szentírásból vett idézetekkel való bizonyításait cáfolja. Egy sort kiemelnek, sokszor a mondat másik részét már elnyelik. Jézus tanításait delejezéseknek minősítik. Nekünk e tökéletes tudományok féltreolásával csak Isten szerelmes Fiára kell hallgatnunk. Legjobb óvszer ellene hitünk pozitív tartalmának megismerése.

A prédikáció Luk. 24:36—43. alapján feltámadás bibliai és spiritiszta értelmezését állítja szembe egymással. Tagadja, hogy Jézus spiritiszta lett volna, sem a tanítványokban nem volt ilyen hajlam, mivel se nem idézik, se nem várják Jézust.

Munkád és Egyházunk jövője iránt való aggódó szeretettel ismerd meg e füzetet testvérem. A szerzőnek pedig sikert, kitartást, elmélyülő kutatást kívánok e tárgyban, amely vaskos kötetben jelenjen meg a jövőben asztalunkon. Hitünk pozitív tartalma megismerésének vágya pedig hivatalosainkat a mai szüette vallástanítási módszer kicserélésére kellene indítsa, mert jövő munkásaink a hit dolgában iskolázatlan (mert elfelejtette amit tanult) tömegeink között szélmalom harcra kényszerülnek a spiritizmus várható szélrohamaival szemben.

Bódi Mihály.

Előfizetési felhívás. Ez évben jelenik meg dr Szabó Lajos nagyvárad-i lelkész, egyh. m. belmissziói előadónak: »Belmissziói utmutató« c. közel 300 oldalas munkája. A könyvet a nagyvárad-réti Férfi- és Nőszövetség adja ki dr Szabó Lajos tíz éves lelkipásztorkodásának emlékére. E könyv három részből áll. Az I. rész a nagyvárad-réti paróchiális kör tíz éves történetéről szól, különös tekintettel a készülő templomépítésre; a II. rész az összes belmissziói alakulatok részére közöl vezérfonalat (bibliaórák, ünnepélyek); a III. rész dr Szabó Lajos lelkésznek egyházi és világi lapokban megjelent cikkei, előadásait, színműveit stb. közli. A könyv előszavát a szerző egyik volt theol. tanárja írja, míg a befejező részben azok a forrásmunkák, melyekből dr Szabó Lajos lelkész egyes cikkeiben részeket, illusztrációkat használt fel. A mű előfizetési ára 200 lei lesz. A könyvpiacon jóval drágább. A tisztajövedelem templomépítési alapot szolgál. A belmissziói munkákban szinte nélkülözhetetlen könyvre szeretettel hívjuk fel a figyelmet. Előfizetési jelentkezések Magyar Sándor s. lelkész címére küldendők (Oradea, I. Maniu ut 6).

Az Oradea—nagyváradai Református Egyházkerület Nagyváradon 1940 április 12-én tartandó rendkívüli közgyűlésének tárgysorozata:

1. Ének. Imádság. Cs. B.
 2. Elnöki megnyitó. Cs. B.
 3. A közgyűlés alkotó tagjainak számbavétele. Cs. B.
 4. A püspöki tisztségre elrendelt szavazás eredményének bejelentése s ennek kapcsán a további intézkedéseknek megtétele. Cs. B.
 5. Az 1940—41. évre elfogadott egyházkerületi költségelőirányzatnak a változott viszonyoknak megfelelően átdolgozása a Pénzügyi-bizottságának jelentése alapján. Dr S. I.
 6. A Nyugdíjintézet Végrehajtó Bizottságának előterjesztése ingatlan szerzésről. Dr S. I.
 7. A közgyűlés berekesztése. Cs. B.
- Oradea—Nagyvárad, 1940 április 8.

CSERNÁK BÉLA,
egyházkerületi főjegyző.

HIREK

Egyházkerületi ifjusági konferencia. Április 28.—május 1-én tartja egyházkerületünk IKE-je és Leányszövetsége tavaszi konferenciáját — lelkigyakorlatát Kisjenőben. A konferencia alap-gondolata Károli Gáspár bibliafordításának 350 éves jubileuma alkalmából — Isten szava és az ember. — A konferencia sorrendje: Április 27-én, vasárnap délelőtt istentisztelet, utána előadás Károli Gáspárról. Délután megbeszélés: Isten szava és az ifjuság. Részletes meghívót minden Lelkészi Hivatal címére küldöttünk s ugyanazt a Református Jövőben is leközzöltük. (Megj. ápr. 14-én.)

Az erdélyi egyházkerületi IKE tavaszi konferenciája a mi konferenciánkkal egyidőben lesz Kolozsváron a hidelvei templomban. A megbeszélések tárgyai: Hogyan találkozhatom az élő Istennel? Életem a kiválasztó Isten kezében. Népem a kiválasztó Isten ítélete alatt. A háládatos élet. Délutánonként: Missziói munkánk. Egyházunk és más egyházak. A mi munkánk kérdései. Előadások: Geleji Katona István. Az igazság szolgálatában. Husz év az egyház életéből. Ifjusági munkánk helyzete. Árvaink gondozása. Képek a külmisszióból.

Sáfársági imahetet tart az erdélyi IKE április 14—20-ig. Az imahét sorrendje az egyes napokon a következő: A hamis sáfár. A pénz rabjai. Időnk Istené. Testünk a Szentlélek temploma. Képességeink Isten kezében. Megszentelt örömök. A sáfárkodó élet. Mindennap bibliamagyarázat, előadás és imaóra lesz.

Megható és bensőséges ünneplésben részesítették a szatmári Lorántfy Zsuzsánna Egyesület elnöknőjét: Uray Jenőné

abból az alkalomból, hogy 15 éve munkálkodik ebben a tisztségében az egyesület élén, fáradhatatlan buzgólkodással és páratlan áldozatos lelkesedéssel. Husvét másodnapján családi teaestélyt rendeztek, melyen éneklés után Boros Jenő esperes ügyvezető-elnök imádkozott és hálát adott Istennek egyházunk ez áldott nagyszonyának, mint Krisztus igazi szolgáló leánya által adott áldásaiért. Az imádság után dr Bősörményi Emil egyh.-m. gondnok, mint az egyesület elnöke üdvözölte szép beszéddel az ünnepeltet és átadta neki az egyesület ajándékát: az egyesület működő tagjainak arcképét magában foglaló művészi albumot. Az üdvözlésre Uray Jenőné szívből fakadó és szeretetben gazdag beszéddel válaszol, meghatva köszönte a kedves meglepetést és értékes emléket. A beszédek elhangzása után teát, sonkát, szendvicset és süteményt szolgáltak fel, melynek elfogyasztása alatt tovább ünnepelték az összegyűlt szeretett elnöknőjüket. — Mi is szívünk bensőséges érzéseivel köszöntjük és Isten gazdag áldását kérjük életére.

A debreceni Kollégium ifjúságának telepítési munkája eddig már hat, sokgyermekes családot telepített a Dunántulra. Ellátta őket házzal, felszereléssel és földhöz, munkához juttatta. Egy család telepítése átlag 4000 P.-be kerül. Eddig több, mint 28.000 P.-t gyűjtöttek össze. A diákok áldozatkészségére jellemző, hogy a mozgalom javára hetenkint egyszer lemondanak a vacsorai főzelék husfeltétjéről. A példát más főiskolák ifjúsága is követi.

Felkérem az érszakácsi, érszölösi (régen Nagypacal?) és környékbeli Nt. Lelkész urakat a következő szül. anyakönyvi bejegyzés felkutatására: *Buday Géza* szül. 1850—54. között. Szülők: Buday István és Szakács Eszter. Feltalálás esetén anyakönyvi kivonatot kérnék a felmerült költségek feltüntetése mellett, melyet azonnal megküldök. Radványi-Román Károly »Kálvin Könyvnyomda« Oradea, Str. Dr Aurel Lazar 14.

SZERESZTŐI ÜZENET.

■ ■ B. L. K... A két cikket kénytelen voltam eggyé szerkeszteni, mert az elsőt sem akartam elejteni, de mindegyiken rövidíteni kellett. A lényeg azonban benne van. Hanem miért nem közvetlen hozzám küldöd, mint eddig? Így mindig késik. Most is, ha egyenesen hozzám jött volna, akkor az elsőt már leköszölhettem volna. F. Gy. N....a. Leveled elkésett, cikked már nyomdában volt és így eredeti alakjában jelent meg. K. J. R....a. Véleményem általad való osztásának örülök. Hogy miért nem ülnek össze a zsinati atyák? — én is azt kérdezem cikkemben, de meg is feleltem rá. Személyesen bővebben beszélünk. M. F. M....u. Türelmet kérek. K. S. K....ő. Szintén.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

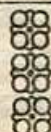
Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető
A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-ă sub Nr. 1686—1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

„Református napilapot.”

Dr Szabó Lajos felvetette ismét a református napilap kérdését, melyet a megvalósulás pillanatáig nem is kellene többé levenni a napirendről. Mert vitán felül áll, hogy az embertömeg azé, akinek legerősebb reá a hatása. Már pedig van-e ma erősebb ráhatás, mint amit a tömegekre a sajtó gyakorol? Miért huzunk mindig olyan sok irányba? Mert különböző sajtótermékek hatása alatt állunk, amelyek sokszor egymás ellen hangolnak bennünket. Egy irányt, egységes szellemet csak egy minden akaratot egységbe fogó sajtóval lehet kitermelni.

De azt hiszem, hogy ebben a tekintetben nem szorul már közülünk senki meggyőzésre. A nehézség nem ebben, hanem a kérdéses sajtó-organum szerkezetében és anyagi feltételeiben van. Az olvasóközönségről nem is beszélek, mert meglévő kiadványaink mögött is egy olyan tekintélyes tábor áll amely maga is képes egy — kezdeti nehézségeken átesett — sajtóorgánum fenntartására.

Lássuk mindenekelőtt a református napilap szerkezetét.

Már a »Református Jövő« megszületése előtt a következő javaslatot tettem:

Aki a nép széles rétegei számára írni akar, annak ismernie kell a népet; ismernie kell annak vágyait, kívánságait, érdeklődési körét és mindezen a téren kielégítőt kell nyújtania. Nem áll az, hogy nekünk kell sajtónkon keresztül közönségünk érdeklődési körét megteremtenünk, mert ha nem kapja meg tőlünk azt, amit a sajtótól kíván, mire elgondolásunk képmására formálnánk, elfordul tőlünk és vágyai szomját ott oltja, ahol azt éppen megtalálja. Ennek a jóízű kialakító tevékenységnek fokozatosan, észrevétlenül kell megtörténnie.

Olyan ujságot kell hát adnunk népünk kezébe, melyben megtalálja mindazt, ami után az ujságon keresztül vágyik és amire szüksége van. Még a politikai részt sem kapcsolhatjuk ki, mert népünknek politikai jogokat kell gyakorolnia.

Ebben a sajtóban minden aktualitást a református keresztyén-ség szemszögébe kell beállítani, ebben a sajtóban protestáns társadalmunk minden rétegének kielégülést kell találnia.

Egy ilyen sajtóorgánumnak a megteremtésére nem nehéz egyházkerületünkben egy megfelelő írógárdát összeállítani. A kezdeti — főleg anyagi — nehézséget legkönnyebben úgy lehetne leküzdeni, hogy a »Református Jövő«-t alakítanók át napilappá. Ennek megvannak a keretei, anyagi feltételei, olvasó tábora, csak a napi megjelenésre kel'ene berendezkedni. Meg lehetne tenni, hogy eleinte a hétköznapi számok kisebb, a vasárnapi számok pedig nagyobb terjedelemben jelennének meg, összefoglalva röviden a heti aktualitásokat, hogy azok is kerek egészet kapjanak, akik csak vasárnaponként olvasnak ujságot. Természetesen ennek megfelelően lehetnének rendes és csak vasárnapi előfizetők.

A református napilapot — bármily áldozatba kerülne is az, — meg kell teremteni, mert hiába tanítunk mi az iskolában, predikálunk a szószéken, ha hiveink naponként olyan sajtótermékeket olvasnak, amelyeknek igen sokszor a mieinkkel ellentétesek az érdekei. Csak félig, vagy talán félig sem lesz a mienk hiveink közszelleme, míg népünk lelki táplálékáról — a lehetőségek végső határáig — magunk nem gondoskodunk.

Tóth Zsigmond

Lelkészválasztás vagy kinevezés?

Valahányszor egy lelkészválasztás alkalmából megmozdul a falu, összezsapnak a pártok és az egyházközség nyugalmát sokszor fenekestül felforgatva évekre kiható rombolást végeznek, felmerül a kérdés: nem volna helyesebb a lelkeszi állást választás helyett kinevezéssel betölteni. Vagy, amiről mostanában beszélnek sokat — a gyülekezetével ellentétben álló lelkipásztort nem volna helyesebb egyszerűen kinevezéssel egy másik egyházközségbe helyezni, mint engedni azt, hogy örökös torzsalkodásban sorvadjon a nyáj is, a pásztor is. Ily módon gyorsan, kevesebb nyugtalanító alkalmakkal kapna lelkeszt a gyülekezet. És az utóbbi idők lelkészválasztás módosítását célzó javaslatok azt mutatják, hogy e téren valamilyen orvoslásra van szükség.

Tegyük fel hát a kérdést mi is: hogyan helyesebb a lelkeszi állások betöltése, kinevezés vagy választás útján?

Kinevezés mellett szól az a körülmény, hogy azzal a papi állás betöltése gyorsabban, a választók kedélyének és a gyülekezet

békéjének kisebb felkavarásával történhetne meg; a kinevezés ellen szól az, hogy annak elfogadásával elvetnénk szinte az egész protestáns egyházkormányzatunkat. Ellenkezésbe kerülnénk a Szentírás szellemével, történelmi jogszokásainkkal, egyházi életünk, kormányzatunk reformátori jellegével.

Az apostoli egyház Judás apostol helyét nem kinevezéssel töltötte be, a zsinat-presbiteri egyházkormányzatunk a hierchiának mindenféle megnyilvánulását elveti; szerinte a püspök is csupán első a többi hasonló, egyenlők között, mert nagyobb szolgálatra hivatott el; hatalmat, mely személyében nemcsak kormányoz, hanem közösségi jogokat is gyakorol, nem ismer. A lelkész a presbiterium megbízása szerint, a presbitérium a gyülekezet megbízása alapján szolgáljon, ugyanigy az esperes vagy a püspök a gyülekezetek presbiteriumainak és az ezekre épülő közgyűléseknek megbízásából szolgáljon úgy, amint törvényünk, mindenekfelett Szentírásunk kívánja. Külön jogokat senki nem igényelhet, nem is gyakorolhat.

Az így felépített ősi jogért egyházszervezetünk, sőt kormányzatunk lényegét támadja meg minden olyan törekvés, mely a gyülekezet választói jogát csorbitja, vagy veszi el. Mikor az érvényben levő, egyházi törvénykönyvünk elkészült, annak alkotói nem valami ives lapra irták le elgondolásaikat, hanem a már azelőtt, az evangélium alapjára épült, a reformációban megtisztított, a hely és idő kívánalmaihoz idomult, lassu fejlődések eredményeként kialakult joggyakorlatot foglalták írásos törvénybe. Természetesen ennek a törvénykönyvnek is lehetnek hiányai s ha vannak, ezek pótlásra is szorulnak — amennyiben az evangéliumnak, a reformációnak, általában viszonyainknak megfelelő egyházkormányzatunk menetét tökéletesen nem biztosítja, de éppen úgy természetes az is, hogy minden változtatás vagy bővítés, amit törvénykönyvünkön tehetünk ennek a jellegnek kidomborításáért történhet. Aki úgy akar javítani, hogy a fundamentumot szétrombolja, nem javít, hanem pusztít.

Azt mondhatjuk tehát, hogy a választás mellett áll az egész egyháztörténelmi multunk, törvényeink, jogszokásaink, úgy, hogy szinte elképzelhetetlen lenne ennek megváltoztatása. Ellene szólnak a választási harcokból eredő bajok, de itt nem a választás a hibás, hanem a mód, ahogyan az végbe megy. Tehát ha reform kell, az olyan legyen, mely a választások menetét biztosítja. Biztosítja a visszaélésektől, a törvénytelen, a papi, egyházi tisztességet sértő elfajulásoktól.

Az áthelyezés törvényesítése csak arra lenne jó, hogy tegye az első lépést a lelkészválasztás eltörlése, illetőleg a lelkészi állások kinevezéssel történő betöltése felé. Mert ahogy a választás-

sal vannak bajok, lennének az áthelyezéssel is. Az áthelyezés nem lenne megoldás a lelkészre, a gyülekezetre sem. Ha a lelkész hibája miatt, tehát büntetésből történne az áthelyezés, nem lenne a lelkész számára büntetés az, hogy egy nyugtalansággal, háborúsággal teljes eklézsiából végre nyugalomba kerülne. Igazságtalanság lenne az, ha a lelkészt nem büntetik, legfeljebb elhelyezik. Az egyházköztség pedig méltán mondhatná, miért küldenek nekünk papot, tudunk mi választani. Vagy miért helyezik hozzánk azt, aki máshol nem felelt meg? S miért nem a bűnöst büntetik, még ha pap is az, miért a gyülekezetet, ahová áthelyezik?

Ha az evangélium szerint ítélünk, egy gyengébb javadalmasu hely nem jelent büntetést egy lelkészre nézve, mint ahogy a legalázatosabb lelkészi szolgálat is nagy isteni ajándék és nem büntetés. A kisebb lélekszámu, kisebb javadalmu, sokszor idegen felekezet közé ékelt nyáj pásztorának még lelkileg felvértezettebbeknek kell lennie, nagyobb önfeláldozással kell szolgálnia, ide nem összeférhetetlen, büntetni való papok kellene, hanem tisztalelkű, jóakaratu és minden tekintetben kiváló lelkek. Ha pedig az áthelyezés azonos javadalmu helyre történhetne, igazán nem érne semmit az áthelyezés: nem is büntetne, sőt jutalmazna; nem is javítana, sőt pusztítana.

Bár meglenne a módunk ahhoz, hogy a szórványgyülekezetekben is olyan javadalmat teremthetnénk, hogy a családi gondok sok igazi lelkipásztort ne riasztanának el az isteni szolgálattól.

Van nekünk jó törvényünk, csak meg kell tartani! Nem olyan veszedelmes a lelkészválasztás, ha azt elsősorban a pályázó papság a választási törvény kijátszásával, a gyülekezet hangulatának meg nem engedett módon történő befolyásolásával igen gyakran nem irányítaná. Szomorú esetek történnek a választásokon, de ezek egyikét sem követeli választási törvényünk, hanem büntetendőnek tartja.

Legtöbb baj forrása bennünk van. A lelkészben, ki választását törvénytelen módon csikarja ki és azokban az előljárókban, akikre a beszolgálás vagy a választás levezetése, ellenőrzése bízott.

Szükséges a választás reformja, de nem úgy, hogy eltöröljük a választást s helyébe áthelyezést hozunk, ami csak fél megoldás és a választás eltörlése felé vezet, hanem úgy, hogy a választás visszaéléseit büntesse az egyház bírósága. Büntessen bárkit, elsősorban pedig az ellene vétő lelkipásztort. Nyerje a legsúlyosabb büntetést, akár a palást elvesztését az, aki a választásokkal kapcsolatosan súlyos vétségeket követ el. S ha törvényeink e téren nem elég kimerítőek vagy szigorúak, a zsinat, csakis a zsinat vizs-

gálja felül és pótolja a hiányokat, de csakis a gyülekezet jogainak tiszteletbentartásával, ősi egyházkormányzatunk megőrzésével. Az áthelyezés és a kinevezés nem megoldás!

Mi szigorú választási törvényt kérünk, mindenekfelett pedig annak pontos alkalmazását, hogy nemcsak a pályázó pap, de a gyülekezet is nyugodtan tekinthessen a választás felé. Hogy ott jogtalan sérelmet ne szenvedjen a pályázó lelkes se, a választó gyülekezet se.

Hogy az legyen lelkipásztor, akit a gyülekezet választ, akit a gyülekezet akar, nem a legtöbb esetben még választói joggal sem bíró kortesek, mindenekfelett pedig akit a Szentlélek Ur Isten hívott el és választott meg egy nép pásztora.

Weghofer Sándor.

Egyházkerületi közgyűlés.

Rendkívüli közgyűlést tartott egyházkerületünk ápr. 12-én. A közgyűlés megtartását a kerület megerősítése következtében elrendelt újabb püspök-választás tette szükségessé. A szavazatok felbontása után az eredményt a közgyűlés elé kellett terjeszteni és a közgyűlésnek kellett megtenni a további intézkedéseket.

A XC. zsoltár eléneklése után Vada y Béla, hivatalára nézve tegidősebb esperes imádkozott, mély buzgósággal tárva Isten elé mindnyájunk aggodalommal tele szívének érzéseit. Ő volt mindvégig a távollevő püspökünk helyett a közgyűlés lelkes elnöke. Imádság után dr Thú r y Kálmán megnyitó beszédében ismertette közgyűlés megtartásának szükségességét. Továbbá kiemelte, hogy a kerület elismertetése érdekében dr So ó s István világi főjegyzőnk, parlamenti képviselő fáradozott legtöbbit, amiért a közgyűlés — a főgondnok indítványára — köszönetet szavazott.

Az alkotó tagok számbavétele után C s e r n á k Béla ker. lelk. főjegyző terjesztette elő a szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvét melynek kapcsán a közgyűlés meglelégedéssel és nagy örömmel vette tudomásul, hogy egyházkerületünk presbytériumi egyhangulag megnyilvánult akarattal S u l y o k István eddigi püspökünket akarják az elismert egyházkerület püspöki székébe ültetni. A kultusztörvény szerint felterjesztést intéz a kormányhoz azzal kéréssel, hogy e választást tudomásul venni és Öfelsége elé ajánlással felterjeszteni méltóztassék.

A változott helyzettel kapcsolatban szükségessé vált a költségvetés átdolgozása, annál is inkább, mert egyházkerületünk az elis-

mertetés folytán államsegélyben részesül, melynek összege 673.200 lei. Ennek első következménye lett, hogy a kerületi járulékot az eddigi 1.50 lei helyett 1 Leuban állapította meg közgyűlésünk. A központi tisztviselők munka-beosztásában és fizetésében is változásokat kellett végrehajtani. A fizetéseket aszerint állapította meg a közgyűlés, amint azt egyes tisztviselők alkalmazáskor arra az esetre, ha az államsegélyt kerületünk megkapja. Ezen kívül egyes eddig nem határozott, hanem percentekre alapított fizetéseket egy összegben szabott meg és a percentes járulékokat megszüntette. Az iratterjesztést a belmisszió-ügyosztályhoz osztotta be, ahova segéd munkaerőt alkalmaz. A költségvetés végösszegét 1,893.800 lei kiadásban és 1,895.200 L. bevételben állapította meg.

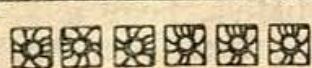
Tárgyalta a közgyűlés a 24-es szorzószámnak 40-re felemelését, melyfelől vélemény-nyilvánításra hívta fel az egyházmegyéket.

Örömmel vette tudomásul, hogy a nyugdíjintézet tőkéjének biztosítása és jobb jövedelmezősége céljából az intézet ingatlant, nagyobb értékű házat vásárolt, mely így is jól jövedelmez, de kellő átalakítás után jövedelmét még fokozni lehet. Szóba került a végrehajtóbizottság ülésén a járulékok csökkentése, amit az állami fizetés-kiegészítés folytán lehetett volna eszközölni. De e helyett a 10 százalékból 2 százalékot az özvegyek és árvák segélyezésére fog fordítani. Ez a határozat osztatlan helyesléséssel találkozott a gyűlésen. Ugyiszintén készséggel járult hozzá a végrehajtó-bizottságnak ahhoz a határozatához, hogy a nyugdíjintézettől ezentul a tanítók is kaphassanak államsegélyük elnyerése következtében kölcsönt.

Tudomásul vette a közgyűlés azt a miniszteri intézkedést, mely szerint ezután minden önállóan alkalmazott tisztviselőt — természetesen az egyházi törvényekkel szabályozott választásokat kivéve — pályázat útján kell alkalmazni. Erre minden egyházi hatóság bizottságot választ s a kerület a maga részéről megválasztotta a bizottság tagjaiul Vaday Béla, Arday Aladár, Kiss Károly, Papszász Lajos és Domokos László tagokból álló bizottságot.

A közgyűlés dr. Thury Kálmán főgondnok zárószavaival ért véget.

Debrecen város nagyértékű adománya a Kollégium javára. Debrecen város a kormányzó 20 éves országlásának alkalmából a Kollégiumnak adományozta a tulajdonát képező 135 kat. hold ingatlant, mely u. n. »Isten földje« néven ismeretes, tekintettel arra is, hogy a kormányzó a Kollégiumban kezdte meg iskoláit. Az alapítványt nevére fogják nevezni.

HIREK

Református Jövő. Nem a mi lapunk ez, hanem a magyarországi református egyház régi néplapja: a Keresztyén Család. Ennek a lapnak a nevét változtatták át Református Jövőre és husvét óta ezzel a címmel jelenik meg. Nem akarjuk azt mondani, hogy a mi Református Jövönktől nyerte az új címet, de örömmel állapítjuk meg, hogy ez a névváltozás igazol minket, akik ezelőtt 8 esztendővel ezzel a címmel indítottuk meg az eredetileg Református Ifjúságnak tervezett lapot, mely kezdetben ifjúsági lap volt, de már akkor is azzal a reménységgel és szándékkal indult, hogy Isten segítségével családi lap legyen belőle és egyaránt munkálkodjék úgy a református jövőért, mint ennek testet öltött jövőjéért.

»**Szükségem van** Nadántelek községben 1846 február 5-én született, református vallásu, Kaszó Dénes keresztlevelére. A poklos-teleki anyakönyvben nem fordult elő. Felkérem a református lelkész urakat, hogy sziveskedjenek a náluk lévő anyakönyvekben utánanézni és ha Kaszó Dénes születésére vonatkozó bejegyzés előfordul, nekem a keresztlevelet 600 (Hatszáz) L. utánvéttel a folyó hó végéig megküldeni. Dr. Abaffy Aurél ügyvéd, Arad. Str. Consistorului 2.»

Keresem a Nadler Ilona keresztlevelet aki állítólag Nagyváradon született 1862—63 körül és akinek szülei Nadler Károly és Tóth Borbála voltak. Az adatokat megtaláló lelkész 500 Lei tiszteletdíjban részesül, ha a Keresztlevelet sürgősen a Gyergyószentmiklósi lelkészi hivatalhoz küldi.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2467—1940-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Kebelbeli Nagytiszteletű Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Kedves Lelkésztestvéreim! Ezekben a súlyos próbáratevő nehéz napokban, melyekben az egész világ él s melyek újabb és újabb meglepetésekkel teszik még nehezebbé egyesek, családok, népek és nemzetek életét, — ebben a létért való kemény küzdelemben, népek és nemzetek egymás elleni harcában, — elhatározó erő a kenyér és a föld minden gyümölcse. Ezért, a föld megművelése épp oly fontos kötelesség ma, mint az országnak katonák által való védelme.

Ha a jó Isten megőrzi számunkra a békét, országunk bőséges termésével nemcsak kielégíti az ország lakosait, biztosítva a mindennapi kenyeret, de a termés feleslegének értékesítése mindnyájunk számára könnyebbé és elviselhetőbbé teszi az élet terheit.

Ha pedig a kegyetlen sors arra kényszerít, hogy fegyverrel

kell védeni országunkat, mieinket és magunkat, tudjuk, hogy a kenyér értékesebb védő fegyver a legmodernebb harci gépeknél, hadászati eszközöknél.

Mindezek tudatában határozta el a magas Kormány, hogy most, — a tavaszi földmunkák idején — bármiféle termény, gabonanemű, takarmány, olajos és textil-ipari növények termelésére alkalmas minden földterület felszántassék és bevetessék az ország egész területén. Látjuk, hogy a cél megvalósítása nagy nehézségekbe ütközik. Nemcsak a tavaszba kitolódott tél rövidítette meg a munkára alkalmas időt, de a katonai gyakorlatokra behívottak karjai és a hadsereg céljaira igénybe vett állatok is hiányoznak a mezőgazdaságokból. Ezért rendkívüli erőfeszítésre, nagyobb hitre, erős elhatározásra és ami a legfontosabb, társadalmi és testvéri együttérzésre és együttműködésre van szükség, hogy a kívánt cél elérve s a vetetlen föld megművelve legyen. Arra kell tehát törekedni, hogy ne csak az otthon maradottak földjei legyenek megművelve, hanem arra is, hogy segítsünk azoknak, akik katonai kötelezettségeiknek tesznek eleget s így ezek földjei is kellő időben legyenek felszántva és bevetve.

Jól tudom, hogy földművelőink szorgalmasok. Isten által beléjük oltott kötelességérzés; a föld szeretete ösztönzi őket a munkára. És mégis szükség van arra is, hogy a nép szellemi vezetői erkölcsi tekintélyökkel buzdítsák, tanácsolják a népet és előttük jó példával elöljárva teljes erejükkel nyújtsanak segítséget ahhoz, hogy párokhijuk területén egyetlen talpalattnyi szántóföld műveletlen és vetetlen ne maradjon.

Amikor a fentieket a Vallás- és Művészetügyi Miniszter ur 12,841—940. sz. rendelete alapján közlöm, kérem Lelkésztestvéreimet, hogy a néppel való mindennapi érintkezéseikben tolmácsolják a magas Kormány e nemes gondolatát, adjanak tanácsot, buzdítsák a népet, hogy az az ébredő természet munkára hívó szavát megértve, hiány nélkül teljesítse kötelességét a maga, családja és Országunk javára.

Oradea, 1940 április 20. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k., püspök.

2761—1940.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a Nemz. Nevelésügyi Minisztériumnak 10.771—1940. sz. rendeletét.

A minisztériumhoz különféle iskoláktól és intézetektől kérések érkeznek, hogy járjon közbe a tantestület, irodai és szolgaszemélyzet felmentése érdekében a katonai gyakorlat vagy munkamozgósítás alól. Hogy az ilyen esetekben a közbelépés megtörténhessék, minden egyes személynél külön jelenteni kell a következő adatokat:

1. Név és keresztnév. 2. Katonai rangfokozat. 3. Évjárat. 4. Kor. 5. Melyik egységhez tartozik? 6. Melyik hadkiegészítő parancsnoksághoz tartozik? 7. Hány napi gyakorlatot (munkamozgósítást) teljesített 1939. március 15. óta.

Oradea—Nagyvárad, 1940. április 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2489—1940-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. lelkeszi hivatalnak.* Tudomásul vétel s mihez tartás végett közlöm a pénzügyminiszterium, államadóssági igazgatóság 21473. sz. rendeletét, melyet a vallás és művészetügyi miniszter ur 8193—1940. sz. alatt küldött meg hivatalomnak.

Számtalan esetben megállapítást nyert, hogy különböző áll. intézmények szerződések végrehajtási biztosítékaként állami járadék-kötvényeket helyeznek letétbe szelvénylapok (talon) és szelvények nélkül (cupon). A szerződés végre nem hajtása esetén a biztosíték az illető intézmény tulajdonába megy át, amely azonban a letétbe helyezett állampapírokat nem tudja értékesíteni, miután ezek szelvénylapok és szelvények nélkül el nem adhatók, más esetekben pedig azt, hogy a biztosíték adása állampapírok letétbe helyezését igazoló nyugtákkal történik anélkül, hogy meg lenne említve a névértéken felül az is, hogy csatolva vannak-e a szelvénylap és szelvények is.

Az intézmények ilyen helyzetben kénytelenek voltak a biztosíték értékesítése céljából különféle bonyolult alakításokhoz fordulni akár polgári peres uton, akár a szelvények letiltása által, költséges alakításokkal, melyek hosszú időt vesznek igénybe anélkül, hogy biztosítékot nyújtanának kedvező eredmény elérésére.

Hogy a jövőben a fentemlitett káros következmények elkerülhetők legyenek, kérjük sziveskedjenek a joghatóságuk alatt álló hivataloknak és szerveknek elrendelni, hogy állampapíroknak biztosítékként való elfogadása alkalmával vizsgálják meg pontosan azt is, hogy ezen állampapírok teljese-e, vagyis, hogy mellékelve vannak a megfelelő szelvénylap és azok a szelvények is, melyek még nem váltak esedékesekké a biztosítékadás időpontjában. Ugyanakkor helyesnek találjuk, hogy a már letett biztosítékok is vizsgáltassanak felül, hogy vajjon meg vannak-e a szelvénylap és megfelelő szelvények és szükség esetén a letevők hivassanak fel a szelvénylap és szelvények pótlólagos letételére.

Miniszter h. Vulcanescu M. s. k. Igazgató h. Nastase S. s. k.

Oradea—Nagyvárad, 1940. április hó 4. Atyafiságos szeretettel: Sul'yok István sk. püspök.

2574—1940-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* 387—1940. sz. körrendeletem kiegészítésül közlöm a következőket a 14 százalékos községi segélyek tárgyában.

Felhivom az iskolát fenntartó egyházak presbitériumait, hogy ha még nem készítették volna el az iskola dologi szükségletei költségvetését, azt haladéktalanul készítsék el. E költségvetésbe dologi szükségletként vegyék fel: az iskola épület, tanítók lakása javítására és fenntartására szükséges összeget, iskolai butorok, tanszerek, könyvtár részére szükséges könyvek, fűtés, világítás, naplók, nyomtatványok, irodaszerek s a szegénygyermekek segélyezésére szükséges összeget. Ez a költségvetés 3 eredeti példányban román nyelven készítendő el s lehetőleg úgy, hogy a butorzat, tanszerek s felszerelési tárgyak fokozatos előállítására s pótlására fedezet legyen. A költségvetés egy példánya sürgősen beterjesztendő pár

soros román nyelven írott kérvény kapcsán a községi előjárósághoz. A kérvényben kérni kell a költségvetés szerint mutakozó szükségletnek a község költségvetésébe való felvételét.

Gondot kell fordítani azután arra, hogy felvette-e a község saját költségvetésébe az iskola dologi kiadásairól összeállított költségvetés összegét, vagy iskolai célra mint maximumot a község költségvetésének 14 százalékát. Ha felvette, nincs más teendő, mint szorgalmazni az iskolát megillető összeg kifizetését. Ha nem vette volna fel, vagy esetleg a felettes közigazgatási hatóság törölte volna a felvett összeget, — az adatok pontos közlése s a dologi kiadásról készült költségvetés egy eredeti példányának beküldése mellett azonnal jelentés teendő a püspöki hivatalhoz.

A kérvény szövege a következő: Domnule Primar, In conformitate cu art. 59 L. I. Prim. resp. L. Administrativă art. 175, B. II. 1. si ord. Min. de Int. No. 3320—1940 cu onoare vă rugăm să binevoiți a trece în bugetul comunei pentru nevoile materiale ale școalei prim. ref. din jud. suma de lei, detaliată în bugetul anexat în copie.

A kérvényben idézett s a tartományi kormányzósághoz intézett belügyminiszteri rendelet a következő: »Nr. 3220 din 4 Martie 1940. Motivat de adresa Ministerului pentru Minorități Nr. 107—1940, prin care solicită a se da dispozițiuni administrațiilor locale în subordine că, la întocmirea bugetelor comunale pentru anul financiar 1940—41, să fie luate în considerare trebuințele materiale ale școalelor susținute de minorități, în aceaș măsură cum s'a hotărât pentru anul financiar trecut, prin ordinul nostru Nr. 8954 din 15 Iunie 1939 avem onoare a vă ruga să binevoiți a pune în vedere autorităților comunale ca, la distribuirea fondului înscris pentru învățământ, să țină seamă și de școlile confesionale.«

A kisebbségi minisztérium 107—1940. sz. átiratától indítatva, amelyben kéri, hogy adjunk rendeletet az alárendelt helyi közigazgatási hatóságoknak, hogy az 1940—41. évi községi költségvetések elkészítésénél vegyék figyelembe a kisebbségektől fenntartott iskolák szükségleteit ugyanolyan mértékben, mint az elmúlt évben 8954—1939. sz. rendeletben megállapítottuk, van szerencsém kérni, sziveskedjék utasítani a községi hatóságokat, hogy az oktatás céljaira felvett költségvetési tétel szétosztásánál vegyék figyelembe a felekezeti iskolákat is.

Oradea—Nagyvárad, 1940 április 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2570—1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és szigorú alkalmazkodás végett közlöm a Vall. és művészetügyi miniszter urnak a legátus ügyekkel kapcsolatos sérelmeinkre hozott 12990—1940. sz. döntését eredeti szöveggel és szószerinti fordításban:

»Ca răspuns la adresa Dvs. No. 2036—1940, avem onoare a vă facem cunoscut, că Ministerul aproba ca studenții în teologie, precum și elevii de clasa VIII-a dela școlile normale să fie trimiși să asiste pe preoți la oficierea serviciilor divine, la diferite parohii din

cuprinsul acelei eparhii, cu prilejul sărbătorilor de Paști, Rusalii și Crăciun, cu care prilej pot strânge dela credincioșii reformați daruri benevole, cu condiția însă de a se comunica numele celor trimiși atât Ministerului, cât și Prefecturilor respective. Totodată vă rugăm să binevoiți a da îndrumări oficiilor parhiale, ca să anunțe din vreme autoritățile administrative locale de soșirea, în localitate, a tinerilor trimiși de acea Episcopie și a arăta că preotul va fi răspunzător de atitudinea, pe care o vor avea ștudenții și elevii, în tot timpul șederii lor în parohie.

Fordítás: Válaszképen a 2036—1940. sz. iratukra, van szerencsénk értesíteni, hogy a minisztérium jóváhagyja, miszerint a theologiai hallgatók, valamint a tanítóképzők VIII. osztályának növendékei kiküldhetők legyenek az egyházkerület területén lévő parokiákhoz a husvéti, pünköszt és karácsony ünnepek alkalmával, hogy az istentiszteletek szolgáltatásakor a lelkészeknek segítségükre legyenek. Ez alkalmakkal a református hivataltól önkéntes adományokat gyűjthetnek azzal a feltétellel, hogy a kiküldöttek nevei közöltessenek a minisztériumnál és az illetékes prefekturákkal. Egyben arra is kérjük, méltóztassék az egyházközségi hivatalokat utasítani, hogy a helyi közigazgatási hatóságokat idejében értesítsék a püspökség által kiküldötteknek a helységbe való érkezéséről és annak vallásáról, hogy a lelkész lesz felelős a hallgatóknak vagy tanulóknak ott tartózkodásuk egész ideje alatt tanúsított magatartásáért. — Oradea, 1940 április 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2606—1940. III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az iskolai leltárakról a magánoktatási törvény szabályzatának 116. feje. 8. pontja és a 29. feje. intézkedik, de ezen intézkedések a leltárak alakjára semmiféle kötelező rendelkezést nem tartalmaznak.

A közelmúltban a nemzeti nevelésügyi minisztérium az állami iskolai leltárak vezetésére egészen új intézkedéseket adott ki.

Ezeket az intézkedéseket iskoláinkban is be kívánom vezetni. Ebből a célból felvilágosításért fordultam a minisztériumhoz s mielőtt azt megkapom, részletes utasításokat fogok adni az iskolai leltárak vezetéséről és előállítatom a szükséges szabályszerű nyomtatványokat.

Ezzel párhuzamosan elrendelem, hogy további intézkedésig az iskolai vagyontárgyakat és azok változásait az egyházközség vagyonszámlájában tartsák nyilván u. úgy, mint eddig, az iskola butorzatát és tanfelszerelését pedig az eddig is használatban lévő fali leltárakon.

Oradea—Nagyvárad, 1940 április 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Társ-szerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

**Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)**

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686—1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőségünkől.

Lapunk szerkesztőségében változás történt. Kovács József eddigi felelős szerkesztő e tisztségétől megvált és helyette Balajthy Jenő egyhker. titkár lesz a lap felelős szerkesztője. Kovács József csaknem tizenkét éven át töltötte be ezt a tisztséget, mely hivatásától, munkakörétől távoli, sőt egészen idegen munkát és feladatot jelentett és így sokkal több gondot okozott. Tisztét lelkiismeretes pontossággal és aggódó szeretettel végezte, úgy, hogy a lap valóssággal szívügyévé lett. Most a megválás alkalmával, a legteljesebb elismerésünk és köszönetünk nyilvánításával nyújtjuk felé búcsuzó jobbunkat. — Balajthy Jenő lelkeszi képesítése, lelkes buzgósága és fáradhatatlan munkabírása arra készítet, hogy a legjobb reménységgel köszöntsük új munkakörében.

A felelős szerkesztő változás nem jelent lényegesebb változást lapunkra nézve, mert míg ő a szerkesztés technikai munkáját végzi, a lap tulajdonképeni szerkesztése ezután is a főszerkesztő hatáskörében marad. De e változást felhasználjuk, hogy a szerkesztőség és munkatársak táborát felujítsuk és új erővel gazdagítsuk. A társszerkesztők közé belépnek a fiatalabb lelkeszi nemzedék legkiválóbb tagjai: Gavallér Lajos, Kiss Bertalan, Molnár Károly, Nits István, Orth Imre, a világiak közül pedig Tereh Géza tanár, egyhker. tanácsbíró.

Rajtunk kívül a régi és új munkatársak egész tábora sorakozik a lelkeszi és tanítói, tanári karból, valamint más világi vezetők közül, kiknek várható értékes működése lapunk változatosabbá tételét biztosttja.

Sajnos, a lap kis terjedelme nem engedi meg, hogy lényeges változtatásokat eszközöljünk. Hiszen az eddigi — elengedhetetlenül szükséges — cikkek és rovatok teljesen elfoglalják, sőt még így sem hozhatjuk minden számban mindegyiket. De azért még változatosabbá szeretnénk tenni és olvasóink, vagyis egyházunk hivatalosainak érdeklődését minden irányban kielégíteni, illetve szükség szerint felkelteni. E célból *Kérdés és felelet* című rovatunkban

minden egyházi, iskolai, pedagógiai kérdésre az abban legilletéke-
sebbel adjuk meg a szakszerű feleletet. *Irodalmi* szemlénkben
közöljük a megjelent theol. és egyházi munkákat. Pár sorban min-
den, iratterjesztésünkben megjelent művet ismertetünk, és részlete-
sebben minden munkát, melyet hozzánk beküldenek. *Lapszemlét*
vezetünk be, melyben más egyházak és vallások lapjainak bennün-
ket érdeklő, vagy közérdekű közleményeit és így más egyházak
munkáját, megnyilatkozásait ismertetjük. Ezzel szeretnénk a látókör
szélesedést munkálni: tájékozódni és tájékoztatni: mások hogy lát-
nak bizonyos vallási, vagy világnézeti kérdéseket és problémákat s
miként igyekeznek azokat megoldani. — *Hireink* rovatát szeret-
nénk minél változatosabbá és gazdagabbá tenni, melynek elérésére
minden egyházmegyéből tudósítókat kérünk fel, de egyszersmind
nyomatékosan kérünk minden lelkész és tanító-testvérünket, jöjjenek
ebben segítségül minden egyházunkban történt esemény beküldésé-
vel, hogy ezáltal más egyházakban példát mutassanak és vezetőik-
nek segítségükre legyenek.

Ezt akarjuk mi is lapunkkal. Szolgálni akarunk, nem csupán
egyházkerületünknek, hanem minden lekipásztornak, tanárnak és tanító
testvérünknek, úgy anyagi, mint szellemi tekintetben, de mindenek-
előtt egyházunknak és iskoláinknak. Szolgálni akarunk azzal az el-
határozással és reménységgel, hogy ezzel nem emberi érdekeket,
hanem Isten dicsőségét szolgáljuk.

Debreczeni István.

SZERETETMUNKA.

Mig nálunk pár évvel ezelőtt még arról vitatkoztunk, hogy az
egyháznak kötelessége-e szervezeten kezébe venni a jótékonyság
ügyét, addig a magyarországi testvéregyházak: »A magyarországi
Országos Református Szeretetszövetség« keresztül a jótékonyság-
nak egész sor intézményét valósították meg. Magyarországon az
agg-menházaknak, napközi-otthonoknak, árvaházaknak, szegényhá-
zaknak, szellemi fogyatékosok otthonának, tanonc-otthonoknak, nyo-
morékok otthonának stb. egész sora látott napvilágot, hirdetve azt
a vitán felül álló igazságot, hogy miként dr Antal Géza ref. püspök
mondta: »Az egyesülésben, szövetségben rejlő erőnél fogva sokkal
könnyebb szövetkezve a világban meglévő inség és nyomor eny-
hitése, az erkölcsi és anyagi bajok megszüntetése, mintha minden
egyes ember magára hagyatva próbálná meg a szeretet munkájá-
val beteljesíteni Krisztus parancsolatát. A reformáció ezt a munkát,
mint az egyház legfontosabb feladatát tekintette.« Ezt igazolják

Farkas István ref. püspök következő szavai is: »Az ige, az imádság, a sákramentumokkal való élés még nem teljes betöltése a keresztyén kötelességeknek. Az evangélium socializmusát, a charitást kell ma küldetésünk egyik leghiszenőbb feladatává tennünk.

Ha a mi egyházainkat a szeretetmunka intézményesítésének a szempontjából megvizsgáljuk, szomorúan kell bevallanunk, hogy ezen a téren alig tettünk valamit. Valljuk meg őszintén, hogy különféle kimagyarázkodásokkal kitértünk ennek a fontos feladatnak a megoldása elől. Pedig mint Kiss Ferenc nyug. egyetemi tanár — a szeretetmunka legfőbb apostola — mondja: »Az egyház csak a szeretszövetség által lesz azzá, ami Krisztus rendelése szerint a hivatása.«

A szeretetmunka megszervezése ellen, elvi kérdések felvetésétől eltekintve — általában szegénységünket szokták döntő érvként odaállítani. Elég nagy feladat ma — mondják — magát az egyházat kulturintézményeivel együtt fenntartani; charitativ intézmények létesítésére mi még csak nem is gondolhatunk. Pedig ez a kimagyarázkodás egyáltalában nem állja meg a helyét, mert a baj nem szegénységünkben, hanem keresztyénellenes szokásainkban, lehetőségeink ki nem használásában és keresztyéni öntudatunk hiányában rejlik. Ebben a három fődologban rejlik az az erő, amely nemcsak a szeretetmunka forrása kell, hogy legyen, hanem egész egyházi életünknek új irányt kell adnia.

Keresztyénellenes szokásaink közül rámutattam már a pogány szokásokra emlékeztető cifra és költséges temetésekre; aztán ott vannak az ugyancsak nehéz pénzekbe kerülő keresztelők, lakodalmak, névnapok stb. melyeknek a megváltása forrása lehet a szeretetmunka megszervezésének.

Lehetőségeink is teljesen kiaknázatlanul hevernek. Hogy csak egy dolgot említsek meg: Nagyt. *Csernák* Béla lelkész ur »Árvaházi Naptára« jelentős összeggel támogatja az Árvaházat. — Számonvettük-e már az ehhez hasonló lehetőségeket?! Egy kis fej-töréssel számos ilyen és ehhez hasonló forrást lehetne hasznosítani.

Itt van végre keresztyéni öntudatunk hiánya. Ki eszméltette rá eddig a gazdagot, hogy meddig kell terjednie az ő jótékony-sága határának, hogy jó keresztyén legyen és Isten dicsőségére használja fel a Teremtő kezéből vett gazdagságát; hogy a gyermektelen gazdag örököse csak anyaszentegyháza lehet?!

A szeretetmunkát nálunk is meg kell kezdeni s ennek anyagi feltételeit a fenti módon meg kell teremteni. Aki erre magában hivatottságot érez, szóban és írásban, valamint jó példájával álljon

élére ennek a nemes ügynek, amely olyan fundamentumot vet anyaszentegyházunknak, melyen még a mai tragikus idők kísértetei se vehetnek diadalmat.

Tóth Zsigmond.

IRODALOM

Orth Győző: Isten harsonája.

Hiveink legnagyobb része, a három nagy reformátor közül, Zwinglit ismeri a legkevésbé, pedig éppen nekünk reformátusoknak kellene, hogy a legtöbbet tudjunk róla. Ezen a hiányosságon próbál segíteni Orth Győző, mikor Zwingliről, a Református Könyvtárban egy könyvecskét bocsát közkézre.

Az író ebben az írásában a célnak minden szempontból megfelelőleg, úgy rajzolja meg a négyszázéves Zwingli arcát, hogy amikor az olvasó a könyv végére érkezik, maga is hallja a reformátor által megfújt harsonának soha elnem halkuló dallamát, amely bár élete szimfóniájában a finálét képezi, de végig kíséri egész életét, minden munkáját, gondolatát, írásait, tanítását: Csak egy igazság van, amelyért küzdeni a legnagyobb boldogság és meghalni érte a legteltesebb nyereség: az Isten ügye. A testet megölhetitek, de a lelket nem. Szüntelenül zengte, fáradhatatlanul hirdette ezt a tiszta és elegyítetlen Igét, ezért volt Isten kezében harsona.

A szerző jól végezte munkáját, mert nem akart mást, mint az igazi Zwinglit ismertetni meg röviden és tömören. A nagy Zwingli irodalomból úgy választotta ki Zwingli életének fontosabb eseményeit és a hozzá szükséges kortörténeti képeket, magyarázatokat, hogy minden olvasó előtt teljes nagyságában áll meg a nagy halhatatlan reformátor.

De mindezen felül, akkor nyeri meg ez a könyvecske az igazi értéket, ha minél több hívünkhöz jut el és ha rajta keresztül minél többen ismerik meg a mi nagy reformátorunkat.

Eszenyei Béla.

Vásárhelyi János: Számadás.

Tanulmányok, cikkek, előadások. Minerva R. T. kiadása. Kolozsvár 1940. 237 l.

»Az ötven év határán átlépve, önvizsgálatot tartottam és számbavettem törekvéseimet. Így tekintettem vissza arra az utra, melyet Isten kegyelméből eddig megtettem. Azt gondolom, hogy nem végzek felesleges munkát, ha törekvéseim, tanulmányaim, bizonyágtételeim általam fontosabbnak ítélt, írásba foglalt anyagának egy részét közrebocsátom.« — Ezt írja a neves püspök —

szerző előszavában. Ime ezért számadás e szép hatalmas kötet, számadás nemcsak önmaga, hanem a nyilvánosság előtt, úgy, hogy ezzel a számadással is szolgáljon, mint azt e könyv minden darabjával és egész életével tette és állandóan teszi. Jól gondolta: nem felesleges munkát, hanem hasznos, áldásos szolgálatot végzett e munka közrebocsátása által, mert tartalmát, melyet eddig csak azok ismertek, akik tőle előszóval hallották, közkinccsé tette és vele nemcsak kiadott értékes műveinek számát, hanem egyházi irodalmunkat is gazdagította.

Vásárhelyi János a legtermékenyebb egyházi író a romániai református egyházban. Ennek nemcsak tehetsége és hatalmas szónoki képessége a magyarázata, hanem éppen olyan mértékben az a tény, hogy ő a legfáradhatatlanabb igehirdető, aki prófétai lélekkel viszi szerte az ígét református egyházunk egész területén. Minden szolgálata a prófétai lélek hevületével való lelkes bizonyoságtétel az Igéről, az Ige egyházáról, benne az egyház hivatalosainak és tagjainak hivatásáról s közben arról a hivatásról, melyet az Úr számára kijelölt és melyet egyfelől mindig tisztán látott, másfelől hiánytalanul igyekezett betölteni.

E könyv is bizonyoságtétel és a bizonyoságtételek összesége. Tartalmát három csoportba osztotta. Az elsőben: Az egyházért, a másodikban: Arcképek és a harmadikban: Hitünk kérdései cím alatt foglalta össze. Az elsőben az egyház és gyülekezet kérdéseit, majd vezetőinek: a lelkipásztor és tanító továbbá a férfiak és nők közöttük a papnék feladatait és felelősségét, valamint a szörványgondozás égető problémáját tárgyalja több mélyreható értekezésben és előadásában. Ezeken kívül a pöspökválasztás után elmondott vallástételét és beiktatása alkalmával tartott és az egész egyházi életet felölelő nagyvonalu programját olvashatjuk. A második csoportban tizenegy arcképet tár elénk és ezek az arcképek a szerzőnek az egyházi életen messze tulmenő érdeklődéséről, általános, nagy műveltségének széles határaitól és úgy a multa visszanező, mint a jelent ítélő nagy látóköréről tesznek bizonyoságot. Tisztán látja és rajzolja meg nemcsak a magyar, hanem a külföldi nagyok arcképét is. Ezeken kívül megkapóan és meghatóan kedvesek a Nagyapám és Édesapám c. arcképek, melyekben az unoka és a fiu szeretete és kegyelele mellett meglátszik az elfogulatlan történetíró is. A harmadik csoportban hitünk legfontosabb kérdéseit tárgyalja előadásokban, melyeknek módja amíg mindenki által érthető egyszerű, addig épolyan erőt adó, hitet erősítő és fölemelő. Az jellemzi ezeket legjobban, hogy a legnehezebbnek tartott kérdéseket is egészen közel tudja hozni a hallgatók lelkéhez.

Vásárhelyi János könyve számadás. Nemcsak önmagáról, és az Isten kegyelméből eddig megtett utról ad számot, hanem életünkéről, egyházunkról, magunkról: lelkészekről, tanítókról, a mai református férfiakról és nőkről, valamint azokról a kérdésekről, gondolatokról és feladatokról, melyek bennünket foglalkoztatnak. Épen ezért sok más értéken kívül még van e könyvnek egy nagy értéke és ez a kortörténeti érték.

Köszönjük, hogy e könyvével megajándékozta irodalmunkat.

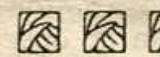
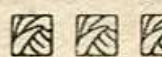
D. I.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr. Tóth János ny. kir. ügyész, takarékpénztári pénztáros ápr. 10-én 55 éves korában Szatmáron hirtelen elhunyt. Lelkes, tevékeny, munkás férfi volt, ki minden magyar kulturális megmozdulásban tevékeny szerepet játszott. Éveken át elnöke volt a szatmári kaszinó kiváló dalárdájának. Egyházi életünkben is buzgó munkásságot fejtett ki. A szatmári presbyteriumban és a nagykárolyi egyházmegyében, melynek világi főjegyzője volt. Kora és hirtelen elhunytát özvegye és kis fia gyászolják. Az özvegyek őrizője és árvák atyja legyen vigasztaló gondviselőjük.

KÜLFÖLD

Hat vagon pászkát sütöttek naponta — Moszkvában. A moszkvai állami rádióleadóállomás német nyelven közölte a világgal, hogy az egyik állami kenyérsütőde külön osztályán — pászkát sütnek a szovjetorosz zsidóság számára. Méghozzá nem is keveset. Hat vagont naponta. Tehát pászkával is ellátja a maga zsidóit a szovjet, holott emlékezünk arra az időre, amikor a legszigorubbán eltiltották az ilyen tevékenységtől a zsidókat. Ha ez a hír igaz, — amit el kell különben higgyünk — akkor ebben nem csupán az a fontos, hogy lesz pászkája a nagy és egykor oly tekintélyes és vallásos orosz zsidóságnak, hanem szimbóluma annak, hogy az istentagadók és istentelenek propagandája mégis csődöt mondott, mert ha a szovjet pászkát süttet, ez azt jelenti, hogy a zsidóság igényt tart rá. Mert miért is sütné különben? És a mennyiség után ítélve, nem csupán a régi rabbik és egyházi alkalmazottak igénylik a pászkát, hanem még az az ifjuság is, amelyet minden erővel ráakartak birni, hogy távolodjék el az ilyen »bolondságtól,« mint a pászka és egyéb rituálék és ceremóniáktól. Ez a hír bizonyítja azt is, hogy a szovjet sem olyan merev már vallási kérdésekben, más-

részt, hogy a szovjetorosz zsidóságnak van pászkaszükséglete. Ezzel kapcsolatban meg kell emlékeznünk arról, hogy Moszkvában és Kiewben bizottságok létesültek, amelyek előkészíteni hivatottak a nagy jiddis klasszikusnak, Jehuda Léb Perecnek huszonötödik halálozási évfordulója alkalmából rendezendő jubileumi ünnepségeket. Ezek az ünnepségek április 3-án lesznek Kiewben, Perec-kiállítást is rendeznek, amelynek során előadásokat rendeznek Perec életéről és alkotásairól, a jiddis irodalomra gyakorolt hatásáról. A színházak Perec szindarabjait adják elő és kiadják összegyűjtött írásait is. (Népünk.)

Németország. A Christianisme c. francia lap úgy értesült, hogy Németországban 125 lelkipásztort távolítottak el szolgálati állomásukból, 6 lelkipásztornak megtiltották azt, hogy utazzon, 32-nek, hogy bizonyos helyeken tartózkodjék, 102 lelkipásztort elűztek a gyülekezetből is és 46-nak megtiltották, hogy prédikáljon, 27 lelkész ellen pedig azért indult eljárás, amiért a múlt év végén a hit-valló egyház imaközösségében tevékeny részt vett.

Palesztina. A palesztinai német evangéliumi misszió munkásai egy részét legutóbb internálták, azonban a misszió munkája nem szűnt meg. A Jaffá-ban levő német egyházban az istentiszteletet angol nyelven tartják, Döring esperest, kit előbb szintén letartóztattak, szabadon bocsátották és engedélyt adtak neki arra, hogy az Egyházban tevékenykedjék. A német kórházat egy német diakonissza vezeti, de a német főorvost egy angol főorvos helyettesíti. A haifai német egyház tulajdonát képező vagyonokat most egy angol lelkész kezeli. A szir árvaházat Schneller igazgató vezeti, akit egy ideig internáltak de aztán szabadon engedtek. A Palestínai Posta c. lap azt jelzi, hogy az anglikán egyház a helyi anglikán előljárókkal mozgalmat indítottak azért, hogy a németek Jeruzsálemben is folytathassák tevékenységüket. Haifában és Jaffában a skótok a német intézmények munkájának folytatása mellett nyilatkoztak. Az itteni német evangéliumi misszió 1841-ben kezdődött és angolok munkájával volt közös 1881-ig, negyven éven át.

Finnországban a katonák többsége Újszövetséggel a zsebében vonult be a mozgósításkor. Mint egy külföldi szemlélő írja, sok században olyan kegyes szellem uralkodott, mint a vallásháborúk korszakában. Egy lelkész, aki mint cenzor átolvasta a katonák levelezését, azt mondotta, hogy sokszor nehezebb esett könnyeit visszatartani az olvasás közben, mert oly erőteljesen és megindítóan szóltak a rövid üdvözlések az Istenbe vetett szilárd hitről, az övéik iránt érzett szeretetről és az összes harcolók személyes önzetlenség-

géről. Egy hitetlen külföldi tiszt azt mondotta: »nekem is meg kell térnem ilyen emberek között.« És most mégis milyen szomorú »békét« kellett kötniök északi testvéreinknek! Isten sokszor megpróbálja övéit. Nagypéntek és husvét titka per crucem ad lucem. Övéit el nem hagyja az Úr! A végső diadal az Övé.

| ■ ■ ■ ■ ■ | HIREK | ■ ■ ■ ■ ■ |

Husz éves lelkészi jubileum. A culciulmici ref. egyház presbytériuma meleg ünneplésben részesítette lekipásztorát, Gacsályi Zsigmond em. tanácsbíró, aki március 28-án töltötte be culciul-mici lelkészi szolgálatának 20 éves évfordulóját. A disz-presbyteri gyűlésen a presbytérium és az egyházközség nevében ifj. Nagy Elek presbyter köszöntötte őszinte, keresetlen szavakkal a jubiláló lelkészt, aki 20 éven keresztül sokszor nehéz viszonyok között, de mindnyájuk teljes meglegedésére szolgálta Isten ügyét közöttük. Nagy és osztatlan volt az öröm és reménység, amikor 20 évvel ezelőtt lekipásztornak jött és most 20 év után huszszoros a mi örömünk és boldogságunk, hogy magunkénak mondhatjuk őt — mondotta beszédében. Az egyházközség teljes bizalmáról, nagyrabecsüléséről és igaz szeretetéről biztosította a jubiláló lelkészt és kérte, hogy az eddig elért szellemi és anyagi eredményre támaszkodva, vezesse tovább a gyülekezetet az őt jellemző megfontoltsággal, rendszeretettel és buzgósággal. — Az ünnepi alkalommal — mivel lelkész nem fogadott el semmi ajándékot, — a presbyterium tagjai 12000 Leit adtak össze a ref. elemi iskola tantermének kijavítására. — Derék lelkész társunkat, — akit mint gyülekezetünk közszeretben álló hitoktató-segédlelkészét választotta meg jelenlegi gyülekezete egyhangú lelkesedéssel lekipásztorának, — jubileumi ünnepe alkalmából mi is szerető szívvel üdvözljük s kívánunk ugy neki, mint hálás hiveinek Istentől való minden jókat!

Az új szószéki és úrasztali terítő felavatása. Meghatóan szép és bensőséges ünnepély keretében vette használatba apr. 14-én a szatmári láncos templom gyülekezete azt a művészi kivitelű szószéki és úrasztali terítőt, melyet a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület készítettett a templom számára. Az ünnepély a 100. dicséret két első versének közös éneklésével kezdődött, mely után Kiss Bertalan lelkész mondott bensőséges, szép alkalmi imádságot. Majd File József Mendelssohn »Szentivánéji álom« c. darabját játszotta orgonán precíz készséggel és tudással. Boros Jenő esperes Ézsaiás II. 2. 3. alapján arról beszélt, hogy mire fogják tanítani az új szószéki és úraszt-

tali terítő jelvényei a hiveket. Csáky Ica V. tk. növendék hegedűjátékát szintén File József kísérte orgonán. Ezután a tanítóképzősök énekkara a »Hiszek egy« című vallásos éneket adta elő zenekari kísérettel File József vezénylese mellett. Rachmaninoff »Cis-moll« Prelüdejét egy alkalmi zenekar adta elő Nagy Ferenc főgimnáziumi zenetanár vezetése mellett. Végül méltó befejezése volt a tartalmas műsornak File József »Allelulája« melyben a soprán szólót Matos Pálné—Lőrinczy Sára énekelte, ez alkalommal is megcsillogtatva gyönyörű hangját és tudását, de nagyszerű kiegészítője volt annak a vegyeskari és zenekari kíséret is, melyeket szintén a szerző tanított be és vezetett teljes átérzéssel és nemes ambícióval. A minden egyes részletében szép ünnepélyt XC. zsoltár első versének eléneklésével fejezte be a hatalmas gyülekezet, amely boldogan osztott szét a láncos templomból abban a tudatban, hogy annak szépsége az új szószéki és úrasztali terítőkkel is emelkedett.

Mozgalmat indított a bihari egyházmegye egy Váradon felállítandó református fiu-internátus iránt. A presbiterium anyagiak hiányában az internátus felállítását egymaga nem vállalhatja. Erről csak úgy lehetne szó, ha a három közeli egyházmegye vállalná a fenntartói kötelezettségeket.

Vasárnap délután felemelő ünnepség volt a nagyváradosi templomban: fennállásának tizedik évfordulóját ünnepelte a Mártha-kör, mely a városunkban alkalmazásban levő vidéki református leányok lelkigondozásával és elhelyezésével foglalkozik. Az Igét Kiss Bertalan szatmári lelkész hirdette, ki mint egyházközségünk egykori segédlelkésze, részt vett a Kör uttörő munkájában. A leányok beszámolóját nagy örömmel hallgattuk, mert megnyugtatóan igazolta, hogy a tíz éves munka nem volt hiábavaló: igazi református öntudatot, biztonságérzést, testvéri közösséget, egyházunk és fajtánk iránti felelősség-érzetet adott a Kör tagjainak. A sikerült szavalatokkal és énekkari számokkal teljes műsort megleghangu felhívás zárta be, amit a Kör tagjai a mozgalmon kívül élő leányokhoz intéztek. Boldogan közöljük, hogy ez a felhívás nem volt hiábavaló, mert azóta több új tag kérte felvételét a Mártha-körbe.

Az ifjusági lelkigyakorlat, melyet egyházkerületünk ifjusága Kisjenőben ápr. 28—május 1-én akart megtartani és melyre nagy számmal jelentkeztek a résztvevők, hirtelen közbejött akadály miatt elmaradt.

A Református Árvaházi Képes Naptár évi jövedelme 39.249 L. volt. Ez az összeg az árvaház fenntartási költségeinek csökkentésére szolgál.

A református árvaház évi költségvetése erre az évre 273.000 L. bevétellel és ugyanannyi kiadással állapította meg a Lorántffy Egyesület közgyűlése.

Keresztelési kivonatot kérek magyar nyelven is kiállítva Csora János szül. 1837—40. körül. Elsősorban a biharmegyei lelkeszi hivataloknál keresendő. A kivonatot a következő címre kérem utánvétellel küldeni: Ref. Lelkeszi Hivatal. Oradea-Rât. Calea Maniu 6.

Felhivom Lelkésztestvéreim figyelmét, hogy Blumhardt »A gyógyulás útja« c. könyve Szerb Anna, a neves műfordító fordításában megrendelhető az Iratterjesztési Osztálynál. Ára k. b. 120—150 lej.

Figyelmébe ajánlom Lelkésztestvéreimnek Vásárhelyi János: »Az Ur színe előtt« c. lelkipásztori kézikönyvét. A 260 oldalas csinos formátumu fekete vászonkötésbe kötött könyv az év minden alkalmára tartalmaz szószéki imákat. A mű második fele a gyülekezeti élet alkalmaira közöl tanításokat és textus gyűjteményt. Ára 150 lej.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

354—1940. p. sz. I. KÖRLEVÉL a *theológiai szakvizsgálat, az I. és II. rendes, javító és pótlelkésképesítő vizsgálatok tárgyában*. Értesitem a lelkésképesítő bizottság nagytiszteletű tagjait, valamint az érdekelt vizsgázni kívánó jelölteket, hogy a lelkésképesítő vizsgálatokat 1940. június hó 18-án (kedd) reggel 9 órára tűzöm ki. A jelöltek vizsgára jelentkezése Kolozsváron, a teológiai fakultáson június hó 18-án reggel 8—9 óra között történik. Vizsgálatra jelentkezhetnek azok a jelöltek, akik a Lelkésképesítő Szabályzat vonatkozó paragrafusai szerint vizsgálatra állani jogosultak és a Református Szemle 1939. november hó 20.-i 32. számban megjelent 1070—1939. számú püspöki körlevélben kiadott dolgozataikat illetékes helyen a folyó évi május hó 15-én déli 12 óráig beadják. A teológiai szakvizsgálatra, valamint az első lelkéskésképesítő vizsgálatra a jelentkezés dr Gönczy Lajos teológiai igazgató urnál történik; a második lelkéskésképesítő vizsgálatra pedig dr Tavaszy Sándor egyházkerületi főjegyző urnál első lelkéskésképesítő bizonyítvánnyal és esperesileg láttamozott szolgálati bizonyítvánnyal. A jelölteknek igazolniuk kell, hogy intézeti tartozásaik nem állanak fenn. Figyelmeztetem a második lelkéskésképesítő vizsgálatra álló jelölteket, hogy minden félreértés elkerülése végett saját érdekükben tartsák magukat a vizsgáló bizottság azon határozatához, hogy a kitűzött

gyakorlati bibliamagyarázat tételét, mint házi dolgozatot vázlatosan, de egészében kell elkészíteniök s be kell adniok, míg a szóbeli vizsgálatra a tétel köréből egy teljesen kidolgozott bibliamagyarázatot kell magukkal hozniok s annak szóbeli előadására készen lenniök. A szakvizsgálatra jelentkezőknek egy predikáció szóbeli előadására kell készen lenniök. A jelöltek figyelmét felhívom az E. T. II. tc. 68 §-ra. Kolozsvárt, 1940. április hó 19. Vásárhelyi püspök.

2917—1940-I sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* A Munkaügyi Miniszter ur 3876—1940. sz. leiratában közli hivatalommai, hogy a munkatörvény 24. §-a minden év május 1-én a »Munka és Jókedv« ünnepévé rendeli. E rendelkezés értelmében minden munkáslakossággal bíró helységben május 1-én a hatóságok, az ipar és kereskedelem, valamint a szakszervezetek képviselőinek jelen létében istentiszteletet kell tartani templomainkban, melyen a munkát és jókedvet kell magasztalni. Felhívom fentiek értelmében Nagytiszteletűségedet, hogy — ha a hatóságok ez ünnep alkalmából a hálaadó istentisztelet megtartását kéri, — a szolgálatot elvégezni és e nap jelentőségét, mely a társadalmi rétegek megbékülésében, a király és a nemzet harmonikus együttműködésében áll, méltatni szíveskedjék. Oradea 1940. április 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

2843—1940.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 40626—1940. sz. rendeletét:

»Avem onoare a vă incunoștiința că Ministerul aprobă că în textul maghiar al scriptelor admis prin art. 26 din Legea învățământului particular, denumirile geografice să fie scrise după limba nomână oficială și în limba maghiară, însă cu litere mai mici.«

Van szerencsém értesíteni a következőkről: A minisztérium megengedi, hogy azon iratokban, amelyekben a magánoktatási törvény megengedi a magyar szöveg használatát, a magyar szövegeken a földrajzi neveket a hivatatos román nyelv után magyar nyelven is írassák, azonban kisebb betűkkel.

Oradea—Nagyvárad, 1940. április 26. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

2995—1940-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az anyakönyvek függelékeként kiadott statisztikai összefoglaló táblázatokban szerepel a 3. oldalon »Depărtarea locuinței copilului de școală« c. rovat. Mivel azonban a hadiövezetekre vonatkozó törvény II. fej. a hadiövezetekben mindenféle mértést megtilt, félreértések elkerülése végett elrendelem, hogy további intézkedésig olyan iskoláknál, amelyek a hadi övezetekben vannak, ezt a rovatot kitöltetlenül kell hagyni. A többi iskoláknál pedig egyöntetűség végett elrendelem, hogy a távolságot ne méterben vagy lépésben tüntessék fel, hanem írják be azt az időt, amennyi alatt a gyermek a lakástól az iskoláig terjedő utat megteszi. Oradea—Nagyvárad, 1940. április 26. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

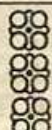
Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető
A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

MÁS NYELVEN.

»... És kezdenek szólni más nyelveken, amint a Lélek adta nekik szólniok.«

Más nyelveken. Nem azon, amelyen eddig beszéltek, hanem olyan nyelven és úgy, hogy mindenki megértette őket. Ez volt a Szentlélek legelső csodálatos munkája. Milyen gyönyörű, boldog csoda volt ez, mikor az emberek megértették Isten kiválasztott követeit és amit hirdettek: megértették Isten üzenetét.

Volt-e valaha nagyobb szüksége erre ennek a világnak? És mégis mennyit panaszkodunk, mennyit gyötrődünk magunkban, nehéz vívódásos órákon, mikor úgy érezzük: Isten maga számoltat bennünket és mennyit feddözünk miatta, hogy a világ nem érti Isten életadó Igéjét és nem vágyik utána. Itt a bibliaórákról magukat távoltartó ifjak és leányok, ott az üresedő templomok, amott az Isten igéjét az életükkel megcsufoló férfiak és nők mind azt hirdetik, hogy nem értik meg Isten életadó igéjét, hozzájuk szóló áldott üzenetét.

Mikor a számoltatás óráján — akár magunknak, akár Istennek vagy egymásnak számolunk be a sáfárságunkról — az okokat keressük, rendszerint másban találjuk meg. Az elanyagiasodásban, a test uralmában, más világnézetek hadjáratában, magunkban az emberekben, talán egy előttünk munkálkodott szolgában, csak egyben keressük legritkábban: saját magunkban. Pedig ebben a keresésben el kell érkeznünk a legmesszebbre: magunkhoz.

Testvérem, kit Isten arra hívott el, hogy az ő tolmácsa légy — mindegy — hogy templomban-e, vagy iskolában a gyermekek előtt — nem érzed-e, hogy benned is van ok. Abban, hogy más nyelven kell szólanod. Igen ennek a világnak éppen arra van szüksége, hogy más nyelven tudjunk szólni. Hányszor halljuk a bírálót az igehirdetésre általában: elavult a prédikációk, a vallásos tanítások nyelve, a mai világhoz más nyelven kell beszélni. Igazuk van, de nem a szavak ódonágára, nem a stílusunk milyenségére nézve másként kell más nyelven szólanunk.

Olyan nyelven, mint a tanítványok: »amint a Lélek adta nekik szólniok«. Ez az a más nyelv: nem a magunk nyelve, nem a saját gondolataink, vagy érzéseink nyelve, de nem is a világ nyelve, hanem a Szentlélek nyelve. Minden idők nagy kísértése volt, hogy az ember Isten igéjébe a maga gondolatait akarta belemagyarázni, szinte a maga céljaira felhasználni, mint a kommunisták, akik tagadták Istent, Krisztust és elvetették a Szentírást, de idézték belőle: »Aki nem dolgozik, ne is egyék.« Valljuk be: az igehirdetőnek is nagy kísértése az, hogy a saját gondolataival, szegényesebb, vagy gazdagabb mondanivalóival az ige fölé emelkedjék és ahelyett, hogy Isten Szentlelkétől kérné az ige megvilágítását, maga akarja megvilágítani. Mintha a nap mellett faggyugyertyát akarna valaki gyújtani.

Azon a nyelven kell nekünk is szólanunk, amit a Szentlélek ad nekünk! Nemcsak nyelvünket, hanem szívünket-lelkünket, minden érzésünket és minden gondolatunkat oda kell adnunk engedelmes szerszámként a Szentlélek Uristennek, hogy Ő használja fel tetszése szerint, Ő irányítsa és Ő szóljon általunk! Nem érezted, nem tapasztaltad-e már számtalanszor, hogy milyen könnyű volt hirdetned az ígét, mikor nem te akartál szólni, hanem a Szentlélek szólt nyelveden? És nem láttad-e, mint emelkedtek fel a fejek, mint ragyogtak fel a szemek, mint gyúlt ki bennük a fény, a tűz: a Szentlélek tüze? Mert megéreztek, hogy nem te szóltál, hanem azt mondtad, amit a Lélek adott neked szólanod. Mindegy akár milyen avultak voltak a szavaid, akár milyen töredezetek a mondataid, mert a Lélek hozta fel belőled, talán a legmélyebbről, a Lélek vitte, ragadta emelte szavaidat, emelte hallgatódait és boldogan érezted, hogy tégedet is emelt.

Oh, ha nemcsak pünköszt ünnepén, hanem mindig ezen a más nyelven tudunk szólni, akkor megérti a világ Isten üzenetét és akkor, de csak akkor hangzik fel a legmegértőbb kérdés: »Mit cselekedjünk atyámfiai?«

Debreczeni István.

A nagyvárad-olaszi-i leányszövetség a szegény iskolásgyermekek konyháját 1939 nov. 27-én nyitotta meg és 1940 április 27-én zárta be. Ez idő alatt 6012 adag ebédet osztatott ki. Naponta 75 gyermek ebédelt a konyhán, kik közül 14 az olaszi, 19 a réti, 23 az újvárosi és 19 a velencei parochiális körhöz tartozik. Azt a nagy összeget, amely ezt az igazán helyénvaló segítséget lehetővé tette, leányszövetségünk a gyülekezet áldozatos adnkozásából és ünnepélyek perselypénzéből gyűjtötte össze.

Vissza a néphez.

Iskolai könyveinkből visszakisért a mai napok időszerűségében az az elv, hogy minden megújulás ősforrás, amihez időnként vissza kell fordulni vérátömlesztés végett: a nép. Tanultuk és bizonyítottunk láttuk, hogy irodalom, művészet, sőt ami legtávolabb látszik esni tőle: a divat is kimerülésük meddő korszakaiban a népből tudnak csak megújulni. Szükséges ezt a leckét felelevenítenünk ma, mikor lét és nemlét kérdései forognak a történelem kockáján.

Az új világkonfliktus eddigi tanulságaiból önként kínálkozik az a megállapítás, hogy a kulturnépek közül a dusan hajtó fiataloké, a szaporaké a jövő. Ha körül nézünk a természetben, azt látjuk, hogy a pompás kulturnövények tenyészetét csak ideig, óráig lehet nagy küzdelemmel megtartani. Szaporodó betegségek rohamozzák őket, gyümölcsfáinkat csak állandó és folyton költségesebb, nehezebb védekezés képes megtartani, de hozamuk állandóan csökken. A vad növény, a paraszti állat ellenben vigan és gát nélkül szaporodnak és emberi beavatkozás nélkül elárasztanak a világot. Ugyanezt a jelenséget figyeljük meg az emberiségen. Európa szinte minden baja onnan ered, hogy gazdagabb, bonyolultabb, kulturáltabb, elfinomultabb lesz évről-évre; egyén, család, társadalom, és a gazdagság, kultúra, mint áldás ellenség irtja az embert: eltüntetni igyekszik az utánpótlást, a gyermekeket. Ha megnézzük temetőink kriptáit, anyakönyveinket: a letűnt családok, a forgalomból örökre kimaradt nevek ürességével és szomorúságával telik meg szívrünk. Különösképen a társadalom elitje, fényes zománca menthetetlenül pattogzanak le és merülnek az örök feledésbe. És az iram folyton nő. Régen a háborus virtus, ma az idegek tulhajzolása, a százféle kábítószer, a degeneráló életmód, a fősvényység, önzés, csökkentik az utódok számát és korcsosítják minőségét. A raffinált társadalom önmagát itéli halálra, mert csak a maga életére, legfeljebb családjáéra gondol, de az emberiséggel, Isten nagyszerű művével szemben semmi felelősséget sem érez.

És ez az a pont, ahol Isten törvénye visszaüt: Kijátssza a mindent kiszámító, spekuláló embert egy anyagon felüli törvény, ami elront minden fennhéjázó örömet és elront minden számítást. A tömeg létjogának a törvénye ez, amit nem ismertek, vagy nem ismertek el soha, ma sem. Az a törvény, hogy a gyepek erősebben burjánzik, mint a kulturnövény és mind több területet foglal el tőle, ha nem hadakoznak állandóan vele. Hány mesés vagyon folyt szét a népben, mert a folyton fogyó örökösök végre nem volt hogy kinek továbbítsák, amit ravaszság, erőszak, szerencse szereztek. A nép,

az egyszerű, a szapora, a kemény tenyerű, a nélkülözéshez szokott nép örököl minden kulturát, minden gazdagságot, ami ingyen ölébe pottyán, csak ki kell várni az időt, míg a kultura felfalja gyermekeit. Olyan igazságszolgáltatásféle ez: akiknek közvetett, vagy közvetlen munkája segített összegyűjteni vagyont és kulturát, azok lesznek annak utolsó fokon az örökösei.

Természetesen a kultura, az agg zsugori védekezik. Egyoldalú törvények, jobbagyság, különféle gazdasági rendszerek szorították vissza a »gaz«-t a külső sötétségre. De az utolsó századokban már csak a háborúk, ezek a radikális garaszolások segítettek. Ezek is csak ideig óráig. Lám Bismarck 1871-ben csak »egy szemet hagyott meg Franciaországnak, azért, hogy sirni tudjon, és ez a Franciaország eltaposta 1919-ben Németországot. Akkor, ott Versaillesban 63 állam legragyogóbb koponyái és szakértői kötötték guzsba ezt a Németországot, hogy épen csak élni tudjon, de erőre ne kap-hasson soha, és 20 év múlva erősebb lett az, mint valaha. Népeket nem lehet megölni. A népek tengerének felszínén reprezentatív, tulfinomult, kényes, csillogó állatvilág sütkérezik. Ezeket elsöpörheti a dinamit és az önbutaság. De a mélység élete hozzáférhetetlen és ott, az egyszerű, robotos, szürke egyedekben él a termékenység, a folytatás.

Sajnos sok nemzetnél ennek a mélységnek is vannak beteg-ségei, némelyütt gyógyíthatatlanok. Hány nagy nép tűnt el örökre, mint a porladó sirköveken hagyuló családnevek! A jelen bomba-robbanásainak kísérteti fényénél az az igazság látszik az égre íródni, hogy sem pénzzel, sem fősvénységgel, sem zsoldosokkal nem lehet egy nemzet anyagi és szellemi örökségét megvédeni, csak életképes folytatással, szaporasággal, józansággal, egyszerűséggel, fegyelme-zett, nemzeti köteleességtudattól áthatott közélettel. Pap, tanító leg-szentebb kötelessége, Isten parancsolta, de önmaga jól felfogott érdekében is álló kötelessége a szaporaság és kölcsönös segítség prédikálása. Beteges igények nélküli falusi ember még mindig tisztas-ségesen felnevelte a maga fészekalját és volt aki örökségére gon-dozza, koporsóját kikísérje, az általa ültetett fáért, az általa szántott darabka földért áldja. A baranyai 50 holdas nagy gazda, kinek egyetlen, kényes, urnak nevelt fa elmerült a nagyváros mocská-ban és koldusbotra juttatta a gyűjtő apát, vagy az a másik, akinek egykéjét a lövészárók nyelte el és öregsége terhével tágas háza kietlén-ségében didergi és mérgeződi tolvaj cselédekkel öreg napjait, legye-nek elrettentő példák mindenki számára, még a népi számadáson felül is.

Vissza az egyszerű, ü józan, a mértékletes, az igénytelen, a szapora néphez, minden jövő egyetlen zálogához! *Tereh Géza.*

A GOMBOZÓ GYERMEK.

Érdekes megfigyelni, hogy minden vidéken, minden évszaknak meg van a maga gyermekjátéka, amely évről-évre, szinte percnyi pontossággal megismétlődik. Egyik ilyen játék, amely azt hiszem tekintet nélkül a vidékre, mindenütt divatos: a gombozás. Évek óta figyelem, de még nem történt meg egyszer sem, hogy elmaradt volna. Az első tavaszi napsütéses napon, vagy itt, vagy ott, szinte parancsszóra előkerül egy gomb s a következő huszonnégy órában már pattognak szerteszét a kerítéseken a »valódi solingeni« acél-ütők, vagy az értéktelen porcellán és fagombok.

Nem szükség itt azzal foglalkozni, hogy valamelyik játékelmélet keretében el tudjuk-e helyezni ezt a játékot, vagy csak egyszerűen, mint legkevesebb eszközzel járó és egy két négyzet méter száraz területtel megelégedő szükség-játékot könyveljük el. Tegyük fel, hogy úgy biológiai, mint pedagógiai szempontból megértést találunk ezen a téren, mégis nem ártana foglalkozni vele, ha meggondoljuk, hogy több megfigyelés készlet gondolkozásra ezzel kapcsolatban. Csak egy párat említek ezek közül: a gyermeket állandó izgatott állapotban tartja, tulságosan belemerülve, iskolai kötelességteljesítésének rovására megy, egy-egy elkésés, vasárnapi iskolából — vagy az is megtörtént már, hogy — templomból elmaradás, az emberek megjegyzései: »ezt tanultátok az iskolában?«, sok szülő ellenszenve stb. mind olyan dolgok, amelyek felszínre vetik a kérdést: üldözzük-e ezt a játékot, hunyjunk-e szemet előtte, belenyugodva, hogy ez régen is így volt, esetleg magunk is megállhatunk az udvaron a játszóknak előtt.

Én különben ebben a kérdésben találtam már egy közvetítő megoldást, de azt hiszem, nem volna hiábavaló dolog, ha *több tanító, sőt lelkész — esetleg szülő is* — véleményt adna ebben a kérdésben a más országokban bevezetett »ankét«-szerűséggel s a vélemények eredményéről a Szerkesztőség volna szives tájékoztatót adni. Tanulságos lenne ez, nemcsak a tanító, de a szülők számára és megnyugtatóra is.

Mikor e sorokat papírra vetem, felmerül előttem a kérdés, hogy most, amikor emberek százezrei öldöklük egymást, illő dolog-e nekünk ilyen kicsinyes dolgokkal foglalkozni? Arra a meggyőződésre jutottam, hogy: igen. — Igen, mert sokszor nem nagy események, hanem apróságok döntenek el életünk sorsát. A háboruban

öt-tíz mázsás bombák is vannak, de az ember életének kioltásához elég egy pár grammos srappellszilánk. Nem volt-e már ennek a játéknak szenvedéllyé válása az a szilánk, ami már oltott ki emberi életet, vagy tett szerencsétlenné egész családokat?

Mig aztán egyik oldalon itt áll előttünk a kérdés, hogy vajjon az ilyen gyermekkori játék mennyire járul hozzá a későbbi kártyaszennvedély, százféle hazárdjáték és az ember nyerészkedési vágyának kifejlesztéséhez, másfelől ott áll ellensúlyként az, amit a játék javára könyvelhetünk el: a napsütéses friss levegőn való testedző mozgás.

Kilin Sándor.

| IRODALOM |

MAJOR LÁSZLÓ KÁROLY:

NÉPÜNK GAZDASÁGI MEGSZERVEZÉSE.

Major László a múlt év nyarán, a fenti címen Tinca—Tenkén tartott előadása a közelmúltban nyomtatásban is megjelent. Az előadásban népünk gazdasági megszervezésének szükségességét, lehetőségét tárja fel. Alapos és szakértelemmel elkészített előadását érdemes figyelemmel kísérni, döntő jelentőségű dolgokról van benne szó: népünk gazdasági megszervezéséről. Arra kell hogy igyekezzünk, hogy gazdaságilag, társadalmilag megizmosodjék népünk és egységgé alakuljon. Ennek az ideje elérkezett, ha most nem valósítjuk meg és elszalasztjuk az alkalmat, vagy rosszul használjuk fel, mulasztásunk végzetessé válhat.

Kisebbségi sorsban élő népünk több mint négyötöde (81 %) földmives, illetve kiskazda. Hogy a legelső lépést megtehessek, számba kell, hogy vegyük nemzeti vagyonunkat. Erre szolgál a nemzeti kataszter, ami nálunk még hiányzik. Ezt rendszeres falumunka segítségével egy megfelelő időben könnyen megkaphatjuk.

Népünk gazdasági megszervezését alulról kell kezdenünk és az felfelé kell, hogy haladjon. Megszervezni először a falut. A falu állandóan romlik és minél inkább gyengül, annál inkább kisebb lesz a nemzeti vagyonunk és politikai súlyunk. Mindenekelőtt a falu eltartó képességének növelését kell, hogy fokozzuk. Ennek három módja van: a termelés javítása, termények árának emelése és a háziipar megszervezése. A megszervezés három irányban történhet: kiskazda, iparos és kereskedő társadalom népi csoportosításával.

A földmivesek megszervezése csak a mezőgazdaság irányításán keresztül képzelhető el. A mezőgazdasági termelést céltudatos munkával gyorsabb üteművé kell tenni. Mindazokat a gyakorlati

mezőgazdasági eljárásokat, amiket a szaktudományok dolgoznak ki, szivós munkával át kell plántálnunk a nép szélesebb rétegeibe. Ennek módja az egész gazdatársadalmunk alaposabb gazdasági kiképzése. Nehézség, hogy gazdatársadalmat nehéz a változásokhoz idomítani. Ezen súlyos feladatot azonban fáradságot nem kimélve, meg lehet oldani felvilágosítással, ráneveléssel, rámutatva, hogy minden jól alkalmazott gazdasági eljárásnak, módszernek stb. bevezetésével, a gazda saját javát szolgálja. Terménye jobb és több lesz. Fáradsága megtérül sőt, hasznot huz. Miután a földmives csak akkor hajlandó gazdálkodásán változtatni, ha annak előnyéről saját maga is meggyőződött, elengedhetetlen a példagazdaság felállítása.

A mezőgazdasági terméseredmények fokozásának egyik legfontosabb eszköze a gazdasági tanácsadás. Ennek elengedhetetlen feltétele a mezőgazdasági iskolázás. Mikor már ezen elemi lehetőségek megvalósultak kellő körültekintéssel és nagy türelemmel végzett seregszemle után megszervezendő a munka tovább folytatására alkalmas Gazda-kör. Ennek feladata a fokozott és korszerű földmivelés általános bevezetése és alkalmazása. Szükséges továbbá a szövetkezeti élet kiépítése, hogy mindazon gazdasági célokat, amelyeket kistökések, kisemberek anyagi erejük gyengesége miatt nem tudnának megvalósítani, az önsegítség, a kölcsönös segítség, a kölcsönös támogatás elvének a gyakorlati alkalmazása útján oldja meg. Feltétlenül bevezetendő az általános tűz-, jég, stb. elleni biztosítás. Végül népünk egy nagy közgazdasági követelménye az Erdélyi Magyar Földhitelintézet megszervezése.

A falu gazdasági élet-színvonalának emelésében nagy szerep vár a ref. fiatal falusi intelligenciára. Önfeláldozó, úttörőkre és utmutatókra van szükség, akik egy-egy falunak népét elindíthatnák és megszerveznék.

A könyv ára 20 lei. Megrendelhető a Belmissziói Ügyosztálynál.

Eszenyei Béla.

KÜLFÖLD

Szlovákia elnöke Tuka ur, — amint a »Semeur Vaudois« nevű svájci lap írja, mindig ellensége volt a protestánsoknak, akik az ő politikájával szembehelyezkedtek. Januárban azt a jogot követelte a kormány részére, hogy az egyházi tisztviselők állami megerősítése legyen kötelező. A zsinat ezzel az alkotmányellenes követeléssel szembehelyezkedett. Erre a köztársasági elnök azzal felelt, hogy a lutheránus egyház alkotmányát csak a jelenleg hiva-

talban levő két püspök visszavonulása után ismeri el, anélkül, hogy ezt megindokolná hozzáteszi, hogy a kormány meg tudna törni minden olyan kísérletet, amely arra irányulna, hogy kívánságának ne vessék alá magukat. A zsinat egyhangulag visszautasította a követelést és Szlovákia minden protestánsa a zsinattal egyetemlegesen felelősnek (solidarisnak) jelentette ki magát. Azt is jelentik, hogy az egyház lapját is betiltották. Ez a helyzet emlékeztet a német hitvalló egyház helyzetére... Ott azonban egy a jogaiért küzdő római kath. egyházat is látunk, míg itt a katolikus kormányférfi a politika zsákmányává teszi az egyház szabadságát.

Svájc. Barth Károly bázeli theologiai tanárt a szovjet Isten ellenes Ligája régen úgy ismeri, mint a legnagyobb ellenségét. Barth professzor azokhoz a nagyszámu protestánsokhoz tartozik, akik mindig arra törekedtek, hogy megakadályozzák a Szovjetunio és Svájc közötti közeledést. Barth határozott ellensége a német-orsz hatalmi tömbnek.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Tóth Gábor, kisbábonyi ny. lelkipásztor. volt egyházmegyei számvevő és tanácsbíró élete 76-ik, boldog házassága 50-ik évében rövid szenvedés után Szatmáron máj. 2-án csendesen elhunyt. Tóth Gábor a sárospataki kollégiumban szerezte lelkészi oklevelét jeles eredménnyel. Segédlelkész volt Fertőszalmáson, Akliban. Ide rendes lelkésznek is megválasztották. Lelkészkedett még Nevetlenfaluban és Túrterebesen. Érdekes, hogy Kisbábonyban először 1895-ben választották meg. 1901-ben Túrterebesre ment, ahonnan 1906-ban ismét Kisbábonyba választották. Példaszerű lelkipásztor volt, ki az újabb idők által kívánt munkaágakban is lélekkel munkálkodott és mindvégig igyekezett a korral lépést tartani. Gyülekezetének szerető pásztoraként mindig a legnagyobb hűséggel munkálkodott Isten országának építésében. Lelkipásztor testvérei csak a legnagyobb tisztelettel és megbecsüléssel tekintettek reá és emlékét kegyelettel őrizzük szívünkben. Felesége, négy gyermeke — köztük egyik lelkipásztor, másik lelkész felesége — és unokái gyászolják. Isten kegyelme és Szentlelke vigasztalja őket nagy bánatukban és elköltözött szerettüknek adja meg a hű szolga helybenhagyó áldását.

 HIREK

Lelkész urak szives figyelmébe! A Püspöki Hivatal május hó 11-én kiküldötte a Lelkeszi Hivatalok címére az egyházközségek előirási lapját az 1940—41 költségvetési évre vonatkozólag. Ugyanakkor mellékelte az 1940 évi április hó 1-vel nyitott új nyilvántartási lapot is, az 1940 évi március hó 31-vel különböző rovatolt címeiken mutatkozott egyenleg feltüntetésével úgy az egyházközségeket, mint a lelkész urak személyét illetően. Az új nyilvántartási lap megfelelő rovatába csakis azok a kísérőjegyzékek és nyugták összegei vezetendő fel, amelyek 1940 évi április hó 1-vel bocsátattak ki. Sziveskedjenek a lelkész urak a nyilvántartási lap rovatait a legnagyobb pontossággal vezetni, hogy a tévedések már eleve kiküszöböltsenek. A nyilvántartási lap 2 évre szól és így gondosan megőrzendők.

Lelkész-választás. A bánsági egyházmegyében levő ujszentesi egyház a Hamar György nyugdíjazásával megüresedett lelkeszi állásra a május 5-én megtartott választás alkalmával Ajtay Gábor temesvári s.-lelkészt választotta meg.

A nagyváradai Református Híradó szerkesztését, melyet Csernák Béla eddigi szerkesztő nagy elfoglaltsága miatt tovább nem vállalhat, Juhos László s.-lelkész vette át, de a felelős szerkesztő továbbra is Csernák Béla marad.

Beszámoló. Elnézést kérek, hogy még egyszer előhozom ezt a — temetkezési egylet ügyet, de kötelességnek érzem azokkal szemben, akik jóakarattal figyeltek fel rá, sőt belépésüket is bejelentették, hogy beszámoljak az előkészítő munka eredményéről. Csak röviden, hiszen beszélnek a számok! A nagybányai egyházmegyékől jelentkezett circa 30 tag. Ez a szám nem tudható pontosan, mert egy fatális közbelépés folytán a belépő nyilatkozatok nem állnak rendelkezésünkre. A carei—nagykárolyból jelentkezett 9 tag, az eriului—érmellékiből 60, a bihoriból 10, a salontaiból 11, a bánságiból 9, összesen 129. — Nem kell ehhez egy szó megjegyzést se fűzni. Nem sikerült. De lehet, hogy még se hiábavaló a megmozdulás, lehet, hogy nem halt meg a gyermek, csak aluszik. De én már nem költögetem.

A jezsuita-rend ebben az évben ünnepli fennállásának 400 éves fordulóját. Ma a rendnek 25.945 tagja van, akik közül 7200 angol, 6910 spanyol és portugál, 4500 francia, 2200 német és olasz nyelvű vidékeken dolgozik. Fenntartanak 40 papnevelő intézetet, 15 egyetemet, 169 magasabb iskolát, 67 tanítóképző intézetet, 65 továbbképzőt és 7817 népiskolát.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3367—1940-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagyt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a Vall. és Művészetügyi miniszter urnak 17350—1940 sz. rendeletét eredeti szöveggel és magyar fordításban:

Domnule Episcop!

»Ca urmare la adresa Ministerului de Interne No. 5886—1940. avem onoare a vă ruga să binevoiți a da dispozițiuni ca și Biserica, prin reprezentanții ei, să ia parte la conferințele ce se țin la reședintele de plasă, răspunzând invitației pretorului respectiv, spre a se examina în comun cu ceilalți sefi ai autorităților și a se aviza asupra chestiunilor mai importante ce privesc interesele administrative, economice, morale și culturale ale plășii. (Ministru. ss Pepa) Director, ss. indiscifrabilă.

Püspök Ur!

A belügyminiszterium 5886—940 számú értesítése alapján tisztelettel kérjük sziveskedjék intézkedni, hogy az Egyház is vegyen részt képviselői által azokon a konferenciákon, melyek a járasszékhelyeken tartatnak, az illetékes prér tor meghívására, hogy a többi hatóságok vezetőivel egyetértésben közösen vizsgálják meg és tájékoztassák magukat a járás fontos közigazgatási, gazdasági, erkölcsi és kulturális kérdéseiben. Miniszter h. Pepa sk Igazgató h. olvashatatlan aláírás. Oradea, 1940 május 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

3332—I. B.—1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Istennek való hálaadással kell látnunk, hogy a diakonissza intézmény évről-évre növekvő munkakörben teljesít eléggé fel nem becsülhető szolgálatát. Megnyugtatólag hat az Intézet legújabb lépése is, amellyel a szolgálatból kiöregedő diakonisszák számára biztosított otthont. A komoly széles alapokra helyezkedő intézmény azonban minden erőfeszítése mellett sem képes a minden oldalról felmerülő szolgálati igényléseket kielégíteni. Nagy szüksége volna az intézetnek új erőkre, de ugyanakkor új anyagi erőforrásokra is. Mind a két célt, tehát a diakonisszaszolgálatra való buzdítást és az Intézet anyagi támogatását szolgálják az évről-évre megrendezett diakonisszanapok. Kérem a nagytiszteletű és tiszteletes Lelkész urakat, hogy ezt a napot június 2-án tartsák meg. A diakonisszanapon az ígehirdetésben és ünnepélyek keretében ismertessék a diakonisszaintézményt. A perselyes adományokat a diakonissza intézmény javára hirdessék meg. Ezeket az adományokat küldjék egyenesen az egyházmegyei belmissziói előadónak, azok pedig a Cluj—kolozsvári diakonissza intézet címére. (Institutul de diaconise Cluj. Str. Calvin.) A diakonissza nap megtartásáról pedig július 1-ig tegyenek jelentést Hivatalomnak. Oradea-Nagyvárad, 1940. május hó 11-én. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3265—1940-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A Hangya a Hitelszövetséggel karöltve, az iskolaszövetkezetek ügyét szinte erejét meghaladóan karolta fel. Az iskolákat tájékoztató és irányító füzetekkel látta el, ingyen küldi a Szövetkezés mellékletét, a »Szövetkezeti Család«-ot 5 példányban minden felekezeti iskolának és külön iskolaszövetkezeti osztályt létesített központjában, az ügyvitel megkönnyítésére.

Ennek ellenére egyik legnagyobb körzet komoly és igen értékes régi szövetkezeti irányítója azt közli, hogy a tanítók hozzá nemértés és talán lekicsinylésből, nem veszik komolyan az iskolaszövetkezetek vezetését. Ha mégis van az iskolánál szövetkezet és foglalkozik vele, de nincsen abban élet, nincsen abban lélek. Ez pedig komoly figyelmet érdemelne, mert a szövetkezeti eszme erősebb meggyökerezése hivatásunk lelkében ezen fog fejlődni vagy elbukni.

Felhívom tehát a tanítóság figyelmét és érdeklődését a szövetkezeti eszme terjesztésének fontosságára, mert kétséget kizárólag hivatásunk gazdasági helyzetének jobbra fordítása függ ettől. Oradea-Nagyvárad, 1950. május 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázat. Az Oradea-nagyvárad Református Egyházközség elnöksége az alább írott díjlevél közzétételével az Olaszi-i paróchiális körben üresedésben levő önálló kántori állásra a hirdetés közzétételétől számított 3 (három) hét lejáratával pályázatot hirdet. Pályázóknak a következő okmányokat kell betérjeszteniük: 1. Képesítési bizonyítvány. 2. Esperesileg láttamozott szolgálati bizonyítvány. 3. Állampolgársági bizonyítvány. 4. Katonai helyzetüket igazoló bizonyítvány. 5. Igazolás arról, hogy beléptek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. Ezeket az iratokat a Nagyvárad Református Egyházközség Elnökségéhez (str. Petru Maior 1.) küldjék be.

Fizetés: Szabad lakás az olaszi-i kántori épületben. 30.000 azaz harmincezer lei készpénz-fizetés, havonkénti előleges részletekben az egyházi pénztárból kiszolgáltatva, 48 azaz negyvennyolc m³ tűzifa a lakásba beszállítva. A belhivatalnokok használatában levő agrárföldből 8 katasztrális hold jövedelmi értéke, amelyet az egyház Presbitériuma a többi tisztviselői föld illetményével együtt kezel. A 8 katasztrális holdra eső jövedelmi értéket, mindenkor az aratás után, legkésőbb szeptember hóban szolgáltat ki. A paróchiális körben levő temetések után egyházkerületileg megállapított stóla.

Kötelességek: Az E. T.-ben előirt templomi, temetési szolgálatoknál a kántori teendők végzése. Továbbá a Presbitérium által megállapított heti óraszám (6—8) a megjelölt osztályokban az ének és vallás tanítása. Végül a paróchiális körben énekkar szervezése, vezetése, minden külön díjazás nélkül.

A pályázók szives figyelmébe ajánlom, hogy a próbára való megjelenés nem kötelező ugyan, de kívánatos éppen a pályázók érdekében, hogy a f. évi június hó 9-én d. e. mikor a választás is megtörténik, bemutatkozzanak. A megválasztottnak utiköltségét az egyházközség pénztára megtéríti.

Az állás június 1-én elfoglalandó.

Az elnökség.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Pünköszt után.

A Szentlelket megnyert tanítványok kiállottak a legelfogultabb, a faji gőgtől legjobban megszédített, a »választott nép« elé, amely nagy tömegben érkezett Jeruzsálembe, a pünköszt ünnepére és a tömeg közé keveredett mindenféle népek által is érthető nyelven kezdték prédikálni, hogy nincsenek párthusok, médek, prozelitusok, krétaiak, arabok, rómaiak, görögök és zsidók, hanem csak emberek, akik nem idegenek és nem ellenségek, hanem testvérek mind, mind a Mester által megismertetett közös mennyei Atyában...

Istenkáromlászámba mentek ezek a szavak a gyűlölségnek, a faji gőgnek a korában; máskor megkövezés járt volna érte, de most, a tanítványokból kiáramló rendithetetlen hit és bátorság hatása alatt elámult a sokaság s meginogva régi, romlásokba taszító hitében, így kiáltott fel: »Mit cselekedjünk atyámfiai férfiak?!« — »Térjete meg és veszitek ti is a Szentlélek ajándékát« — hangzott tüzzel az apostoli válasz...

Tizenkilenc évszázad óta hangzik folyton a földreszállt ige; tizenkilenc évszázad óta szakad a martýrok vére: s a világ a régi pogány utakon halad. Elfogadta ugyan teoriában az egy Isten közös Atya fogalmát, de ma is az önzés, irigység, gyűlölség, nemzeti elfogultság, faji gőg és szeretetlenség pogány isteneinek csinál kultuszt, amely — istenek — mint a multban, úgy ma is véráldozatokat követelnek. Hiába áldozta fel magát a Megváltó; hiába hullt máig a martýrok vére: az elv máig »Szemet szemért, fogat fogért« maradt s aki fizikailag erősebb, ma is az a hatalmasabb.

A humanizmusról, altruizmusról, morálról egész könyvtárakat kitevő könyveket irtak már össze, de a viszony a régi: az anyagiasság és a harc viszonya maradt. Szomorú szívvel kell megállapítanunk, hogy az emberiség tizenkilenc évszázad alatt nem valószínű meg a krisztusi tendenciákból ugyszólván semmit. A cél ma is fizikai, anyagi céloknak a hajszolása, örökös, szakadatlan háború: egy, a kinok feneketlen tengerébe fult halálordítás. Az

emberiség — mint Krisztus előtt — ma is testiségéből a kitört bűnök hegyekké tornyosult erupciói, vér folyói és siralom-völgyei között rója támológó lépteit. Hiába történt meg Krisztusban a nagy isteni manifesztáció, hiába hozta le az Ur a mennyből a törvényt, mely úgy állította be az életutakat, hogy az ember ütközés nélkül haladjon egymás mellett: az ember maradt a testiség útján és halálos küzdelem maradt az élete. Keresztekől szegélyezett vér folyók, kainmódra leölt embertestvérek hullahegyei jelzik az utat, amelyen eddig az emberiség gyászos útja elhaladt. Az ember egyéni vonatkozásban kizsákmányolja, társadalmi viszonylatban elnyomja, nemzetközi relációban éppen úgy leüti egymást, mint troglodita őse a vadonban, a mogyoró-bokor alatt...

Az apostolok korát nagyon sötét tónusnak festi a történelem, de a mienkhez fogható szomorú korszaka az emberiségnek még nem volt soha. Ha aktuális volt az apostolok korában, az első pünköst ünnepén, sokszorosan aktuálisabb ma a kétségbeesett kérdés: »Mit cselekedjünk atyámfiai férfiak?!«

És a kétségbeesett kérdésre hiába várunk feleletet. Az emberiség mai »apostolai« évek, sőt évtizedek óta gyülekeznek össze egy-egy házban, de nem tudtak a világ kétségbeesett kérdésére megfelelni, mert nem értették meg az első pünköst »programját«, hogy ... »nincsenek párthusok, médek, elámiták, prozelitusok, krétaiak, arabok, rómaiak, görögök és zsidók, hanem csak emberek, akik nem idegenek és nem ellenségek, hanem testvérek mind, mind a Mester által megismertetett közös mennyei Atyában...«

Tizenkilenc évszázad után talán aktuálisabbak ezek a szavak, mint keletkezésüknek idejében. Anyagiasságtól, önzéstől, faji gőgtől és nemzeti elfogultságtól fűtött »apostolok« ülnek a tanácskozó asztalok mellé, akik elsősorban nem emberek és nem testvérek, hanem franciák, angolok, németek, olaszok, amerikaiak és csehek, akiknek nem a mindenekfelett álló, nemzetközi morál, hanem a minden morált ignoráló ön-faji és nemzeti érdek a vezérelvük és éppen ezért nem is vehetik és nem is kölcsönözhetik a Szentlélek ajándékát...

Jövel Szent Lélek Ur Isten! Jövel és töltsd bé a vezérek lelkét mennyei szent ajándékkal. Hogy miként a tanítványokból lett Apostolok: megvilágosodjanak elméjükben, megnemesedjenek szívében és legyen lelkük és bátorságuk megmutatni a feleletet váró világnak azt az irányt, amely a pusztulás zsákutcájából az élet verőfényes útjára vezet.

Tóth Zsigmond.

Magunk értékelése.

Az a kérelem, amellyel Nits István, hivatalos lapunk tizedik számában fordul hozzánk, fájdalmasan sötét gondolat-komplexumot ébresztett fel bennem. A képzettársítás törvényeivel meg nem magyarázhatóan a tuda-alatt sötét kriptájából megindult felfele a felhőkbe burkolt gondolatsereg. Menetelésük felveri körülöttem a csendet és felzengő ébresztőjük a vádoló ítélet hangján szól hozzám. Hiszem, hogy vannak még, akik ebben velem együtt éreznek, ha sokak számára a botránkozás kövei lesznek is papírra vetett soraim. Most érzem, hogy milyen nehéz és mennyi lelki erőfeszítésbe kerül a szívből feltörő parancs kényszere alatt írni, de a meghallgattatás legkisebb reménye nélkül. Sokszor hordoztam magamban ezt a felkészültséget és dobtam el kicsinyhitűen kezemből a ceruzát, vagy vetettem tűzbe a megírt sorokat. Most megpróbálok erősnek és őszintének lenni. In nomine Dei.

Legelső sok káros következménnyel járó jellemvonásunk a passzivitás. Urrá lett akaratumk felett a lelki passzivitás, amely képtelenné tesz bármely szervezett aktivitásra. Így írom, képtelenné tesz, mert annyi szép és nemes szándék szökken fel szívéünkből, de mind elmerül lelki álmoságunk parttalan távában. Most előttem fekszik a »Ref. Lelkipásztor« 3 régebbi és a »Reformátusok Lapja« 3 újabb száma. A két lap hat száma pontosan 7 tervezetet közöl a lelkészi kar anyagi és szellemi válságának megoldására. Gondoljuk csak el, mennyit cikkezett lelkészi karunk a fizetések arányosításáról, anyagi önellátásunkról, az államsegély méltányos elosztásáról, nem is említve a legújabb napvilágot látott tervezetek gazdag albumát. Ugy látszik, mind csak könnyű eszmefuttatás volt az unalmas esős, ködös idők valahogy hozzánk méltó kitöltésére. Egy-egy könnyű cikkben tul eszményi célkitűzéseink gyakorlati keresztülviteléért többet áldozni nem tudtunk soha. Lelkes elszántság, kitartó önzetlen fáradozás, apró kicsinyességek átlépése nem tulajdonságunk. Ne haragudjanak, de nekem önkénytelenül a Svift által oly finom humorral és részletességgel leírt „Lagadó-i Tervkészítő Akadémia« jut az eszembe. (Visszaemlékszünk-e diákkorunk olvasmányára? most jobban megértjük!) Bizonyos, hogy aki nem szokott hozzá a cselekvő élethez, igen sokat tervezett. Ilyen magatartással nem olyanok vagyunk-e, mint azok a bizonyos csendes presbiteriumok, amelyek mindent bölintgató beleegyezéssel szavaznak meg, mert biztosak afelől, hogy a keresztülvitelére soha sem kerül sor. Nagytiszteletű urak! Lelkész testvérek! higgyék el, hogy siró, szomorú lélekkel nemcsak a mi, de egyházunk nyomoruságát sem fogjuk meg-

oldani. El kell szánni már egyszer magunkat az élet anyagi mostoha-ágaival és szellemi romlottságával szemben nemcsak a halogató tervezgetésre, hanem a bátor cselekvésre is. Ne legyen »Papi természet« a kényelmes elmerengés (akár titkon, akár tervközlések formájában), súlyos kérdései felől, hanem prófétai hévvel tüzeljük akaratunkat az aktív élet teherhordozására.

Önmagunk jellemzéséről szólva meg kell említenem lelkesí karunk közösségének második negatív jellemző jegyét: az egységes lelkesí közszellem hiányát. Ez alatt pedig értem lelkeszeink szellemi elgondolásainak, krisztusi érzületének, cselekvő akaratának egyező találkozását és azonos felfogását életcélban és eszményi törekvéseiben. Jól tudom, hogy nem vagyunk egy óriási gépszerkezet alkotórészecskéi, amelyek az egy tőlük független közös célon kívül nem ismerhetnek más tervet és akaratot. Öntudatlan eszköz részecskék a nagy szerkezet munkájában. Mi egyéni öntudattal bíró személyiségek vagyunk, akiknek megvannak a maguk jogos külön céljai is, de nem feledjük soha, hogy mi mégis egy közös szolgálatot végzünk. A mi külön-külön végzett munkánknak is meg van az elválaszthatatlan látható és láthatatlan összefüggése. Nem szerkezet, de szervezet vagyunk. Mi egy közös falrakás munkáját véggezzük, amihez a munkások pontos összeműködése szükséges. Életünk apróbb részletei különbözhetnek, de érzületünk, végső életcélunk, hivatástudatunk egyező kell hogy legyen. Ezek összessége hozza létre az egységes lelkesí közszellemet, melyben az uralkodó tartalmi jegy a krisztusi indulat. Ez az indulat pedig mindnyájunk számára közös parancs. Az azonos indulattal bíró egyének összessége a boldog testvéri közösség, melyet egy közös szellem hat át, elhatárolásait az irányítja és gyakorlati életmagatartását meghatározza az egymás iránti felelősség alapján.

Ilyen közösség-e a mi lelkesí táborunk? Érezzük-e lelkesítő létezését egy mindnyájunkat szellemi egységbe hódító közszellemnek? Avagy áthatott-e a kötelező közös indulat mindennapi életmegnyilatkozásainkban? Mikor a Teológián voltam, nagy vita folyt a teologus egyenruha felett. Ma egy ilyen lelkesí közös szellemi lelki egyenruha után sir mindnyájunknak a lelke. Gyötrő lélekkel érezzük anyagi és szellemi egymásrataltságot, de a lélek mélyén mégis milyen messze élünk egymástól érzésben, sőt életcélban, lelkeletben.

És miért senki közölünk egyetlen komoly, őszinte elhatározó lépést nem tett a sok nehézséget megoldó egymásratalalás érdekében? A meggyőződés erejével teszek bizonyosságot arról, hogy amíg e lelki krízis nem nyer orvoslást, vitázó és egyéniségünk elefánt-

csont-tornyába visszahuzódó különködők leszünk, de egyetlen sőténen ásitó gyakorlati mélységet nem fogunk feltölteni. Az egységes lelkiélet, a közszellem nem elvi vagy elméleti szükséglet, hanem a zúgó, zajló élet mindnyájunk jobb élete követeli. Lelkész testvér! meg kell hogy halljuk ezt a sürgető követelést, nem azért, mert én is mondom, hanem azért, mert mindnyájan így akarjuk.

(Vége köv.)

Báthi Sándor.

A lelkeszi értekezlet igazgatója, szövetkezete és otthona.

Kegyelettel gondolok vissza Kiss Albert volt alelnökünknek most két éve történt látogatására. Utazásaival az volt a célja, hogy minden egyházmegyei értekezlettel felvegye a közvetlen érintkezést, az összetartozás eleven érzetét keltse fel és tartsa ébren. Olyan szép gondolat, melynek halálával sem szabad elvesznie. E szándék természetesen a célnak egyenlő tudatát és a munkának is bizonyos egyöntetűségét kívánja meg. Feltárta előttünk, hogy az értekezlet nem »lelkészegyesület«, nem is »baráti szövetség«, hanem értekezlet. Egész fiatal lelkeszlársaink előtt ez ma talán három különböző szó csupán, melyeknek egymástól való távolságát nem érzik át azonnal. Mi azonban, akik benne voltunk, némelyek a lelkeszegyesületben, mások a baráti szövetségben, még ma is érezzük, hogy ez elnevezések megadott élet- és munkaprogrammot s ebben nagy távolságot jelentettek, mi sok ellentétet, tollharcot, sőt egyéb szembenállást is hozott magával. Ma az értekezlet azt jelenti, hogy mindezek elmúltak s ami jó volt mindegyikben, azt megtartottuk, ide átmentettük és kiegészítettük vagy kiegészítjük azzal, aminek még hiányát érezzük.

Az értekezletet Kiss Albert annak a testvéri körnek látta, amelybe elmegyek, ha valami kérdésem van lelkipásztori munkám akármilyen vonatkozásában, mert ott rá feleletet kapok. Annak a meleg otthonnak, ahová vágyódom, mert küzdelmeim közt ott biztosan nyihet és megnyugvást lelek a testvéri körben. Ezért nem is hallotta szivesen, hogy pld. a mi nagyszebeni egyházmegyénk értekezlete az összejeöveletek helyét váltogatja, mert munkáját ismerettni és éreztetni kívánja mindenütt. Ő ugy látta jónak, hogy állandóan egy összejeöveteli helyünk legyen s az váljék otthonná minden lelkeszttestvérünk számára.

Engem nagyon melegen érintettek mindazok, amik a boldogultnak oly őszintén fakadtak a szive mélyéből. Láttam elgondolását, de számot vetettem a tényleges helyzettel is, melyből munkánk

kiindul és melyben lefolyik. Nem tudok talán mindent úgy tenni magamévá, amint tőle hallottam, de az itt leírandó elgondolás érlelődött meg idő folytán bennem, melynek komoly megfontolására lelkésztársaimat is kérem.

Az ifjúsági munkának, valamint a nőszövetségének utazó titkára van, a tanítók munkáját egy központi igazgató vezeti és irányítja. Így látom kívánatosnak, hogy a Kiss Albert által megkezdett összefoglaló munka nálunk is vétessék fel újra és állandósuljon köztünk, hogy *a lelkészi értekezletnek is legyen hasonló összetartó és egyöntetű haladást biztosító munkása. Nevezhetnők talán mi is igazgatónak, bizonyos szempontból éppen lelki igazgatónak.* Tisztviselő volna, amennyiben az értekezlet választja és bizza meg, jelöli ki munkakörét és várja beszámolását a végzett munkáról. De különben nem a tisztviselő jogkörével, hivatalos tekintélyével vagy igényével, hanem kollegiális és testvéri érzéstől vezetve szól és munkálkodik.

Minden évben kétszer látogatja meg minden egyházmegye lelkészi értekezletét.

Egyik látogatása munkás összejövetel vagy gyűlés alkalmával történik. Ilyenkor figyelembe veszi a munkát s ha kívánják, ő maga is közreműködik. Azután előadja ott szerzett tapasztalatait, valamint másutt végzett tanulmányain felépülő észrevételeit és jótanácsait. Ezek nem kötelező utasítások, hanem testvéri hozzászólások, melyek megbeszélés tárgyát képezik akár vele együtt, akár pedig külön is. E látogatások célja a különböző helyen folyó munkák összhangba hozatala a meggyőzés és jó tanács eszközével rendelkezési jog nélkül.

Másik látogatása maguknak a lelkészeknek szól és legalább két napra terjedő csendes napi összejövetelt jelent. Minden lelkésztársunk úgy vesz benne részt, hogy egyebet elhagy ez időre s csak saját lelki életével foglalkozik. Komoly lelki gyakorlatot tart. Tehát elmélkedés, ima, bibliaolvasás, önvizsgálat (lelki számbavétel) a tennivaló. Napirendjét az igazgató, mint lelki vezető állítja össze az érdekelt értekezleti vezetőséggel megegyezve.

E két nap alatt alkalmat nyer minden lelkésztársunk előadni esetleges bajait, kérdéseit, küzdelmeit és azok közt tanácsot, utbaigazítást kérni. Az igazgató is alkalmat vesz minden ottani lelkésztársával személy szerint megismerkedni, vele egyénileg megbeszélést folytatni, amit szükségesnek lát, vele együtt megvitatni. Ugyanekkor a vezetőkkel is megbeszél és ha kell, egyenget minden erre szoruló helyzetet, amint egy nem tisztviselői, hanem testvéri érzéstől vezetett munkatárs ezt teheti. Lehet ez nagyon kevés, de lehet nagyon sok is, aszerint, amint egyik-másik helyen az igazgató és a lelkésztársak közeledtek egymáshoz.

(Vége köv.)

Vizsgai jutalomkönyvek.

A betű szeretetére a vizsgai jutalomkönyvek tanítottak meg. Lehet, hogy azért volt olyan különös varázsuk, mert azt nem kellett megtanulni. Az iskolakönyvekkel megszabott mederbe terelt fantázia kiáradhatott a vakáció színes mezején. Minden betű, minden könyv pedig mesebeli csónakként vitte a fantázia kis árvízi hajósát a lélekzetállító szenzációk felé.

Elsőrendű feladat volna évről-évre jobban megszervezni gyülekezeteinkben egy olyan mozgalmat, amely a gyermekeket jutalomkönyvvel látná el. Kétségtelen, hogy a szülőket is rá kell nevelni arra, hogy gyermekeiktől különösen vizsga táján ne sajnálják a könyvért meghozandó áldozatot. De végtelenül fontos volna az is, hogy a gyülekezet kebelében adakozás indulna meg arra a célra, hogy különösen az értelmesebb gyermekek megfelelő tartalmú jutalomkönyvhöz jussanak.

És ez a legnagyobb kérdés: a megfelelő tartalmú könyv. Kétségtelenül a magyar ifjúsági és gyermek-irodalom eléggé bővelkedik az ilyenekben. Ezek azonban még nincsenek megfelelő tudományos pedagógiai szempontból csoportosítva. Nagy kérdés és fogas kérdés a könyvek beszerzése is. Óriási tőkére volna szükség ahhoz, hogy ilyen szempontból gyűjthessünk össze és adhassunk ki vizsgai jutalomkönyveket. Mindez sajnos még csak a jövő zenéje. Tehát ahhoz kell folyamodnunk, amink van.

Iratkeresztésünk raktárán levő különböző kiadványokból sikerült összeállítanunk egy jegyzéket. Természetesen igen hiányos jegyzék ez, de a lelkipásztor, valamint tanító véleménye alapján, bizonyára minden szülő talál benne olyan füzetet vagy könyvet, amely a gyermek egyéniségéhez a legjobban illik és amely a lelki, szellemi fejlődését leginkább szolgálhatja.

A jegyzéket csoportokra osztottuk. Az első csoportot az *imádságos könyvek* képezik. Ismételten felmerül egy égető hiány. Nincs imádságos könyvünk a gyermekek számára. Ne könyvből imádkozunk, harsog valaki. Ez a mondás kétségtelenül meggondolandó, azonban elsősorban idősebbekre vonatkozik, mert a gyermekeket igenis meg kell tanítani a helyes imádkozásra. Miután ilyen imádságos könyvünk nincs, ajánlottuk a raktárunkon levő imádságos könyveket.

A második csoportot *verseskönyvek, énekeskönyvek* képezik. Ezeknek pedagógiai jelentőségéről nem is kell bővebben szólni. Kiemeljük az *Istenes énekek* c. verseskönyvünket, amelyet a vizsgára való tekintettel 100 leies árban és formában is kiadtunk.

A harmadik csoport: *meséskönyvek*. Ebben ismét szegények vagyunk. Berde Mária két ragyogó mesekönyve. A gyémánt emberke

teljesen kifogyott. Helyette azonban mintegy a saját kiadványunkat az erdélyi iratterjesztés »A mi meséink« c. népmese gyűjteményét ajánlhatjuk.

Negyedik csoport: *építő iratok*. Ebben nagy keresztyén személyiségek életrajzait gyűjtöttük össze. A kiváló keresztyén emberek élete mindig a legnagyobb mértékű nevelő eszköz volt. Ebben a csoportban van az egyházunk dicsőséges szenvedéseit és küzdelmeit ismertető »Vér és könny egyháza« c. mű. Itt találhatjuk meg a magyar biblia évének megemlékezéseképpen a most megjelent Református Könyvtár füzetet »A magyar biblia és Károli Gáspár« c. füzetet is.

Az *ötödik csoportból* Bunyán János: »Zarándok útja« és Norden Henrik: »A varázsló unokaöccse« c. könyvét emeljük ki. Különösen ez utóbbi köti le a gyermek fantáziáját és elégíti ki nyughatatlan kalandvágyát anélkül, hogy ezzel káros hatást váltana ki belőle.

A *különfélék* csoportjába társasjátékokat és egy ezermester könyvet vettünk fel, mint a szórakoztatásra és nemes időtöltésre szolgáló eszközöket. Az egyik társasjáték: a bibliai lottójáték emellett hasznos is, mert a gyermeknek a bibliában és egyházunk történetében való tájékozódó képességét neveli.

Mindezeket a könyveket és füzeteket 15 százalékos kedvezménnyel bocsátja iratterjesztésünk a megrendelők rendelkezésére, hogy ezáltal a szegénygyermek is jutalomkönyvhöz jussanak.

Nem lehet csodálkozni azon, hogy a súlyos történelmi időkben a belmissziói munka hátráltatást szenved, különösen gyülekezési szempontból. Minél nehezebb azonban ilyen formában üzni a belmissziót, annál inkább felmerül annak a szüksége, hogy az írott szó, az iratterjesztés segítségével juttassuk el testvér-híveinkhez, az anyaszentegyházunk örökös szeretetét; Istennek üzenetét. Az iskolai év vége különösképpen előkészíti erre a lelkeket. Rajtunk tanítókon és lelkipásztorokon fordul meg, hogy ezt a drága alkalmat kihasználjuk-e.

O. Gy.

A sculiai lelkeszi kör tagjai Krassófüzesen április 29-én lelkeszköri értekezletre gyűltek össze. Az értekezlet amellet, hogy a kitűzött tételre behatóan megtárgyalta a gyülekezetnek is szolgált, istentisztelet keretében. Keresztes József bibliát olvasott és imádkozott, Streleczi Sándor Igét hirdetett, Tökés Béla a lelkeszi család újszülött fiu-gyermekeit keresztelte meg a szórvány-hívek nagyszámu jelenlétében.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Bene Ferenc ügyvéd, az erdélyi egyházkerület főgondnoka ápr. 25-én életének 67-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Halála gyászba borította az egész erdélyi református egyházat, melynek áldozatkész, erején felül dolgozó és áldozó vezetője volt. Elnöke volt a református kórháznak és az erdélyi diakonissza intézetnek, előjárósági tagja a theológiának, tagja a romániai református egyház főtörvényszékének. A dési egyházközség főgondnoki és az egyházmegye gondnoki tisztét is hosszú évek óta viselte és önfeláldozó hűséggel töltötte be. Ezenkívül számtalan egyházi népközségi és társadalmi előkelő tisztséget viselt. Mintaképe volt a magyar közéletű férfinak, aki életét egyháza és népe szolgálatában töltötte el. Hatalmas részvétellel temették el. Temetésén az egész erdélyi reformátusság előkelő és nagyszámu képviselője megjelent. A temetési szertartást Vásárhelyi János püspök és Tavasz Sándor főjegyző végezték, — Az igaznak emlékezete áldott.

Berei Berey József a nagyecsed-i ref. egyház ny. lelkesze, a nagykarolyi egyházmegyének két évtizeden át rendes, azután örökös tiszteletbeli esperese, Nagyecséd község diszpolgára, az orsz. ref. zsinat és konvent volt rendes tagja, több egyházi és kulturális egyesület elnöke stb. f. évi május hó 7-én életének 82-ik évében Ujpesten elhunyt.

A szép pályát megfutott, kiváló egyházi férfiúnak legyen édes a pihenése.

HIREK

Lelkész urak figyelmébe! A Püspöki Hivatal május 20-án 3292—1040-III. sz. alatt kiküldött a Lelkeszi Hivatalok címére sürgős kitöltés és visszaküldés végett egy a lelkészek családi állapotára vonatkozó nyilatkozatot. Ezuton is felkérjük a lelkeszi kar tagjait, hogy a nyilatkozatot saját érdekükben soron kívül visszaküldeni sziveskedjenek, mert mindaddig, amig az összes nyilatkozatok be nem érkeznek, a minisztérium a május havi államsegélyt nem utalja ki. Ha a nyilatkozat valamelyik lelkeszi hivatal címére valamilyen ok miatt nem érkezne meg, az esetben kérjük azt jelenteni, hogy a hiányt pótolhassuk. Nyilatkozatot minden kongruával rendelkező lelkésznek adni kell. Oradea—Nagyvárad, 1940 május 20. A gazdasági ügyosztály.

A timișoarai lelkeszi kör május 3-án tartotta értekezletét Temesváron. Az értekezlet Debreczeni István köri elnök bibliaolvasásával, rövid magyarázatával és imádságával kezdődött, mely után Ajtay Gábor részletes előadásában vezette be a konfirmációi kátéra vonatkozó észrevételek megbeszélését. Az értekezlet megbizta, hogy előadását, az elhangzott hozzászólásokkal kibővítve, az egyházmegyei értekezleten is tartsa meg. A termékeny vita után Kiss Géza csávosi lelkész tartotta meg A debreceni Kollégium és egyházaink c. felolvasását, melyben élvezetesen és tanulságosan foglalta össze saját kutatásaival is kiegészítve a beérkezett dolgozatokat, melyekből nagyon sok ismeretlen történelmi adat tárult elő. Az értekezlet felkérte a jelenlevő egyházmegyei értekezleti elnököt: Keresztes Józsefet, hogy hívja fel azokat a lelkészeket, akik hiányosan, vagy egyáltalán nem küldötték be dolgozataikat, hiányaik pótlására. Az előadás után több közérdekű ügyet beszélt meg az értekezlet, melyből kifolyólag a kör indítványozta, hogy a megyei értekezlet tegyen javaslatot olyan református öntudatot erősítő könyv kiadására, mely mindazt magában foglalja, amit a református embernek hitéről és egyházáról tudnia kell és a könyvet a szórványokban lakó reformátusok erősítésére is használni lehessen.

Református sajtó-nap. Oradea-réti paróchiális körben minden év május első vasárnapján sajtó-napot rendeznek a belmissziói alakulatok. Célja ezeknek a sajtó-délutánoknak egyrészt református sajtótermékeinknek propagálása, másrészt az annyira várva-várt református napilap útjának egyengetése. Ez év május első vasárnapján is megtartották e napot. Szokatlanul nagy érdeklődés mellett. Zsufolásig megtelt a réti reformátusok temploma. A szászéki szolgálatot Juhos László s. lelkész, a Református Híradó szerkesztője végezte. A nádszál és a kőszikla bibliai hasonlatában az öntudatos református társadalmi élet kiépítését, megszervezését hangsúlyozta, mely sok, szép gyümölcsei között meg fogja teremni a református napilapot is. Tabéry Géza a kitűnő író és publicista mindvégig lebilincselő előadásában a világi sajtó tévedéseire, hibáira mutatott rá. O. Dézsi Ella két Reményik-verset szavalt, nagy művészettel. A Református Kör Dalkara szépen kidolgozott énekszámait után a hivek közös énekével fejeződött be a szépen sikerült ünnepség. Ünnepély után dr. Szabó Lajos, a paróchiális kör lelkésze ismertette a sajtó-nap jelentőségét az egyes szövetségek előtt és sajtótermékeink és iratterjesztési kiadványaink nagy számát osztotta szét díjtalanul az érdeklődők között.

Keresem Szatmári Károly István és Sisári Kovács Piroska házassági anyakönyvi kivonatát 1855 körül és Sisári Kovács Lajos születési kivonatát 1805—15 körül. Fenti kivonatokat a kiállítási költségek utánvételezése mellett dr. Rednik Gábor ügyvéd, Nagyvárad címre kérem.

A Bibliát Középeurópában a múlt évben sokkal nagyobb számban vásárolták, mint 1938-ban. Németországban 280.000 példány került forgalomba, amely épen kétszerese az előző évinek, Magyarországon 169.000 bibliát és bibliai részt adtak el és ez több, mint kétszerese az 1938. évinek. Csehországban 50 százalékkal, Lengyelországban 250 százalékkal, Litvániában 60 százalékkal emelkedett az eladott bibliák száma.

Orgona pneumatikus rendszerű 4 szőlő és 2 kopula változattal legjobb anyagból ujonnan készítve, nagyon jutányos áron eladó. Kecskés Ferenc orgona-készítő, Timișoara IV. Str. Bo'intinianu 16.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3368—1940. sz. I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a vallás és művészetügyi miniszter urnak az anyakönyvi kivonatok kiadásával kapcsolatos 20,069—1940. sz. következő rendeletét román szöveggel és magyar fordításban:

Domnule Episcop! Avem onoare a vă ruga să binevoiți a da ordin tuturor preoților și autorităților bisericești pendinte de acea Episcopie, de a numai elibera certificate asupra originei etnice a celor fugiți Ungaria. Ministru. — Director Theologu.

Fordítás: Van szerencsém arra kérni, sziveskedjék a kebelbeli lelkészeknek és egyházi hatóságoknak rendeletet adni, hogy a Magyarországra szököttek számára ne állítsanak ki etnikai származásukra vonatkozó igazolványokat.

Oradea—Nagyvárad, 1940 május 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3437—1940. sz. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Mindazok az iskolák, amelyeknek VII. o. növendékei vannak, akik a folyó iskolai év végén végvizsgára (examen de absolvire) állanak, azonnál jelentsék rendeletem vétele után, az illetékes megyei tanfelügyelőségeknek (inspectoratul județean) a végvizsgára álló növendékek számát és azt a központot, amely számukra legkedvezőbb volna a vizsga megtartására. Felhívom a figyelmet arra, milyen nagy érdekünk, hogy lehetőleg minden VII. o. növendékünk megjelenjen a végvizsgálaton. A végvizsgálat tartására nézve a Mot. szabályzat 92. fejezet intézkedik. Nyilvánossági jog nélküli iskolák ezen kívül jelentsék ugyanott külön kimutatásban azoknak a növendékeknek számát, akik magánvizsgálatra fognak állani, osztályonként részletezve.

Oradea—Nagyvárad, 1940 május 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

LEGMAGASABB KIRÁLYI RENDELET SULYOK ISTVÁN nagyváradai lelkesz püspökké választásának megerősítéséről

A Monitorul Oficial 1940. május 24-iki 119. számában
megjelent szöveg fordítása:

Vallás és Művészetügyi Minisztérium II. Károly Isten
kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya

Minden jelenvalónak és jövődőnek egészséget:

Miniszterünk, a vallás és közoktatásügyi államtitkár
jelentésére

Az általános vallásügyi törvény 27. fejezetére tekin-
tettel,

Az Alkotmány 46. fejezete alapján

Elrendeltük és elrendeljük:

I. fej. Megerősítjük S u l y o k István nagyváradai refor-
mátus lelkesz urat, mint a Nagyváradai Református (Calvini)
Egyházkerület püspökét és jóváhagyjuk ezen egyházkerü-
let 1940. április 12-én, a romániai református egyház szer-
vezeti szabályzata értelmében tartott rendkívüli közgyű-
lésének választási eredményét.

II. fej. Miniszterünket, a vallás és művészetügyi állam-
titkárt megbizzuk jelen rendelet végrehajtásával.

București, 1940 május 20.

C i o b a n u St. vallás és művészetügyi miniszter.

Károly sk.

Csak költögeds tovább!

— Boruzs Lajosnak. —

Testvér! Itt szólok hozzád. Előbb másként akartam, de úgy gondoltam, jobb lesz, ha mások is megtudják, amit mondani akarok, mert a nem a kettőnk ügyéről van szó, hanem mindnyájunkéről.

Testvér, nagyon lehangolt rövid beszámoló, melynek végéről neved valahogy elmaradt, de ugyis mindenki tudta, hogy csak te irhattad. Lehangolt és csalódást okozott. Nem az eredmény miatt, hanem miattad. A lemondó borulátásod, az elcsüggedésed, a megtorpanásod miatt. Benned csalódtam. A szüntelen bizakodásodban, a folyton költögető akarásodban. És egy kicsit abban is, hogy még nem ismered sem az életet, vagy legalább a mi életünket, a lelkipásztor-testvéreket és nem ismeresz bennünket, a lelakiságunkat. Különben nem irtad volna bus lemondással: »Nem sikerült... Lehet, hogy nem halt meg a gyermek, csak aluszik. De én már nem költögetem.«

Testvér, csak költögeds tovább. Nem az alvó gyermeket, hanem bennünket, és meglátod akkor a te alvó gyermeked is felébred. Mert minket bizony költögetni, ébresztgetni kell, sokszor és sokáig kell hangozni az ébresztgető szónak, amíg meghalljuk és megértjük, hogy mit akarnak velünk. Bennünket gyakorta és nagyon elnyom az álom. Nem a tétlenség és tunyaság álma, amint sokan vádoló rosszakarattal szeretik ítéletként megállapítani és amely tagadhatatlanul annyiszor nehezedett rá a lelkekre egyházunk múltjában, hanem ennél sokkal mélyebb és halálosabb álom. A gond-álom, meg a baj-álom, melyből — te is tudod — sokkal nehezebb felébredni, mint bármilyen álomból. Ezek az álmok annyira eltompítanak, hogy akkor sem hallunk, amikor éppen az ezekből megszabadulásra, vagy ezeknek könnyítésére akar valaki bennünket felébreszteni.

De aki komolyan fel akar ébreszteni, annak nem szabad elhallgatni mindaddig, míg célját el nem éri! Annak az ajkáról mindaddig hangzani, zengeni és ha kell egyre hangosabban harsogni kell az ébresztő szózatnak, míg tette nem serken az alvók serege!

Ma és szinte mindig — mint minden tábor és közösség — a lelkipásztori testület is két csoportra oszlik. Egyik a látszólag alvók serege. Ez a nagyobbik, amelyik jól tudja, hogy vannak, akik ébren öröködnék sorsa, ügyei és javai fölött s nyugodtan rájuk bizzák magukat. Teljesen elfoglalja, sőt leveri őket a maguk gondja, aggodalma, a saját gyülekezetük, a rábizott kisebb-nagyobb nyáj terelgetése és legeltetése. A másik, a sokkal kisebb csoport az örökösök csapatja. Azok, akik ebbe a csoportba számíthatók, épenugy gondok

és bajok álmával küzdenek, mint a többiek, csak talán több az erejük megküzdeni és leküzdeni, nagyobb az éberségük és azért nem képes az álom olyan könnyen és olyan gyakran megejteni. Sokszor álmodozóknak nevezik, nem gunnyal illetik őket, mondják talán rajongóknak is, pedig az ő álmuk nélkül sokkal szegényebb és szomorubb volna a többiek élete és az ő rajongásuk nélkül sokak lelke sokkal alantabb szállana.

Akiket Isten ebbe kiválasztott, azoknak sohasem szabad az álmokban megszegényedni. De mindig álomtalan kell álmodniok, mert akiket az Úr virrasztókká tett, azoknak mindig éberen kell örködniük. Azoknak a jövődől mindig szépeket kell álmodniok és ezek meglátására az alvókat szüntelen ébresztieniök. De azzal is mindig számolniok kell, hogy az alvók nehezen ébredveznek és sohasem szabad reménytelen lemondással sóhajítaniok: az alvókat én már nem költögetem.

Tehát csak költögesd te is tovább! Lásd szépnek a jövőd képeit, mert amelyek eléd tárultak, korántsem olyan sötétek. Beszéljünk csak prózaibb nyelven. Eddig 129 jelentkezett a temetkezési segélyegyletbe belépésre. Ez egyáltalán nem elkeserítő szám. Sőt ellenkezőleg, nagyon is biztató! Mindjárt nagy szám lesz, ha kettőt hozzáadunk. Egyik az emberi lélektan és így a minden közösség psychéje. Ez pedig azt mondja, hogy van legalább 30, aki akkor eszmélt fél, hogy még mindig nem küldte be a jelentkezést, mikor beszámolódat elolvasta. Van legalább 50, aki azért halogatta a nyilatkozat beküldését, mert a megindult hozzászólások változtatást, vagy más formát akartak és várt, hogy mi fog kialakulni. Olyan is van nem egy, aki a szokásos keretek közöttli megtárgyalást és elhatározást kíván — valljuk be, hogy nem helytelenül. — A másik, — amit hozzá kell adni, a hit. A 129 eddigi biztos jelentkezővel és ennek a két értéknek s a kettő közül különösen a nagyobbiknak, a hitnek hozzáadásával el lehet kezdeni a terv megvalósítását abban a biztos reményben, hogy a kezdet nehézségei után siker koronázza.

Tehát ne hagyd aludni a gyermeket, hanem költögesd tovább!

Debreczeni István.

Negyedik évet végzett theologus a nyárra lelkész kiségitésére, helyettesítésére ajánlkozik ellátásért és szerény fizetésért. Mivel tud románul, németül, franciául, olyan helyre szeretne menni, ahol tanítványokat is találna. Az érdeklődők forduljanak e lap főszerkesztőjéhez.

Magunk értékelése.

(Folytatás és vége.)

Miért támadtak bennem ezek a gondolatok éppen egy szerény kérelemmel kapcsolatban? Talán azért, mert én a sok megoldatlan sürgető szükségünk gyakorlati kinövését láttam meg benne. Nem a segítség elve és erkölcsi jogossága ellen irok, csak annak ilyen módszerű gyakorlati kivitelét nem tudom helyeselni. Kijelentem, hogy mostani ellenvetésem a magam részéről csak eszmei jelentőségű mert a szükség sürgetésére ideiglenesen hozzájárultam az egy százalékos államsegély levonáshoz, abban a reményben, hogy halogató nélkül rálépünk a helyes megoldás útjára, melynek érdekében írom e sorokat. Erre vonatkozólag tervet nem közlök most, de ha az illetékesek a kérdést komolyan veszik, akkor lesz még mondani-valóm ügyünk tervszerű rendezésénél. Eszmei ellenvetésem indokait a következőkben sűrithetem össze:

1. Ez a kérelem megalkuvás és kényelmes lemondás anyagi helyzetünk bátor rendezéséről. Megalkuvás, mert meghagyja a lehetőséget a kibúvára a teher közösen való hordozása alól. Passzív lelkiületünk megalkuvása, amely megelégszik fél igazsággal. És lemondás evangéliumi eszményünk gyakorlati megvalósításáról, mert vagy elismerjük, hogy krisztusi parancs az egymás terhét hordozzátok elve és akkor minden erővel küzdünk általános diadaláért, vagy megtagadjuk és akkor levonjuk gyakorlati következményeit.

2. Legnagyobb ellensége a segítség szervezett és egyetemes formájának. Ezt a kérdést csak teljes őszinteséggel és a szeretet jóakaratával lehet és szabad rendezni. Ez pedig az egyetemes szervezettséget diktálja, mint egyetlen biztos lehetőséget. Lássuk, mit jelent ez a gyakorlatban. Hivatalos lapunk nagytiszteletű főszerkesztője »Adjatok nekik ti« című cikkében közli velünk, hogy kerületünkben 12 államsegély nélküli lelkipásztor van, akiknek helyzetén segíteni kell. Megoldás-e ilyen körülmények között, ha a tizenkettő közül kiválasztunk egyet és annak odaadjuk államsegélyünk egy százalékát? Vajjon bírjuk-e államsegélyünk 12 százalékát odaadni a tizenkét államsegély nélküli számára? Nem tudjuk! És mit csinálunk, ha hasonló kérelemmel fordul felénk a többi tizenegy lelkesztársunk semmivel sem kevesebb erkölcsi és anyagi joggal? Én nem tudom! De akkor miért elégszünk meg azzal, hogy egynek adunk olyan százalékban, amilyenben a többinek nem birunk adni. Hiszen ugyancsak a fent említett cikkben megállapítást nyer, hogy ha mindnyájan hozzájárulunk, közepes segélyezéshez elegendő 10 Lei havonként. Itt nem látom a teljes őszinteséget és érzem a spekulációt

szagát. Bizonyára számításba vették, hogy nem mindenki fogadja el és ezért szükséges a nagyobb összegű hozzájárulás egy részére, mint egyetemes hozzájárulás esetén a tizenkettő részére. De még ilyen szervezetlen formában is szebb, ha a hozzájáruló egy százalékos segélyét elosztják 12 részre nem a számtani, hanem a szükséglet arányossága szerint. És legyen a hozzájárulás is aránylagos, azaz progresszív. Miért csak az államsegélyt vesszük segélyezési alapul? Van olyan egyházi fizetéssel bíró lelkipásztor nem is egy, akinek többje van congrua nélkül, mint sok másnak, ha összes egyházi és állami javadalmazását egybe vesszük. Kérdelem, ez a kettő egyformán ad-e amikor államsegélye egy-egy százalékát adja oda? Hiszen az egyik számára a congrua csak boldog ráadás, míg a másik számára nélkülözhetetlen szükség. Erre is gondoljunk anyagi ügyeink rendezésénél, mert különben sokan elrejtőznek a segélyezés elől és maradnak ki sokan a segélyből. Ezért olyan nagy dolog az őszinteség és a szeretet, amelyek nélkül természetes, ha nem is történik másképp semmi, mint eddig.

3. Végül azért szólok ellene, mert precedens lehet, további zavart és bizalmatlanságot támasztó kezdeményezés számára. Ezáltal pedig igazi és eszményi célunk megvalósulásának elérését késlelteti. Csak zűrzavar származik abból, ha külön-külön egyéni szimpátia alapján próbáljuk nemesebb indulatainkat a cselekvés aprópénzére átváltani.

Azt hiszem, hogy még ezek után sem kell külön hitet tennem arról, hogy akarom még egyéni áldozatok árán is lelkes-karunk szellemi és anyagi nehézségeinek az áthidalását. Sőt sürgetem. De ha lesznek, akik félreértettek és lemosolyognak, még azt is vállalom, ha legalább annyi eredménye lenne, hogy megindít egy tavaszi nedvkeringést lelkeszi karunk nagyra hivatott szervezetében. Végül még csak annyit írok, hogy az élet minden nehézséget megold. A mi nyomorúságunkat is meg fogja oldani, de ha nélkülünk végzi el, senki ne csodálkozzék majd, ha számunkra nem lesz kedvező és örömdetes. Ha mi nem értjük meg egymást, senki ellen nem vethetünk egy zokszót, ellenben önmaga vádolását mindenki kezdje el már most. De ez nem lehet soha fecsegő vádaskodás, hanem önmagunk igazi őszinte értékelése.

Búthi Sándor.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Idős Kéki Gönczy Sándor nyug. ref. lelkész, a tyukodi egyházközségnek 51 éven át volt lelkipásztora, áldásos életének 82-ik évében folyó hó 22-én az ő Urához hazament. — A fáradt pásztornak adjon az Isten csendes nyugodalmat.

A lelkeszi értekezlet igazgatója, szövetkezete és otthona.

(Folytatás.)

Törekvésünk, hogy minél több kérdés találjon bizalmas megbeszélést és barátságos megoldást. A nyert és adott közlések természetesen nem használhatók fel, ezek jelentés tárgyát se képezhetik. E munkakört áldásossá csak a kölcsönös megbecsülés, bizalom és szeretetteljes diszkréció teheti.

Ugyancsak az igazgató munkakörébe tartozik — legalább egyelőre — *keltsen érdeklődést és indítson be munkát egy lelkeszi segélyegylet létesítésére. Álljon ez komoly szövetkezeti összefogás alapján*, szolgálja a lelkeszeknek minden pénzügyét, kölcsönét, segélyezését a felmerülhető szükségletek minden vonalán. Ma egy kis hitelszövetkezetet vezetek nem egészen kétszázezer Lei alaptőkével és 700.000 Lei kihelyezéssel, mégis látom, mit jelent ez a rászorultak számára s milyen hála kíséri munkálkodását. Ha minden lelkesz csak egy 500 Lei értékű üzletrészt fizet be s ugyanilyen összeget helyez el aztán betétként, máris félmilliót meghaladó vagyonnal kezdetnők a munkálkodást és gyors fejlődésnek nézhetnének elébe. Pedig bizonyára úgy alaptőkét, mint betétet nagyobb értékben is lehetne kapnunk. Hát még ha egyházközségeink betétjeit is bekapcsolhatnók! De ennél is többet jelentene, ha e szövetkezetben a közös szükségleti cikkeket együtt szereznők be és együtt dolgoztatnók fel.

Ne ütközzék meg senki rajta, hogy ezt a munkát egyelőre a lelki igazgató teendői közé sorozom. Nagy testvéri összetartást jelent a szükségletekről együtt gondoskodni, segélyezéseket, kölcsönöket a magunk körében intézhetni. Kétségtelen, hogy e pénzügyi oldal hamar kinő az igazgató vezetése alól és önálló vezetést fog igényelni. De az igazgatót akkor is meg kell tartani szövetkezetünk egyik igazgatósági tagjának, mint aki legközelebből látja és hallja mindenfelől a szükségleteket. De meg mi anélkül is tudjuk, hogy a pénzügy mindig nagy lelkiismereti kérdés — sáfárság — Isten országában. A mindennapi gazdasági élet is nagyon sokat nyerne vele, ha pénzügyeink intézésében amennyi szakértelem, éppenannyi testvéri szerető melegség is volna állandóan.

Ilyen lelkeszi szövetkezet életre hívása nagy jelentőségű cselekedet volna és hamarosan nagy szükségleteket oldhatna meg. Nemcsak érdemes, hanem szinte kötelesség is ezzel foglalkozni. Mi, akik népünk gyermekeit a szövetkezeti élet és munka felé tereljük, mert érezzük annak összetartó és megtartó erejét, különös volna, ha ma-

gunk nem tudnók magunknak azt a szövetkezetet megteremteni, melynek szükségét szegénységünkben lépten-nyomon érezzük.

E szövetkezet munkájából nyernők a pénzbeli erőt céltudatos munkával arra, hogy *lelkészi otthont létesítsünk* előbb kerületi központunkon, aztán sorozatosan egyházmegyéinkben is. (Vége köv.)

HIREK

Lelkésziktatás. Meghitt, bensőséges ünnep keretében ment végbe Tótiban május 19-én Liszkay Kálmán új lelkipásztor beiktatása. Az egésznapos hideg eső miatt ugyan távol maradtak a szomszéd falvakból várt vendégek, — a hivek és más felekezetű helybeliek azonban így is teljesen megtöltötték a virággal feldiszitett templomot. A beiktatást Szendrei Dénes margittai lelkész végezte. Mal. 2, 7. alapján szólott az új lelkipásztorhoz és a gyülekezethez. Azután imádkozott az új lelkészért és az egyházmegye nevében beiktatta tisztségébe. Liszkay Kálmán lelkész pedig Fil. 2, 2—3. alapján mondott nagy hatású beköszönő beszédet. Arra kérte a hiveket, hogy vele egyenlő indulattal legyenek mindnyájan, mert csak egyetértéssel munkálhatják sikeresen az egyház javát, előhaladását és Isten nevének dicsőségét. Istentisztelet után disz presbitéri gyűlés volt a templomban, melyen az egyház közigazgatási vezetését is átvette az új lelkész. A presbitérium nevében Mészáros Lajos gondnok köszöntötte szíves szavakkal az új pásztort. Kérte, hogy szeretettel vezesse tovább a gyülekezetet az elődje által kezdett úton és Isten áldását kívánta munkájára. Ezután Mihályi Zoltán szalacsi lelkész üdvözölte utódját. Megemlékezett tóti szolgálatáról és a szeretetről, melyben részesült. Az új pásztort és a gyülekezetet arra intette, hogy szeretetben összeforrva építsék tovább az egyházat. Ima és közének után a gyülekezet meghatottan oszlott szét. Délután már az új lelkész végezte a szolgálatot az istentiszteleten, melyet négy kisleány jól sikerült szavalata tett változatossá. — Az Ur áldása legyen a tóti gyülekezeten és pásztorán. Sz. D.

Kérelem. 250—250 Lei jutalmat ígérek annak, aki a következő keresztelési adatokról felvilágosítást ad: 1. Móna György 1820—58. között. 2. Lakatos Zsófia 1826—62. között. Nevezettek 1877. előtt esküdhettek. — *Ref. lelkészi hivatal, Magyar Sándor s. lelkész, Oradea-Rât, C. Maniu 6.*

Orgona pneumatikus rendszerű 4 szólo és 2 kopula változat-
tal legjobb anyagból ujonnan készítve, nagyon jutányos áron eladó.
Kecskés Ferenc orgona-készítő, Timișoara IV. Str. Bolintinianu 16.

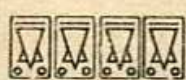
A debreceni theologus ifjuság III. és IV. éves növendékei professzoraikkal együtt ápril. 13-án dr Révész Imre püspök vendégeként vacsorán vettek részt, mely alkalommal a III. évesek részéről Varga Zsigmond: »Mit szeretnék kapni« címen ismertette a mai lelkészképzés és nevelés fontosabb problémáját. A IV. évesek részéről pedig Kerekes János: »Mit viszek magammal« címen foglalta össze a theológián a négy év alatt nyert áldásokat. Az elhangzott előadásokhoz többen szólottak hozzá, majd dr Erdős Károly és dr Makkai Sándor professzorok intéztek beszédet az ifjusághoz. Végül Révész Imre püspök foglalta össze az elhangzottakat és imádsággal rekesztette be az összejevetelt.

IRATTERJESZTÉS. Felhívjuk a nagytiszteletű lelkész urak figyelmét *Vásárhelyi* János püspök »SZÁMADÁS« c. művére, melyet lapunkban is ismertettünk. A kötetet az Iratterjesztési Osztály 10 % kedvezménnyel tehát az eredeti 200 lej helyett **180 lejért** bocsátja a lelkészi kar rendelkezésére. — Ugyanilyen körülmények között adhatjuk Kálvin János: *Magyarázat a Máté, Márk, Lukács összhangbáhozott evangéliumához* c. kommentárját 180 helyett 162 lejért, a *Timótheushoz irt I. II. levél kommentárját* 120 helyett 108 lejért. »SZÍVEMET HOZZÁD EMELEM« imakönyv fekete egész vászonkötésben is kapható lesz. Ára 25 lej.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben több iratterjesztési csomagban kevesebb iratterjesztési kiadvány volt a megrendelt és a csomagon is feltüntetett mennyiségnél (súlynál), kérjük a lelkész urakat, ilyen esetben vágják ki a csomag címkéjét és azt mellékelék reklamáló levelükhöz.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. A. K...ny. Lelkes ajánlkozásodat és meleg soraidat jóleső érzésekkel köszönöm. Várom munkálkodásodat. Cs. N. D. O...ny. Gondolkodásod, amit hitvallásnak is nevezhetnék, egyáltalán nem áll ellentétben az enyémmel. Mindig azt hirdetem, hogy a belmissziói munkának a gyakorlati életben is meg kell teremni gyümölcseit, vagyis gyakorlativá kell lennie. De lényegében nem áll ellentétben az általad bíralt véleményekkel sem. Mindkettő egy cél felé törekszik. Csak »a kegyelmi ajándékokban különbség van, de ugyanaz a lélek.« Szeretném, ha leveledet mielőbb cikké szélesítenéd. Dr. K. P. V...s. Hát írj »éppen azért is« B. M. Ny...d. A szabadelvűbb hur pengetésének nincs akadálya, de nem szabad elfelejtenünk, hogy hivatalos lap vagyunk és ez a hivatalos jelleg sok mindenre kötelez. Fenmaradt írásodra emlékszem, de akkor szabadságra mentem és kezemből kikerülve további sorsáról nem tudok.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3968—1940-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a nemzeti nevelésügyi minisztérium 81,244—1940. sz. rendeletének és 77,650—1940. sz. határozatának alapján az iskolai év zárására vonatkozó intézkedéseket a nyilvánossági joggal bíró iskolákra vonatkozólag.

1. Az elemi iskolákban a tanítás június 8-án fejeződik be. Június 6. hősök napja és június 8. Károly király hazatérésének napja nemzeti ünnepek, ezeken a napokon iskolai ünnepélyt kell tartani.

2. Június 10-én vizsgálatot kell tartani a IV. osztályban. A vizsgálat írásbeli és szóbeli. Az írásbeli vizsgálat tárgyai mennyiség-tan, román nyelv és az iskola előadási nyelve. A szóbeli vizsgálat tárgyai ugyancsak ezek és még történelem és földrajz, valamennyi azon a nyelven, amelyen a gyermekek azt tanulták.

A vizsgálat eredményét piros tintával a harmadik időszak rovatába kell bevezetni s azután kell kiszámítani a különböző közép-jegyeket. A vizsgálat tárgyainak eredménye tehát az év folyamán nyert többi jegyekkel közös középjegyeket alkot, a többi tárgyakból maradnak az év közben kapott jegyek.

A vizsgálatot a IV. osztály tanítói tartják meg s ők adják a jegyeket, akkor is, ha a vizsgálaton állami ellenőrző közegek vannak jelen. Az iskolaszéki elnököket felhívom, hogy mint elsőfokú felügyeleti hatóság (Szolg. pragm. 256. §.), ellenőrizzék ezen vizsgálat szabályszerű lefolyását.

A többi osztályokban az évvégi osztályzatokat vizsgálat nélkül kell megállapítani.

A június 10—15-ig terjedő idő alatt le kell zárni az összes iskolai könyveket. Az osztályozó naplóban (catalog) és az anyakönyvben (matricula) ki kell tölteni az összes rovatokat, amelyeket a tanítónak kell kitölteni. Az orvos által kitöltendő rovatok kitöltése végett hivatalos levélben fel kell kérni a községi (járási) tisztí orvosi hivatalt s ha az a felszólításra nem válaszol, a rovatokat üresen kell hagyni. A több tanítós iskoláknál az évvégi munkálato-kat a tanítótanárság végzi az igazgató vezetése alatt. A látogatásból (frecvența), akinek egyetlen igazolatban órája sincs, 10-es jegyet kap, 1—4 igazolatlan mulasztás esetén 9-t, 5—8-nál 8-at, 9—12 nél

7-t, 13—15 után 6-t, 16—20-nál 5-t, 21—30-nál 4-t, 30-nál több igazolatlan óra esetén a látogatási jegy 3. Az egyes tárgyak középjegyeit 6 csoport középjegyebe kell összefoglalni, ezek összege, osztva hattal, adja az évi középjegyet.

Az osztályozó napló függelékét képező statisztikai lapokat szintén gondosan ki kell tölteni, s *felhívásra* azok másolatát be kell küldeni az ill. megyei tanfelügyelőséghez (inspectoratul școlar județean.)

Ugyancsak jún. 10—15 között iskolai kiállítást kell rendezni a gyermekek munkáiból. Ha a rendes tanítás meg is szűnt, a gyermekeket együtt kell tartani, s előkészülni az évzáró ünnepélyre.

Az évzáró ünnepélyt jún. 16-án kell megtartani a templomban vagy az iskolában. Az évzáró ünnepély, ha a templomban tartják áll: egyházi énekekből, lehetőleg több szólammal, vallásos versek szavalásából, bibliai történetek, az egyháztörténelemből vett részek előadásából; ha az iskolában tartják, akkor a többi tárgyak köréből is kell venni műsorszámokat. A cél nem az, hogy a gyermekeket feleltessük, hanem hogy a hívek előtt bemutassuk az iskola munkájának eredményét. Az évzáró ünnepélyt mindenesetre az Imnu Național eléneklésével kell befejezni.

Ugyancsak június 10—15 közt tartják meg a végvizsgálatot a VII. osztályos növendékekkel, s ugyanakkor kell lezárni ezek évvégi helyzetét is az anyakönyvben. A végvizsgálat a három utolsó év anyagából áll, főszólyt az írásra, olvasásra, számolásra kell fektetni.* A vizsgáztató bizottság tagjai a tanítók, akik növendékeiket a vizsgálatra hozzák és a megyei tanfelügyelőség két kiküldöttje. Ez utóbbiak egyike az elnök, napidijukat a minisztérium fizeti. A vizsgálat helye a vizsgaközpont felekezeti iskolája.

Mindenféle bizonyítványt az új foaiă calificativă-n kell kiállítani. Aki a IV. o. elvégzése után középiskolába akar menni, annak a bizonyítvány V. VI. VII. o. rovatába a következő megjegyzést kell írni: Valabilă numai pentru înscrierea în școală secundară. Dacă se retrage din școală secundară înainte de terminarea cl. III trebuie să continue cursurile școlii primare. Csak a középiskolába való beíratásra érvényes. Ha a középiskolából a III. o. elvégzése előtt kimarad, tanulmányait az elemi iskolában tartozik folytatni. Oradea—Nagyvárad, 1940. május 31. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

* A többi tárgyakból a növendékek általános tájékozottságáról kell meggyőződni. A gyakorlati tárgyakból az évközben nyert jegyek az irányadók.

3372—1940-II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli városi és törvényhatósági (comuna urbană și muncipiu) iskolaszéki elnök urnak. Mint azt már 2191—1940 sz. körrendeletem 3. bekezdésében közöltem (Hiv. Lap 1940. 124. old.), az elemi iskolai törvény 112 fej. szerint városi községekben és törvényhatóságokban a tan-

kötelesek összeírása végett a szülők, gyámok stb. kötelesek minden évben ápr. 15. és jun. 1. között bejelenteni a körzetükbeli elemi iskola igazgatóságánál 5—21 év között levő gyermekeiket. Ennek a kötelezettségnek elmulasztása birságot von maga után.

Közlöm a minisztériumtól erre vonatkozólag 48371—1940 sz. a kapott magyarázó rendeletet. Bár elkésve kaptuk, lehetséges, hogy a nyilatkozatok beadását még nem fejezték be mindenütt, s így az illetékesek felhasználhatják.

»A nyilatkozatokat írásban kell tenni és akkor kell aláírni, mikor a szülők az iskolában azt beadják. A nyilatkozatokba bele kell venni azokat a gyermekeket is, akik az elemi oktatási törvény 104. 110. 130. fej. alapján mentesek az elemi iskolai tankötelezettség alól.«

A 104. fej. szerint mentesek azok, akik a középiskolákba járnak.

A 110. és 130. fej. alapján mentesek azok, akik betöltötték a 16 évet és tudnak írni, olvasni.

A 130. fej. alapján mentesek azok, akik letették a végvizsgálatot (examen de absolvire).

A nyilatkozat mintáját a minisztérium adta ki:

Declarație.

Subsemnat..... de origină etnică..... de profesiune..... de religie..... și de cetățenie..... domiciliat în comuna..... strada..... județul..... declar prin prezenta că am următorii copii (legitimi, nelegitimi, înfiați, sub tutela mea, în serviciul meu¹) în vârstă de școală:

1..... născut..... în ziua de..... luna..... anul..... în comuna..... județul.....

2..... născut..... în ziua..... luna..... anul..... în comuna..... județul.....

3..... născut..... în ziua de..... luna..... anul..... în comuna..... județul.....

Drept pentru care dau prezenta declarație în conformitate cu legea învățământului primar.

Semnătura.....

Domiciliat în.....

.....

¹. Se vor șterge cuvintele nefolositoare, rămânând numai cele potrivite cu situația.

Ismételten hangsúlyozom, hogy ez a nyilatkozat nem azonos az év elején, szeptember 1. és 10. közt nyilatkozatot adjanak be az állami iskolánál, ha gyermekeiket a felekezeti iskolába akarják járatni.

Továbbá újból felhívom a figyelmet a rendelet címére, azaz hogy ez a rendelkezés csak a városi községekre és törvényhatóságokra (comunale urbane és municipii) vonatkozik. Oradea—Nagyvárad, 1940 május 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686-1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyvezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Pályaválasztás.

Középosztálybeliek számára a pályaválasztás régebbi időkben sokkal egyszerűbb volt, mint ma. Ha a gyermek egy bizonyos irányban különös képességeket, érdeklődést és vonzódást árult el, akkor a család eleve kimondta: »e fiuból pap — illetve orvos, ügyvéd, mérnök, katona stb. — lesz, akárki meglássa!«

Ilyen pronosticumok, vagy a gyermek jövőjét illető különös szülői eleve — elhatározás hiányában a pályaválasztás a VI. gimn. o. elvégzése, vagy az érettségi után vált problémává, melynek megoldása azonban a lehetőségek tág mezején könnyű volt. Hogy ez ma milyen nehéz, azt szülők és gyermekek egyaránt keservesen tapasztalják.

Ma nem lehet és nem szabad a pályaválasztás kérdését elodázni. Már a IV. elemi o. elvégzése után komolyan számot kell vetni a gyermek jövődjével. És pedig az iskolai év befejeződése előtt. Amikor minden iskolába csak felvételi vizsgák, sőt versenyvizsgák akadályain át lehet behatolni, akkor fontos a szünidő előtt meghozni a következő tanévre vonatkozó családi határozatot, hogy a nebuló egész nyár folyamán készülhessen a felvételi vizsgára.

Bennünket, lelkészeket és tanítókat, egyrészt családunk szempontjából, másrészt mint órallókat kell, hogy foglalkoztasson ez a kérdés. Rendes körülmények közt ugyanis a tanító és lelképásztor tanácsát ilyen kérdésben ki szokták kérni és sokan vannak, akik ennek a tanácsnak, jóindulatu irányításnak, pártfogásnak köszönhetik tudásukat és kenyerüket. De ha nem jönnek is hozzánk hitfeleink tanácsért, akkor is meg kell keresnünk a lehetőséget és alkalmat arra, hogy nekik e téren felvilágosítást adjunk.

Ifjaink *gyakorlati* pályákra irányítása érdekében mostanában sok szó esik. Itt harcolnunk kell elsősorban ama felfogás ellen, mely szerint az ipari vagy kereskedelmi pályára menő gyermeknek elegendő lenne 4 elemi osztály elvégzése. Meg kell értetnünk a szülőkkel, hogy a 7 elemi o. elvégzése mennyire fontos mind az

inasiskolában, mind pedig az életben való boldoguláshoz és előhaladáshoz. Különben is a 7 éves korában iskolába menő gyermek éppen elvégezheti a 7. el. osztályt mire inas lehet, mert 14 év betöltése előtt a törvény szerint inas nem szegődtethető.

E helyen az *ipari lyceumokra* szeretném terelni a figyelmet. Tulajdonképpen ez adta kezembe a tollat.

Az oradea—nagyváradi állami fa- és fémipari lyceumban ugyanis évek óta tanítom a hittant és szomorúan látom, hogy magyar általában, de különösen református gyermek milyen kevés látogatja ezt az iskolát. Sajnos nagyon gyakran előfordul manapság, hogy humán lyceumba járó tanuló, vagy az ő szellemi képességének, vagy a szülők anyagi erőinek elégtelen volta miatt IV. vagy VIII. o. után elakad és akkor nem tud mihez kezdeni.

Hitfeleink existenciájának bizonytalansága, anyagi erőforrásaink váratlan kiapadhatása miatt tartom éppen felbecsülhetetlenül előnyösnek említett iskolát. Aki ebben 4 osztályt elvégz, mint felszabadult *segéd* kap munkakönyvet, tehát ha itt elakad, kenyér van a kezében. A VIII. o. elvégzése után *mester* könyvet kap a középiskolai képzettségű iparos; műhelyt nyithat, nagy üzemekben és gyárakban jól fizetett munkavezető, ugynevezett *al-mérnök* lehet. Nyitva áll előtte a mechanika és elektrotechnika rohamosan fejlődő területének minden ága.

Ha VIII. o. után *leérettségizik* az ifju, akkor műszaki főiskolákon, technológián, politechnikumon, sőt *műegyetemen* folytathatja tanulmányait és lehet *mérnök*. Fölösleges volna fejtegetni, hogy a technika mai térhódítása idején mennyire keresett a szakmunkás és a mérnök. Csak egy példát említek: Egy 5 osztályt végzett 25 év körüli fiatalember repülőgépgyárban havi 10 ezer leit keres.

Előfordul az, hogy 4 középiskolát végzett ifjut adnak iparostanoncnak. Tapasztalatból tudom, hogy a műveltebb iparososztály nevelésére törekvésnek ez a megoldása nagyon ritkán szerencsés, mert 4 középiskolás ifju nagyon nehezen, legtöbbször kényszeredetten találja bele magát az inaséletbe. És még valami veszélyt rejt magában ez: amikor a 4 középiskolát végzett iparos ifju szerencsésebb tanuló társainak karrierjét látja, önmagát keserűen »le-maradottnak« érzi. Ez pedig nem kívánatos sem egyéni, sem pedig közösségi szempontokból. Tudjuk milyen mentalitás és magatartás az ilyen érzés gyümölcse! Tehát a műveltebb iparos nevelésének igazán célszerű utja: az ipari középiskola.

Az oradea—nagyváradi fa- és fémipari iskola ezidőszereint még 8 osztályos lyceum, de a minisztérium rendelkezése értelmében 4 osztályos ipari gimnáziummá való visszafejlesztés állapotában van.

Azonban, ha ez be is következik, van 8 osztályos lyceum ország-részünk más városaiban, ahol a tovább haladni kívánó folytathatja tanulását.

Oradea—nagyvárad egyházközségünk az iparos nevelés elősegítése céljából egy *Iparostanonc-Otthon* tart fent. Amennyiben arra az ill. minisztériumtól engedélyt lehetne kapni, — már pedig azt hiszem, hogy ez nem volna nehéz dolog, — biztosítani kellene az inasok mellett bizonyos számu ipariskolai tanuló diák számára is helyet ebben az Otthonban. Ez az Otthon létesítésével kitűzött célnak teljesen — sőt tökéletesebb mértékben — megfelelne. Ma is sok olyan inas van ebben az Otthonban, aki megállaná helyét az ipari lyceumban és akit szívesebben látnék ez iskolában, mint inassorban.

Az ilyen ipariskolában a szükséges előképzettség 4 el. o., de előnyére válik a gyermeknek, ha 5, vagy 6 el. osztályt végez és úgy megy ezen iskolába.

Fenti kérdésekben kikértem az ipari lyceum egy tekintélyes nyugalmazott tanárának véleményét is, aki évtizedes tapasztalatai alapján szintén így nyilatkozott, hogy az ipariskolában végzett növendékek eddig is igen jól helyezkedtek el, ezután is szép jövőjük lesz.

Van még egy előnye az ipariskolának: növendékei nyári szünidőben üzemeknél dolgozhatnak, szép fizetést kapnak, ami szintén nem megvetendő dolog, amikor a következő évi iskolai díj előteremtése különben néha alig volna lehetséges. Sokszor megesik, hogy egy-egy üzemben, gyárban valósággal várják az ilyen egykori nyári vendég-munkást, hogy amint végez, alkalmazhassák.

Középosztályunk nagyon megritkult és meggyengült. Körülményeink között új iparos és kereskedő osztály kellene, hogy átvegye a régi középosztály szerepét. A vezető réteget alkotnák azok, akik kereskedelmi és ipari középiskolákból kerültek ki, tehát még a szakmájukban sem lennének kontárok, vagy műkedvelők, hanem inkább szaktekintélyek, addig szellemi felkészültség, általános műveltség tekintetében sem maradnának a régi középosztály mögött.

Nincs ebben semmi lekicsinylése jelen adottságainknak, nem is ábrándok kergetése, csak annak követésére indítás, amit mások előttünk megtesznek. Rakják céltudatosan a jövőendő biztos fundamentumát; mi se maradjunk el, ami tőlünk telik, tegyük meg.

Osváth Ernő.

„Egymás terhét hordozzátok.”

Mikor Boruzs Lajos társszerkesztőnk a temetkezési egyesület gondolatát felvetette, én fellelegzettem, hogy hála Istennek, mert a jövőben sem fog előfordulni — amit láttam — hogy egy özvegy papnét a jólelkű szomszédok, egy elaggott tanítót pedig koldus-módon temessenek el. Biztam ennek a gondolatnak a megvalósulásában merthiszen a templomi és iskolai katedrákon mi predikáljuk az igét, hogy: »Egymás terhét hordozzátok«... és gondoltam, hogy az ige testbeöltöztetése terén, legalább magunk között — mi fogunk jópéldával előljárni. Az ige azonban nem öltött testet, mert mi ma még csak predikálni tudunk és kiábrándulunk a tömegből, amely jópéldát nem tapasztalva nem indul el az emberségesebb világ felé vezető úton.

Dehát még csak nemis egymás terhének a hordozásáról vagyunk itt szó. Hanem a halált senkifia nem kerülheti el s előbb vagy utóbb, de mindnyájan rászorulunk arra a szomorú segítségre, amelyre ritka papi és tanítói család az, amely ne volna rászorulva.

Amint hirdik, a fiatalok azok, akik tartózkodnak a belépéstől, mert nekik soká kellene viselni a terheket. Ezek a fiatalok elfelejtik, hogy a halál nem születési sorrendben szedi áldozatait, valamint azt is, hogy az új, ellentéteket kiegyenlítő, jobb világot egyengető intézmények létesítése terén nekik, a fiataloknak kellene jópéldával előljárniok.

Ma már azt hiszem senki előtt se problematikus, hogy a legtöbb bajnak, köztük a most dúló szörnyű világtragédiának is a gazdasági eltolódások a szülő okai. Mivel lehet ezeket az ellentéteket áthidalni, ha nem szociális intézményekkel, amelyek levezetik és megszüntetik a feszültségeket. Tudta ezt Jézus nagyon jól, azért sok he'yi'ütt utalt arra, hogy hiven, embertársaink javára sáfárkodjunk a ráncbizottakon. Hogy hordozzuk egymás terhét, mert csak így tudjuk betölteni emberi hivatásunkat. Ugyanazt érzi Farkas István püspök, mikor azt mondja: »Az evangélium szociálizmusát, a charitást kell ma küldetésünk egyik legszentebb feladatává tennünk.«

Dehát hogyan legyünk mi képesek charitativ, evangéliumi szociális tevékenység terjesztésére, ha magunk között is megbukik egy olyan szociális eszme, amely mindnyájunkon volna hivatott segíteni. Hiszen ma már nemcsak egyházi férfiak és társadalomtudósok, hanem politikusok is szociális intézmények létesítésében látják egy szebb és nyugalmasabb emberi életnek a kialakulását.

A temetkezési segély gondolatát nem kell levenni a napirend-

ről, sőt hasonló elgondolásokkal ki kell azt bővíteni. Hány nagyobb családú lelkész és tanító gyermeke marad nevelés és egzisztencia nélkül, mert a csekély papi vagy tanítói jövedelemből nem telik taníttatásra. Nem az volna-e a keresztyénkötelességünk, hogy a temetkezési segélyhez hasonló módon, vagy azt kibővítvé, azoknak is lehetővé tegyük a taníttatást, akiket több gyermekkel áldott meg az Isten.

A mai nagy világkatakizmban csak azok a népek maradhatnak meg, amelyek összeteszik az erejüket. Amelyek charitativ és szociális intézményekkel lelkiileg és testileg felerősítik a testi szegénység és lelki elernyedés polipkarjai között vergődő tömegeket. Amely nép csak önkultuszt folytat; amelynek a szociálizmusa családja korlátolt körén túl nem terjed: az a nép az élő nemzetek sorai között nem foglalhat helyet.

Népünk természetes vezetője, irányítója a pap és a tanító. A charitás, a krisztusi szociálizmus eszményéről ezek a vezetők kell, hogy elsősorban át legyenek hatva, mert csak úgy lesznek képesek nemes eszmék szolgálatára összefogni a magukban tehetetlen anyagi és szellemi erőket.

Azoknak a nevében, akik megőrtették az idők és Boruzs Lajos társszerkesztőnk tettehívó szavát — kérem az eszme felvetőjét, hogy a telje; megoldásig ne vegye azt le a napirendről. *Tóth Zsigmond.*

A lelkészi értekezéslet igazgatója, szövetkezete és otthona.

(Folytatás és vége.)

Milyen otthonnak érezzük ma a szükségét és hiányát? Ma vendéglőkben lakunk és étkezünk, ha Kolozsvárt összejövünk. Legalább is lelkészi karunk nagyobb része arra van kényszerülve. Egyik kár ebben a nagy kiadás, melyet az így eltöltött idő megkíván. Azt az összeget szívesen használná fel mindegyikünk egyházi életünk körén belül. De ennél sokkal több az, hogy még sem érezzük magunkat igazán otthon. Találkozásunknak a hivatalos részen kívül nincs igazán lelkészi szelleme és színe. A vendéglői szellem otthontalansága és nyugtalansága nyomja rá bélyegét az egész találkozásra. Ehelyett milyen áldás volna, ha saját otthonunkban jöhetnénk össze, hol egészen magunk közt találkozhatnánk, társalkodhatnánk és pihenhetnénk.

Hogy az évente egyszeri közgyűlés nem lehet ok ilyen költséges állandó otthon fentartására, az kétségtelen. De mennyi alkalom van ezen kívül, amely miatt meg kell keresnünk a Központot hol egymagunkban, hol családtagjainkkal együtt, hol egyházi ügyekben járó kiküldöttekkel, hol pedig belmissziói összejövetelek kény-

szerítnek magánházak terhelésére. Ezeken jól vezetett lelkészi otthonnal lehetne és kellene változtatni, melynek házi rendjén érezhető legyen az otthon levegője épügy, mint az evangéliumi élet szelleme. Hasonlóképen szerveznék meg aztán sorra az egyházmegyék lelkészi otthonaikat. Meg vagyok győződve, hogy ugy a lelkészi testületi szellem, mint az egyesek lelki nyugalma sokat nyerne vele a mai nehéz helyzethez viszonyítva.

Ha a szövetkezéssel megtanulnók csekély pénzünket — mi azonban együtt mégis elég jelentékeny — célszerűen használni és erővé, munkánkunk valójában feszítő idegév tenni, hadd legyen igazán nervus rerum gerendarum, sok mindenre találhatnánk módot, amiről ma legfeljebb álmodnunk szabad: református szépirodalmi és társadalmi lap, napilap, általában: református sajtó, mindenre kiterjedő iratterjesztés és propaganda stb.

Mindehhez első lépés összefogni, szövetkezni, az összetartást fejleszteni, lelki életben és munkában való találkozás által tartalommal és élettel tölteni meg. Kiss Albert megboldogult alelnökünk olyan uton tette meg az első lépést, melyet ha tovább folytatunk, nagy célokat közelítünk meg.

Hogy kezdjük meg? Az itt leírtakat fontoljuk meg, beszéljünk ezekről egymás közt, majd egyházmegyei értekezleteinken együtt. Küldjünk ki egy megbízottat, aki látogasson meg minden egyházmegyei értekezletet, hallgassa meg az ottani elgondolásokat, jegyezzen meg mindent és így készítsen a kerületi értekezlet elé részletes és gyakorlati tervet ugy az igazgatói munka megszervezéséről, mint a szövetkezeti alapszabályról és munkarendről. Azután pedig amennyit gondolkozunk, ugyanannyit cselekedjünk is haladéknélkül, hogy rajtunk is be ne teljesedjék a költő mondása: »a tett halála az okoskodás.«

Dr Tóth Lajos,
a nszebeni egyhm. ért.k. elnöke.

KÉRDŐ-IV.

1. Megirandó *a templom rövid története*; mikor épült (körülbelül is), mikor, milyen renováláson, vagy átalakításon ment át? Készítendő egy, a templom külső képét ábrázoló, 9x12 cm. nagyságu fénykép. Egy másik ugyanilyen nagyságu fénykép pedig a templom belsejéről készítendő ugy, hogy mutassa a templom belső berendezését az orgonával együtt.

2. *Van-e a templomban orgona?* Küldendő, illetve készítendő róla egy 9x12 cm. nagyságu, oly izléses fénykép, amelyen csak az orgona, de egész terjedelmében jól látszik. Ahol értékesebb, több

változatu és több manuálos orgona van s a játékasztal értékesebb látnivalót nyújt, készítendő külön a játékasztal egész terjedelméről egy oly, izléses beállítású 9x12 cm. fénykép, amelyen az egész játékasztal minden berendezésével együtt jól látszik s e kép staffage-a az orgonista-kántor lehetne, aki játék közben úgy helyezkedjék el az ülőpadon, hogy a játékasztal részleteit ne takarja el, tehát a teljes perspektívát nyitva hagyja, hogy látható legyen a képen.

I. Az orgonára vonatkozó történeti adatok.

1. A jelenlegi orgona előtt volt-e a templomban más, régebbi orgona s — ha igen — milyen eredetű, mely időben épült, milyen rendszerű (pneumatikus, vagy mechanikus), hány manuálos, hány változatu orgona volt az a kicserélés után mi lett a sorsa, hová, mikor mennyiért adatott el?

2. A jelenlegi orgona mikor épült? Van-e rajta valami emléktábla, vagy emlékirás s mi a szószerinti szövege? Az építés idejében ki volt a lelkész, az orgonista-kántor, a gondnok s ki volt az orgonaépítés főkezdeményezője?

3. Mennyibe került az orgona? Mely cég építette meg?

4. Milyen pénzből szerezték be? (Meglevő alapból, jótékony személy, család, vagy intézmény kegyes adományából.) Ha volt, vagy voltak, itt felsorolandók a nagyobb adománytevők nevei. Egy személy, vagy család esetén — ha életben van — 9x12 cm. fénykép is készíthető az adományozóról.

5. Mikor történt az orgona felavatása? Ha még ismeretes, a felavató ünnepségen ki nevezetes személyiségek (püspök, esperes, világi személy, orgonista) működtek közre akár a műsoron, akár az átvétel műszaki elbírálásánál. (Nevék mellett felemlítendő a nevezetességek szolgálati helye és különösebb nevezetessége.) Mi volt az avató ünnepség műsora, kik voltak szereplői, mily nevezetesebb műveket, vagy helyi értékű dolgokat adtak elő?

6. A világháboru alatt csokult-e az orgona a sipok elrekvirálásával? Ha igen, milyen sipokat vittek el? Csak néma, vagy zengő sipokat is? Mit fizettek érte kárpótlásul?

7. A hadbavitt sipok pótolhattak már? Ha igen, hogyan és mely cég által, mikor és mennyiért? Itt ismét felsorolandók — ha voltak nagyobb adománytevők, mint a 4. pont alatt.

8. A megépítés óta történt-e valamilyen átalakítás, nagyobbítás, vagy renoválás az orgonán? Mi volt az, mibe került, mely cég végezte s milyen eredetű pénz segítségével történt. Itt az adományozók éppen úgy felsorolandók, mint a 4. pont alatt.

9. Jelenleg milyen állapotban van az orgona? Milyen renoválásra, vagy átalakításra szorul?

10. Ki az organista, milyen képzettséggel és tudással rendelkezik? (Nevezetesebb személyiségek életrajza, fényképe, munkássága, érdemei különösen az egyházi ének és zenekultúra fejlesztése körül megfelelő módon ismertetendő és kihangsúlyozandó.)

11. Közöséges liturgikus alkalmakon kívül mikor használták, vagy használják az orgonát? Rendeznek-e templomi, vagy orgona hangversenyt? A múltban mikor, milyen céllal? Ki nevezetesebb személy, vagy zenész játszott már az orgonán?

12. Oly nevezetesebb, felemlítésre méltó történeti adatok közlését kérem végül, melyeket a kérdések sora nem említett.

II. Az orgonára vonatkozó műszaki adatok.

1. Külsőleg milyen színű és díszítésű az orgonatest és beleillik-e a templom keretébe?

Hol van elhelyezve az orgona? — karzaton, vagy földszinten, — a szószékkel szemben, oldalt, vagy fölött?

3. A fújtató hol nyer elhelyezést? Az orgona testben, vagy azon kívül?

4. A fújtatás hogyan történik, — lábbal, vagy villamos ventilátorral?

5. Milyen rendszerű az orgona? — régi csuszkés (mechanikus), — csőrendszerű (pneumatikus, — vagy villanykapcsolású?)

6. A játékasztal (a templomból nézve) előtt, vagy mögött van-e az orgonatestnek? Eleje színel-e a karzat előfalával, — beljebb van-e, vagy konzolosan kiugrik a karzat előfalából?

7. Hány manuális az orgona s egy-egy manuálon hány billentyű van s milyen hangterjedelemben?

8. Van-e pedálsor; hány pedálhanggal, milyen hangterjedelemben?

9. A fő változatok sorolandók fel: (kitüntetendők minden változat mellett egyenként; hány lábasak, hány sorosak — például a muxtura, vagy vox celestis, — továbbá jelzendő, melyik a teljesen kiépített s melyik csak részben kiépített — kombinált — változat. A változatok neve betű szerint úgy irandó, ahogyan az orgonán jelezve van. Ahol több manual van, ott manuálonként irandók ki a változatok. Tehát:

a) változatok a pedalsorön: b) változatok az I. manualon:

c) változatok a III. manualon: d) változatok a III. manualon:

e) Van-e az orgonába beépített harmónium s külön manualon van-e?

10. Felsorolandók a mellékváltozások és pedig:

a) sorátkapcsolók (copula, Kuplung, Koppler, stb.)

b) nyomógombok, mint P. Mf. F. FF. Tutti, vagy Pleno...

c) bolckapcsolók, mint nyelvsiplkapcsoló... stb.

d) crescendo-decrescendo szerkezetek s leirandók, milyenek azok: redőnyös, vagy változatkapcsoló, vagy mindkettő s közlendő a kivitel is: taposó, vagy hengeres kivitelű-e?

e) a süper és suboctav-copula sipjai ki vannak-e építve az egyes változatoknál?

f) Szabad-kombináció kapcsolás van-e, hány soros?

11. Van-e tremoló-szerkezet?

12. Az említetteken kívül milyen különösebb műszaki berendezéssel bír még az orgona?

*

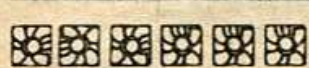
Fenti kérdésekre adandó pontos, lelkiismeretes feleletekből egy komoly történeti értékkel bíró, illusztrált monográfiát óhajtok írni Egyházkerületünk orgonáiról, drága műtörténeti kincseiről. Egy ilyen mű ez időszerint még páratlan s éppen azért igen becses lehet egyházunk történetében. Számonvenni a meglevő kincseket s a történet tanulságain épülve újabb kincseket gyarapítani. Ez a főcélom. Hiszem, hogy munkámban szíves és buzgó támogatással lesznek irányomban nemcsak lelkeszttestvéreim, de a kántortanító és énekevezér urak is.

Ami a fényképes illusztrációkat illeti, úgy gondolom, ez ma már nem nagy probléma. A fényképező amatőrismus annyira fejlett, hogy minden községben adódik már jó amatőr, aki szívesen vállalkozik arra, hogy fényképeket készítsen öröztlen örömmel egy készülő történeti munka számára. Az egyöntetű kivitel tekintetében az volna a legjobb, ha az összes fényképek lemezei kidolgozatlan állapotban, tehát előhivatlanul, fény- és vízpáramentes csomagolásban a Kerületi Iratterjesztésnél adathának be. Így elérnök azt, hogy szakszerű és egyöntetű feldolgozásban, egyforma kivitelű képeket nyernék az illusztrált mű számára.

Mivel kevés amatőr dolgozott még templomban, példaképpen elmondhatom, hogy én az albişi orgonát december hónapban 28 Scheiner-fokos lemezre, délután 3 órakor, borult időben, — a templom nem túl világos a szűk áblakok miatt, de fehér falu, viszont az orgona kávébarna — 12-es blende-nyilással 15 másodpercen át, egy másik felvételt 18-as blende-nyilással 20 másodpercen át exponálva fényképeztem kítűnő sikerrel. Egyebekben tudni kell, hogy templom belsejében körülbelül négyszer annyi expozíciós időre van szükség, mint ugyanolyan feltétellel a szabadban.

Albiş.

Saja Sándor.

HIREK

Lelkészerkekezleti közgyűlés a Bánságban. Május 28-án a bánsági e. m. lelkészei érkekezleti közgyűlésre gyűltek össze a boksánbányai Szórványegyház új templomában. Többen hiányoztak, köztük épen a közvetlen szomszédságban lakók is. A helybeli gondnok üdvözlete után Kiss Géza *igehirdetésével* kezdődött az érkekezlet. I. Kor. 2:7—16. alapján reámutatott, hogy a Szentlélek indításából eszközként magát teljesen hivatásának átadó, áldozatos lelkű pásztorokra van szükség. Keresztes József *elnöki megnyitójában* a sok éles kritikával szemben leszögezte, hogy a ref. lelkész anyagi nehézségei közben is hű sáfár, aki görnyedten is végzi munkáját, de a társadalomnak a velük szembeni felelősség terhét hordoznia kell. Ugyancsak Kiss Géza dolgozatot olvasott fel *a debreceni Kollégium és egyházmegyénk kapcsolatáról*. Sok értékes, új adat került benne felszínre, noha voltak olyan lelkészek, akik jelentésüket nem tették meg. A Kollégium és az egyes egyházak közötti anyagi kapcsolat részletesebb felderítést igényel. Ugyancsak jobban ki kell terjeszkedni a Kollégium tapasztalható szellemi hatásaira is. Debreczeni István ismerteti a lapunkban is közölt tervet *a lelkészi érkekezlet igazgatója, szövetkezete és otthonára vonatkozóan*. Elhatározták, hogy az egység munkálása érdekében minden köri gyűlésre hívják meg az egyházmegyei elnököt, az egyházmegyei érkekezletre pedig az egyházkerületi érkekezlet ügyeinek alelnökét. Kivánatosnak tartanak ref. pénzintézet és annak támogatásával segélyező egyet létesítését, ahol egyházunk alapjait gyümölcsöztetni lehetne. A lelkészi otthon létesítését kerületünkben nem tartják rentábilis vállalkozásnak. *A temetkezési egylet* ügyét felszínen tartandónak vélték. Az egyházmegyei érkekezleteket javaslat kidolgozása, a kerületi érkekezletet pedig a kötelező belépés kimondása céljából felkeresik. A maguk részéről a kötelező belépést elhatározták. A rendellenes *lelkészválasztásokkal* kapcsolatosan kimondták, hogy az érkekezlet a tiszta választásokat a maga kebelében fegyelmezéssel, erkölcsi választással és utólagos felelősségre vonással biztosítani törekszik. Interpelláció kapcsán szóba kerültek *az egyházak segélyezése* körüli aránytalanságok és visszasságok. Ezután a *konfirmációi előkészítő kátét* bírálták részletesen. Végül pedig elhatározták, hogy az érkekezleti közgyűlésről indokolatlanul elmaradót 100 Lei bírsággal sújtják. Az érkekezlettel kapcsolatosan *egyházmegyei tanácsülés* is volt, amelyen kimondták Krassófüzes missziói egyházzá való átszervezését, tudomásul vették Resica

600,000 leies birtokvásárlását, Pécska fiókegyház templomépítését, segélykérvényeket terjesztettek fel stb. — Az értekezleti napot *vallásos ünnepély* zárta be, amit Károli Gáspár emlékezetének szenteltek. Soós Lajos énekszámmal, Kiss Sándor imádkozással, Debreczeni István igehirdetéssel, Tökés Gyula pedig előadás tartásával szolgált. Az értekező a fiókegyház vendégszeretetét élvezte.

— ts. —

Keresem: Tóthfalussy Sámuel (szül. 1780) és Berkes Terézia házassági anyakönyvi bejegyzését 1800—1818 között. Lajos fiuk 1819. Miklós 1820 született Careiben. Valamint Sámuel halálát 1837 után. Addig Szatmár megye földmérője volt Careiben. Ugyancsak keresem apjának Könyves Tóth Miklósnak ref. prédikátor — születését 1740—1750 között. Házasságát Ábrám Judittal. Miklós 1761. Sárospatakon legátus volt. Megtalálónak illő honorárium. Tóthfalussy Gyula, Hajmáskér E 25.

Keresem: Czirják István és neje szül. Sz. Kövér Juliánna születési anyakönyvi kivonatát. Nagyszülők 1849. febr. kötöttek házasságot Szatmáron és Érkörösön gazdálkodtak. A kivonatot megtalálónak és beküldőjének 500 lei jutalmat helyez kilátásba özv. Bosnyák Gergelyné Aiud Str. Unirii No. 16.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4874—1940. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és közép iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel végett közlöm, a Református Szemlében megjelent, de bennünket is érdeklő alábbi rendeletet:

A nemzetnevelésügyi miniszter ur 54684—1940. sz. a. közli:

»La adresa Dvs. Nr. 3779—1940. avem onoare a vă încunoștința că intrucât Biserica Reformată este necunoscută de legea Cultelor ca cult istoric cu personalitate juridică de drept public și având și dreptul de a susține școli, acestea sunt instituțiuni de utilitate publică.»

3779—1940. számu megkeresésére hivatkozással van szerencsénk tudomására hozni, hogy mivel a református egyház a Kultusztörvény által elismert történelmi kultusz, közjogi személyiséggel bír és joga van iskolákat fentartani, ezek közhasznú intézmények. Oradea—Nagyvárad, 1940 június 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Pályázati hirdetés. A nagyváradai Református Leánygymnázium Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy francia-történet, vagy francia földrajz helyettes (esetleg óra adó) tanári állásra. Fizetés az Egyházkerület rendelkezése szerint. Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények 1940. Julius 1-ig küldendők az Igazgatótanács Előökségéhez. Oradea, Parcul Eminescu 32.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES

NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV

MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Inregistrat la Tribunalul Bihor S. III-a sub Nr. 1686—1939, la N-rul curent 35. sz. alatt
bejegyezve az oradeai Törvényszéknél.

Főszerkesztő:
DEBRECZENI ISTVÁN

ORADEA

Felelősszerkesztő:
BALAJTHY JENŐ

Iskolaügyünk.

A romániai unitárius testvérelekezet az 1940-ik évet iskolaévnek nyilvánította. Mit jelent ez? Azt, hogy az egyetemes egyház, úgy a hivatalos, mint a hivek, erejüket, tehetségüket és munkájukat a felekezeti iskolaügy megoldásának szentelik az 1940-ik esztendőben. Ahol van már ilyen iskola, azt fejlesztik, ahol nincsen, ott létesítenek. A szakminisztérium előtt e kicsiny egyháznak máris 12 iskola felállítási kérése fekszik és vár ellntézést.

Szóval és írásban hirdetem egyik rögeszmémet, hogy a szórványügyet oldjuk meg ilyen formában; t. i. egy-két évet csak ennek halasztást nem tűrő feladatnak az elvégzésére fordítson kerületünk és ezalatt az idő alatt végezzünk alapos munkát.

Nagyobb feladatokat csakis ilyen hadjáratszerűen lehet eredményesen elvégezni. Népünk is ismeri az ilyen munkaközösséget a kalákákban.

Annak idején a szórványügy iránt is az elszomorító számadatok összegyűjtésével és közzétételével igyekeztem érdeklődést keltetni s a közfigyelmet reáterelni.

Ezuttal a felekezeti iskolák ügyére is a vonatkozó statisztikai adatok ismertetésével akarunk nyomatékosan reámutatni.

A nevezett szakminiszterium ez év tavaszán tette közzé az üresedésben levő tanítói állások jegyzékét. Ezek között mindössze 8 (nyolc) magyar van. Kolozs m.-ben (Kolozsvárt) 1, Szamosban 1, Maros-tordában 2, Aradon 2, Temesben 2.

A nemzetnevelésügyi minisztérium 28427—939. szám alatt az állami elemi oktatásról szóló törvény 7. §-a alapján elrendelte, hogy magyar tagozatok állittassanak fel a jelentékeny magyar lakosságu községekben, ahol a tanköteles gyermekek eléri a törvényes létszámot.

Ugyanez előírja az 1939 május 27-én megjelent állami elemi oktatásról szóló törvény 7. §-a is ott, ahol már 20 magyar tanköteles gyermek akad.

E törvénynek magyarázó végrehajtási utasításáról nem tudunk,

8 (nyolc) magyar van. Kolozs m.-ben (Kolozsvárt) 1, Szamosban 1, Maros-tordában 2, Aradon 2, Temesben 2. Az 1933-ik évben magyar tannyelvvel jelölt iskolákat ma már a magyar tannyelv megjelölése nélkül közlik, amiből arra lehet következtetni, hogy a magyar tagozatok már nem léteznek.

Dr Kiss szerint Romániában az 1933-ik évben 261,000 magyar nemzetiségű tanulókorban levő gyermek volt. Ezek közül 75,580 járt felekezeti iskolákba, a többi állami elemi iskolákba volt beírva. Ezekben az iskolákban az 1934—35. tanévben 11484 magyar anyanyelvű tanuló nyert anyanyelvén is oktatást, míg az 1936—37. tanévben csak 4527. Ha ezt a számot ma is fennforgónak vesszük, akkor kerekén 180,000 azoknak a magyar elemi iskolásoknak a száma, akik ma nem anyanyelvükön tanulnak. Ebből egyházkerületünkre arányosan 25000 tanuló esik.

1933-ban az állami elemi magyar tagozatokban kb. 400 magyar tanító működött. Ezeknek a száma azóta alaposan lepadhatott halálozás, nyugdíjazás, nyelvvizsgák és utánpótlás hiánya miatt.

Erre mutat a legmagyarabb Udvarhelymegye statisztikája, ahol 1933-ban 30 román nemzetiségű tanító működött, míg 1935-ben ez a szám 130-ra szaporodott.

1939. év szeptemberében Csik megyébe az állami elemi iskolához 58 román és 3 magyar tanítót neveztek ki; Maros-Tordába 91 románt, Udvarhelybe 76 románt, 4 magyart, Háromszékbe 29 románt.

A nemzetnevelésügyi minisztérium 28427—939. szám alatt az állami elemi oktatásról szóló törvény 7. §-a alapján elrendelte, hogy magyar tagozatok állittassanak fel a jelentékeny magyar lakosságú községekben, ahol a tanköteles gyermekek elérik a törvényes létszámot.

Ugyanezt előírja az 1939 május 27-én megjelent állami elemi oktatásról szóló törvény 7. §-a is ott, ahol már 20 magyar tanköteles gyermek akad.

E törvénynek magyarázó végrehajtási utasításáról nem tudunk, pedig kíváncsiak volnánk, mert az alsóbb foku hatóságok a törvény végrehajtását nem mindig intézik a törvény előírása szerint. Ezt igazolja a bánsági egyházmegye területén Füzes esete. Itt körülbelül 60 ref. és róm. kath. magyar tanköteles gyermek szülei folyamodtak a bánsági magyar népközség útján magyar nyelvű tagozatért az áll. elemi iskolához. A kérés visszakerült a községi előjárósághoz, ahol az egyenként kihallgatott szülők nagyrésze visszavonta a kérését.

De tegyük fel, hogy az ilyen irányú kérések mind kedvezően

a bölcs belátásával és engedélyével, amely koncedálja népünknek a magyar anyanyelvű elemi népoktatást általánosan, a legkisebb községben is, ahol 29 magyar tanköteles gyermek akad?

Az, amivel a közleményemet elkezdtem: három magyar felekezete tartson 1940-ben iskolaévet. Közös egyetértéssel építsék ki a felekezeti oktatásunkat lépésről-lépésre.

Ezzel elérjük egyfelől az anyanyelven való oktatás célját, sok száz magyar ifjunak nyílna ut a tanítói pálya felé, másfelől pedig gyermekeinket vallásunk szellemében is nevelhetjük, ami kimondhatatlanul nagy erkölcsi nyeresége lenne az új nemzedékben az anyaszentegyházaknak.

Oravicán, 1940 május 20-án.

Dr Szathmáry Lajos.

A Református Jövőt gyülekezeti lappá tette a temesvári egyház. Minden adófizető egyháztagnak számára megrendelte és elfogja juttatni hozzájuk. Így 1000 példányban fog járni a lap, de nem előfizetési díjért, hanem 20 százalékos sajtópótlékot vetett ki a rendes adó után. Ezzel a megoldással a legkisebb adófizetők évi 20 Leierért fogják kapni a lapot s a gyülekezet tagjainak háromnegyed része olcsóbban, vagy legfeljebb a rendes árért kapják és csak egynegyede fizet többet, egyesek jelentékeny összeggel többet a tulajdonképeni előfizetési díjnal. A presbiterium, melyben a legkülönbféle anyagi helyzetű egyháztagnak vannak, egyhangu lelkesedéssel tette magáévá a tervet, mellyel az egymástól a templomtól nagy távolságban lakó sok szegény egyháztagnak lelki életének erősödésére nézve nagy reménységei vannak. Ezt a nagyfontosságú határozatot abból az alkalomból hozta a presbiterium, hogy ebben az évben éri el az egyház megalakulásának 50-ik évfordulóját. Tehát a jubileumot ezzel is megakarja ünnepelni és örökíteni.

Az államsegély-pótlás.

Az e tárgyban előterjesztett kérelmemmel kapcsolatosan nyilvánosan és levelekben elhangzott véleményekre szükségesnek tartom az alábbiak közlését:

Államsegélyt életemben soha nem kaptam. Most alakuló egyházban szolgálom, ahol sem rendszeres fizetés, sem paróchia, sem földek nincsenek — csak egy kicsiny imaház és gyülekezet, valamint kötelesség és felelősség van, s ahol minden részről fokozottabb lelki és anyagi támogatást igényelhetnék. Noha minden törvényes követelménynek eleget tettünk, az államsegély megszerzése évről-évre sikertelen maradt. Kilenc éven át vártam, hogy a kérdés rendezésének szükségét mások lássák meg. Az évek teltek — semmi nem történt. Ekkor magam akartam kezembe venni, miután hallot-

tam, hogy mások is vannak hasonló helyzetben, az ügy egyetemleges rendezésére a kezdeményezést. Tájékoztatót kértem illetékes helyről, hogy mennyi az egész kerületi államsegély és hányan vagyunk államsegély nélküliek. Nem kaptam meg. Ekkor kezdeményezésem után 1939 október 10-én ez ügy a bánsági e. m. lelkészértekezlete elé került, ahol »lelkészértekezletünk egyhanguan elhatározta, hogy egyházkerületünk államsegély nélküli lelkészeinek államsegélyhez juttatása céljából felhatalmazza az egyházkerület illetékes szerveit, hogy a kötelékébe tartozó lelkészek államsegélyéből az egész egyházkerület államsegélyét tekintetbe véve, arányosan akkora összeget vonhasson le, amely az államsegély nélküli lelkészeknek őket megillető államsegélynyi összeget biztosít. Ez akciónak egyetemessé tétele érdekében hasonló határozat hozása és felhatalmazás megadása céljából felkeresi az összes egyházmegyei lelkészértekezletek elnökségeit, kérvén, hogy e mozgalomhoz való szíves csatlakozásra hívja fel összes lelkésztestvérünket...« Mint e. m. lelkészért. titkár e megkeresést elnökünkkel együtt magam küldtem el még október hóban. Intézkedés azóta sem történt. Az ügy a múlt őszi egyházkerületi lelkészértekezleti gyűlés elé került, ahol talán a választmányi ülésen foglalkoztak vele. Érdemleges intézkedést semmit sem tapasztaltam. Közben fizetéstelen, államsegélytelen hónapok teltek el. Egyéni kérelmem benyújtása előtt ez év február és április havában az egész e. ker. államsegély összege iránt ismét hiába érdeklődtem tájékozás céljából. Tehát azért voltam bátor 1 $\frac{1}{2}$ %-ot kérni. A levonás engedélyét néhányan nem adták meg. Ezek neveinek közlésével a ker. pénztári hivatalhoz jelentést tettünk és a levonás eszközölését kértük — annak hangsúlyozásával, hogy a későbbben tiltakozók levont összegét visszajuttatom. A főtiszteletű és méltóságos Püspök úr azonban a levonás engedélyét nem adta meg, mivel e kérdést a ker. lelkészértekezlet rendezés érdekében letette az e. m.-i, illetve körü értekezletekhez; továbbá, mert későbbben némelyek tiltakozhatnak és mert »e levonás nem határozaton nyugszik.«

Amikor a készséges hozzájárulók testvéri érzését megköszönöm, kívánom hangsúlyozni azoknak, akiket illet, hogy kérelmemet jogosnak éreztem, mert abból kértem csupán, amit nem több jogcimmal kapnak. Kilenc évi hiábavaló várakozás után se szerénytelennek, se türelmetlennek ne vádoljon senki. És az egyetemes és szervezett megoldás megkerülésével sem. És spekulációval sem. Birtokkal, fizetéssel rendelkező lelkésztársaimat kérem, számtsák ki, hogy az elmúlt kilenc év alatt összesen mennyi államsegélyt élveztek. Aki az egyházszervezés, építés munkáját anyagi nyomo-

ruságban is vállaltam, kárpótlást nem kértem, csupán az ügy jövőben való rendezését, a szolidaritásról való megbizonyosodást. — Az ügyet a magam részéről bezárom: Sajnálom, hogy kezdenem kellett és még inkább hogy kezdtem.

Nits István.

Better late, than never!

(Jobb későn, mint soha!)

Halóporában is áldott emlékezetű professzorom, Balogh Ferenc mondotta ezeket a szavakat egy alkalommal olyan diák-társunknak, aki csak akkor látogatott el az angol órára, mikor rájött arra, hogy elveszíti az évet, ha nem kolokvál ez angol nyelvből.

Miután pedig Shakspeare nyelvének elsajátításáért diák-társunknak egyetlen hajaszála sem hullott ki, sőt annak csodálatos zengése sem ütötte meg soha dobhártyáját, értelmetlenül bámult a levegőbe.

Egyik rosszmájú kollegánk azután segíteni akarván a delikvens zavarán, azt sugta neki: »Azt kérdezi a professzor ur, beteg voltál?« Mire ez megkönnyebbülve, sőt kellő hangsúllyal kivágta: »Nem, Isten ments!« Ami erre következett, — azt a nevetést — még a »Füvészkert« is visszhangozta.

Ez a diák-epizód bukkant fel előttem 35 év távlatából, amikor azon töprengtem, hogy miért nem szökken sudárba a Boruzs Lajos lelkész-társam által tervezett segélyező egyesület.

Boruzs kollegánk megfujta a toborzót, néhány megértő kontrázott is hozzá, hogy a dallam annál tetszetősebb legyen, csak az a baj, hogy sokan nem is hallják a szivhez szóló dallamot, mások nem is akarják, mert nem tudják élvezni, akárcsak a nehéz operai muzsikát. De vannak, akik meghallják azt, ám ezek is disszonáns hangot vélnek abban felfedezni s ferde birálataikkal könnyen félrevezetik a befolyásolhatókat, mire itt is, ott is megszületik a szerencsétlen válasz: »Nem, Isten ments!« Csak a nevetés helyett lép fel aztán annyi helyen a sirás, az aggodalom, a nyomoruság.

S amikor lelki szemeim előtt elvonul azon hátramaradt családtagok csapata, akik sokszor saját hibájukon kívül kénytelenek a Márah vizeit megkóstolni, bizony a szégyen pirja festi arcomat. Hát mi, akiket Isten arra hívott el, hogy kisebb-nagyobb sikerrel irányítsuk a ráncbizottaknak erkölcsi, szellemi és anyagi helyzetét is, csak magunkon nem tudunk, vagy nem is akarunk segíteni?! Pedig hányszor zengedezzük ajkunkon az apostoli ígét: »Ha pedig valaki az övéiről és főképpen az ő házanépéről gondot nem visel, rosszabb a hitetlennél.« (1. Tim. 5. r. 8. v.)

Gondot viselek én — mondják a tehetősebbek, — anélkül, hogy rászorulnék az egyesület támogatására, vagy szükségét látnám annak, hogy abba belépjek: Ám ezek nagyon hasonlítanak ahoz a paphoz és lévítához, akik a jerikói uton vérében fetrengő utast magára hagyták, nem azért, hogy a templomi szolgálatból le ne késsenek, hanem mert az oltárról lekerülő kövér falatok ize előre csiklandozta inyüket és csak azért siettek, hogy abból minél előbb jóllakhassanak. Egy szóval az ilyenek is csak papok és lévíták, akik a bort és olajat nem pazarolják másokra, főleg pedig a pénzt a maguk számára tartogatják és gyűjtögetik.

Csak azt szeretném tudni, hogy az ilyenek mernek-e prédikálni irgalomról, részvétről, felebaráti szeretetről s ha igen, mit szól hozzá a harmonikához hasonló lelkiismeretők, melyet tetszés szerint ki- és behuzogatnak. És mit szól nekik majd a legfőbb pásztor a számonkérés idején?!

Vannak aztán olyanok, akiket nem is a szegénység, hanem az a nem egészen alaptalan ok tart vissza a belépéstől, hogy az nincs kellőképpen előkészítve, nincs megalapozva. Ezt a kifogást én is elfogadom. Már maga az a körülmény, hogy többféle segély-kategóriát állapít meg a felhívás, magán viseli az üzleti mellék-izt. Visszatartott bizonyára többeket a belépéstől az is, hogy nincs megállapítva véglegesen a díjak fizetésének határideje, nincs tisztázva a jogi személyiség kérdése stb.

Általában az a szerény véleményem, hogy aki a mi turáni fajtánkat ki akarja zökkenteni tespedéséből és ha valami eddig szokatlan de, üdvös intézmény megvalósítására akarja azt rábírni, az dolgozza ki tervét részleteiben is legalább úgy, hogy nagy vonalakban áttekinthető legyen.

Én tehát nem azt mondom, amit Debreczeni lelkészársam, hogy: »Csak költögesd tovább!« -- hiszen még méhében pihen, hanem ha másképp nem lehet, császár-metszéssel hozd világra, adj bele életet s ezt látva, mások is bizni fognak az ujszülött életrevalóságában.

1937. szeptemberében készítettem el a nagybányai egyházmegye lelkészi és özvegyei részére egy kisebb méretű, de hasonló célú segélyző egyesület alapszabályát, amit lelkészértekezletünk el is fogadott s életbe is léptetett. 2 év leforgása alatt kifizettünk 65,000 Lei segélyt és tartalék-alapot gyűjtöttünk 55,000 Leit. A számok beszélnek!

Ennek a mintájára s a kerületi viszonyokhoz alkalmazkodva készítettem egy alapszabály-tervezetet az alábbiakban:

Az oradea-nagyváradai református egyházkerület lelkészei, tanítói és tisztségviselői segélyező egyesületének alapszabálya:**I. FEJEZET.**

Az egyesület címe, célja, székhelye és pecsétje.

1. §. Az egyesület címe: »Nagyváradai Református Egyházkerület Lelkeszei, Tanítói és Tisztségviselői Segélyező Egyesülete.« (Röviden: Reletétse.)

2. §. Az egyesület célja a súlyos anyagi helyzetben élő lelkészek és tanítók család-tagjainak anyagi gyámolítása s az elhalálozottak hozzátartozóinak a haláleset alkalmával előállott sokmértvű szükségletéről részben való szeretetteljes gondoskodás, ez által a belhivatalnokok és azok család-tagjai között a testvériség ápolása, másrészt a hátrahagyottak sokszor szánalmas helyzetének felelősségteljes felkarolása.

3. §. Az egyesület székhelye a »Reletétse« mindenkori ügyvezető lelkész-elnökének lakóhelye.

4. §. Az egyesület pecsétje kör alakú, melynek körirata: »Nagyváradai Református Egyházkerület Lelkeszei, Tanítói és Tisztségviselői Segélyező Egyesülete.« A pecsét közepén ez a felírás: 124. Zsolt. 8. v. A mi segítségünk az Ur nevében van. Ez alatt: 1940, az alapítási évszám.

II. FEJEZET.

Az egyesület tagjai, kötelességei, jogai.

5. §. Az egyesület tagjai: a nagyváradai református egyházkerület kebelében működő és nyugdíjas felvételre jelentkező lelkészek, tanítók, tisztségviselők és ezek család-tagjai korra való tekintet nélkül.

6. §. Tagjai maradhatnak az egyesületnek azok a lelkészek, tanítók és ezek család-tagjai is, kik az egyházkerület kebeléből eltávoznak, ha az egyesület alapszabályában foglalt fizetési kötelezettségüket pontosan teljesítik.

7. §. Az egyesület tagjai felvételkor egyénenként 200, azaz kétszáz Lei belépési járulékot fizetnek. A belépési járulék befizetése nélkül az egyesület tagjai sorába senki fel nem vehető és részére segély ki nem utalható.

8. §. Az egyesületbe felvett valamelyik tag elhalálozásakor minden tag köteles 100, azaz száz Leit befizetni az egyesület pénztárába 30 napon belül, illetőleg lelkész, tanító, özvegy és tisztségviselő felhatalmazást ad az egyesület pénztárosának, hogy az esedékes díjat a halálozást követő legközelebbi havi államszegélyéből, nyugdíjából, vagy fizetéséből teljes összegében levonhassa.

A más egyházkerületben élő tagokat a díjak befizetésére pénztáros hivatalos uton szólítja fel.

9. §. Az az egyesületi tag, ki a díjakból összesen 15,000, azaz tizenötezer Leit kifizetett, mentes a díjak további fizetésétől.

Az egyesületi tagok belépési járuléka és díj fizetése a felfektetett törzskönyvben külön lapon nyilván tartandó és az évi számadás megvizsgálásakor az illetékesek által mindig ellenőrizendő.

10. §. Egyesületi tag elhalálozásakor az egyesület pénztára 250 tag jelentkezése alapján 20,000 azaz Huszezer Lei segélyt ad az igazolt jogosultnak.

11. §. A segélyt elnök utalványozására pénztáros fizeti ki. A kifizetés két tanúval láttamozandó vagy postai feladó-vevénnnyel igazolandó.

12. §. Az az egyesületi tag, aki a díjakat háromszori felhívás s egy év letelte után sem fizeti be, az egyesület tagjai sorából törölve lesz, segélyt nem kaphat s az általa befizetett összeget is elveszti.

III. FEJEZET.

Az egyesület szervezete.

13. §. Diszelnökök: a nagyvárad reform. egyházkerület mindenkor püspöke és főgondnoka.

Elnökség: a hat egyházmegye lelkészértekezleti és tanítóértekezleti elnökeiből s ezek által titkos szavazással választott ügyvezető lelkész-elnök és tanítói társ-elnök. A fentjelzett testületből és az általa váasztott egy lelkészi és egy tanítói alelnök, egy lelkészi és egy tanítói ellenőr, egy lelkészi és egy tanítói jegyző. A tisztviselői kar a maga kebeléből választ egy ellenőrt. Pénztáros és számvevő az egyházkerület mindenkor pénztárosa és számvevője, kik az egyesület ügymenetelének felelősségteljes vezetéseért (belép. járulék, díjak beszédese, segély kifizetés, ellenőrzés stb.) csak belépési járulékot fizetnek, — összes jogok birtokában — a díjak fizetésétől személyökre mentesek.

A választott tisztviselők működésének ideje 3 év.

14. §. Az egyesület gyűlései. Az egyesület minden évben egyszer a kerületi lelkészértekezlet alkalmával tartja közgyűlését, melyen a pénztáros és számvevő által vezetett s az elnökség és ellenőrök által megvizsgált számadást jegyző teljes egészében ismereti a tagok előtt, hogy a pénztáros és számvevő felmentvényéről határozhassanak.

15. §. Érvényes határozathozatalra — tekintettel az egyházkerület területére — az ügyv. elnökön és társelnökön kívül legalább

10 lelkészi 10 tanítói és 2 tiszttviselői tag jelenléte szükséges. A hozott határozatok az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztendők megerősítés és jóváhagyás végett.

16. §. Az egyesület tagjai a tőke gyarapodásával a díjak lezállítását, illetve a segély összeg fölemelését s az alapszabály módosítását eszközölhetik mindannyiszor, ahányszor annak szüksége felmerül.

IV. FEJEZET.

17. §. Az egyesület egyházkerületi intézmény, mint ilyen az egyházkerület oltalma és ellenőrzése alatt működik, ezért képviselte is az egyházkerületi elnökség.

18. §. Az egyesület működése — 250 tag jelentkezése és az alapszabálynak az egyházkerületi közgyűlés által történő megerősítés után — azonnal kezdetét veszi.

19. §. Az egyesület bizonytalan időre alakul és meghatározatlan ideig működik.

20. §. Az egyesület megszűnése esetén, annak minden vagyona az egyházkerület hat egyházmegyéjében levő, az egyesület lelkészei, tanítói és tiszttviselői között a jogosult tagok számarányában osztandó fel.

Ime közöltem az alapszabály-tervezetet azzal a kéréssel, hogy ha Boruzs kollegám elkedvetlenedve félreáll az ügy további vezetésétől, úgy e tervezet megjelenésétől számított 15 napon belül minden egyházmegye lelkészértekezleti s ugyancsak tanítóértekezleti elnöke értesítsen engem a lelkészi és tanítói családok tagjainak (Név, állás, szül. hely, év, hó, nap.) az egyesületbe való belépésről.

Azokat pedig, akiket ez az ügy érdekel, szóljanak hozzá hivatalos lapunk hasábjain, vagy forduljanak levélben hozzám az alábbi címre: Ref. Lelkeszi Hivatal, Ambud, Jud. Satu-Mare.

Végül azt mondom én is hajdani professzorommal: »Jobb későn, mint soha!« Óhajtanám, ha minél kevesebben mondanák: »Nem, Isten ments!« — sőt bizakodva, bátran mondanák most már az eddig aggodalmaskodók is, pillanatig sem habozunk, megalkotjuk az egyesületet, hiszen: »A mi segítségünk az Ur nevében van!«

Gy. Kovács József.

Az egyházkerületi iratterjesztési bizottság e hó 11-én délután ülést tartott, melyen evangéliumi röplapok, bibliajelzők és több munka kiadását határozták el. A többek között egy olyan munkának megszerkesztését és kiadását, mely magában foglalja mindazt, amit református embernek hitéről és egyházáról tudnia kell. A munka megírásánál a szórványhívekre is tekintettel van a bizottság.

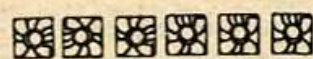
AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Görömbey Péter 1879—1940. A református tudományos életnek egyik jelentős tagja távozott közülünk. Görömbei Péterrel, a tudós lelkipásztorral. Jellegzetes alakja volt a lelkipásztori kar-nak, ki hatalmas tudást hordozott magában. Irodalmi munkássága ugyan csak apró cikkek írására szorítkozott, de aki tudásának gazdag tárházába beletekintett, az mély tisztelettel és elismeréssel hajolt meg előtte. Nagy tudása mellett mély hite és gerinccsége tette minta-lelkésszé. Mint előadót mindenkor és mindenütt szívesen hallgatták. Emléke legyen áldott!

Kerekes András lelkész, a zilahi Wesselényi kollégium ny. vallástanára május 21-én 79 éves korában elhunyt. Tösgyökeres zilahi családból származott, apja a kollégium igazgatója volt. A kollégiumban, majd a budapesti theológián és a bazeli egyetemen végzett tanulmányai után tanári oklevelet is szerzett. Kunszentmiklósi rövid ideig tartó működése után 1888-ban a zilahi kollégium első vallástanára lett és ebben az állásában negyvenkét évig működött. Élete és munkássága, hite, — gazdag tudása és áldozatossága által — sok áldást árasztott. Még nyugalombavonulása után sem szünt meg munkálkodni az egyházáért.

Biki Ferenc ny. nagyszőlősi lelkipásztor, a máramaros-ugocsai egyházmegye hosszú időn át volt esperese, 84 éves korában Beregszászon elhunyt. A hű szolgákat bízta többre az Úr az örömében.

HIREK

Nagyértékű adományt kapott a szatmári egyház, midőn Egeressy Eszter ny. óvónő egy házasteleknek az ő tulajdonát képező felerészét — holtig tartó haszonélvezetének fenntartása mellett — összes tartozékaival együtt az egyháznak ajándékozta azzal a rendeltetéssel, hogy vagy az ingatlan maga, vagy annak jövedelme elszegényedett, öreg református egyháztagek menhelyéül szolgáló szeretetház céljaira fordíttassék.

Az Oradea—nagyvárad ref. egyházközség presbitériuma az elhalálozás folytán megüresedett Olaszi paróchiális kántorává *Béczy Ernő* dézsi ref. kántort választotta meg 43 szavazattal Soós András 24 szavazatával szemben.

Értékes alapítvány. Valkai György ny. végvári elemi-iskolai ig.-tanító 20.000 L-es alapítványt tett a végvári egyháznál

azzal a céllal, hogy kamataiból jótanulókat jutalmazzanak. A nemes cselekedet magában foglalja úgy a tanítói pálya, mint a gyermekek és az egyház iránt való szeretet bizonyosságát.

Körözés. Keresem Herpay Péter biharmegyei jegyző és Szabó Borbála leányának Herpay Eszternek születési és házasságkötési adatait. Sirkövének felirata szerint 1823 januárban született. Férjhez ment Kultsár Ferenc biharmegyei jegyzőhöz 1839—40. körül. — A megtalálót kérem, sziveskedjék engem értesíteni, hogy a kivonatok megérkezése előtt megfelelő jutalomban részesíthessem. — Zerind, Jud. Arad. Özv. Dr Kultsár Péterné.

Kerestetik Nagyvárad környékén született és lakó néhai Krisár Miklós keresztlevele, született 1830—40. között. — Ennek szülei néhai havalai Krisár Károly és neje Pálincás Anna keresztlevele és házassági bizonyítványa. Házasságot kötöttek kb. 1830—40. között. A megtaláló adatokat jutalom ellenében e címre kérem: Kovacsik Jánosné Oradea, Str. Vasile Conte 25.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. A. K...ny. A küldött írás terjedelme miatt a cikknek rövid, de különben is ebben már határozott a nyugdíjintézet végrehajtó-bizottsága, midőn kimondta, hogy a kongrua felemelése és így a járulékok növekedése következtében a 10 százalékból két százalékot az özvegyek és árvák segélyezésére fog fordítani.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5044—1940-II, KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Haladéktalanul be kell küldeni az 1939—40. tanévről szóló statisztikai jelentést az 1936. évi hiv. lap 229. old.-n megjelent 2834—1936. sz. körrendelet szerint. Azok az iskolák, amelyeknél magánvizsgálatot tartottak, küldjék be — ha még meg nem történt volna — a vizsga eredményéről és lefolyásáról szóló jelentést, esetleg a vizsgálat alkalmával felvett jegyzőkönyvet. Oradea — Nagyvárad, 1940 június 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázati hirdetés. A szatmári református Leánygimnázium pályázatot hirdet egy román-francia, egy román-latin és egy történelem-földrajz szakos helyettes tanári állásra, Pályázhatnak református vallású okleveles tanárnők. Előnyben részesülnek azok, akiknek »capacitate«-vizsgájuk van, ellenben pályázhatnak mindazok, akiknek licența vizsgájuk és pedagógiai szemináriumuk van. A pályázati kérvényeket az Igazgatósághoz július 10-ig kell beküldeni.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.